

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

FORUMUL NAȚIONAL AL ALEȘILOR OBȘTII

Încă o dată ce se anunță o dată-eveniment, o memorabilă dată pe agenda vieții social-politice a românilor: 29 martie 1978, ziua deschiderii Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare. Precedată de conferințele deputaților consiliilor populare, desfășurate în Capitală și în toate județele țării într-o însuflețită atmosferă de lucru, de răspundere civică — relevantă expresie a importanței rol pe care-l au organele locale ale puterii de stat în realizarea politicii P.C.R. și, în același timp, relevantă expresie a democrației socialiste în acțiune — Conferința pe țară a președinților consiliilor populare se înscrie, în cronică vieții noastre obștești, ca un moment în măsură să ne ofere, pe lângă satisfacția unor bilanțuri de succese, examinarea critică a unor neajunsuri, deci unghiuri noi de deschidere, puncte noi de plecare în reevaluarea unor modalități, a unor stiluri de muncă, de conducere, confruntate cu exigențele actuale etape a vieții politice, economice, sociale a patriei.

O conferință cu o problematică bogată, acoperind toate domeniile-cheie, toate aspectele mari, vitale ale construcției noii noastre civilizații. O conferință ce va dezbate, prin glasul miilor de aleși ai obștii, chestiuni privind, deopotrivă, industria și agricultura, eficiența investițiilor, gospodărirea avuțiilor naționale, sistematizarea localităților, modernizarea lor, construcția de locuințe, învățământul, cultura și sănătatea publică, deci creșterea bunăstării oamenilor, a calității vieții în România, a bazei materiale pentru realizarea în fapt a deplinei egalități în drepturi a cetățenilor patriei, ca și modalitățile de perfecționare, de adâncire a democrației socialiste, de continuă sporire a participării maselor largi, a tuturor oamenilor acestei țări, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei, a întregii societăți. O conferință ce, prin desfășurare și consecințe, va revela, o dată mai mult, fericita conjuncție, caracteristică acestor ani — ani al căror

focar de idee și faptă a fost Congresul al XI-lea al partidului — a intereselor și aspirațiilor poporului cu o programă de muncă și luptă precis definită: programă gândită și scrisă sub dictarea și sub porunca timpului, a idealurilor socialismului, a idealurilor înfloririi continue a țării, a idealurilor înfloririi continue a vieții oamenilor. O conferință ce-și va întemeia și direcționa lucrările sub lumina fertilă, generatoare de mari succese pe toate planurile, a hotărârilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale a partidului, sub lumina sarcinilor și exigențelor puse în fața aleșilor obștii, a organelor locale ale puterii de stat, de către partid, de către secretarul său general. Aportul determinant, decisiv și neobosit al tovarășului Nicolae Ceaușescu în conceperea și înfăptuirea unei politici menite să ducă la perfecționarea continuă a organizării și conducerii societății noastre, la adâncirea democrației socialiste, la mobilizarea tuturor energiilor naționale în jurul grandioaselor planuri ale înaintării tot mai rapide a țării pe calea progresului și civilizației, dinamizează, în aceste zile, ca un înalt exemplu, pe toți cei care, prin votul poporului, au un cuvânt de spus în dirijarea treburilor obștești. Pe umerii lor stau răspunderi de cea mai mare însemnătate, răspunderi deloc ușoare, de chipul în care ei — sprijinindu-se în tot ceea ce întreprind pe masele ce i-au investit cu încrederea lor — știu să aplice, să traducă în viață politica partidului, cerințele ei, marile sarcini ale cincinalului, depinde, într-o covârșitoare măsură, succesul grandioaselor planuri care legitimează eforturile unui întreg popor, în acest ceas istoric al devenirii noastre.

Forumul național al aleșilor obștii — desfășurat în fața obștii, a marii obști care e România socialistă — va exprima, astfel, angajamentul președinților consiliilor populare, ca mandatarii ai voinței maselor, a tuturor cetățenilor patriei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, de a face din munca și misiunea lor o piatră de temelie a viitorului comunist al patriei.

ILIE PURCARU ■

IOANA CASSARGIAN ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Primar la Slătioara

de partid, și când ești activist de partid îți te gîndești la cei din jurul tău și pe urmă la tine. Așa a ajuns el și primar la Slătioara, ales de două ori la rînd și acum, în urmă, cu toate voturile pentru, lucru mare la un popor ca al Slătioarenilor care judecă aspru și nemilos și nu te lasă ușor să treci înainte dacă nu meriți. Pe primarul meu de la Slătioara îl cheamă Roșianu, e un bărbat bine legat, și sănătos, și cu judecată, știe să țină cumpăna dreaptă, știe să pună umărul, nu pregetă, școala cea nouă se leagă și de numele lui, magazinul se leagă și de numele lui, sediul cooperăției meșteșugărești se leagă și de numele lui, acum stă să pună piatra de temelie la un cămin cultural de un milion de lei, două gospodării colective se zbat și ele să iasă cu fruntea sus, la lumină, și el nu e deloc străin de zbaterea lor.

Vine primăvara, se premenesc pomii, cum zice Năiță Lucian, eroul meu din „Niște țărani”, ard gunoaietele de anul trecut, încep arăturile, se înmulțesc oile, dă frunza iute și pelinie, încep varnitele de var, la Slătioara e mult de muncă, și Roșianu, primarul, știe ce vine pe capul lui și pe răspunderea lui. Fiindcă țărani vine și te întreabă: „Bine, nepoate, asta o facem așa, dar aielaltă?!” Se cer răspunsuri, se cer soluții, sînt cîteva mii de suflete care

trebuie să muncească cu rost, care trebuie să mănince cu saț, care trebuie să doarmă și să se odihnească cum trebuie, și primarul e unul singur și are și el casa lui, și nevasta lui, și copilul lui și trebuie să fie primar mereu și peste tot. Casa lui Roșianu e frumoasă și îngrijită, de om gospodar și de nădejde, fiindcă dacă ești primar trebuie să fii primul și la tine acasă, nu numai pe drumul mare, nu poți să-l înveți pe vecin să trăiască bine dacă tu trăiești rău. Roșianu e gospodar și acasă și e bine să vezi cum cel dinții om din sat e pe merit și că gospodarul e unul și la primărie și la el în curte.

Am fost de curînd la Slătioara și primarul ieșise cu mine din primărie în drum și zicea:

— De, de, anul ăsta avem mult de lucru și trebuie să ieșim bine. La noi dacă omul îți dă bună ziua înseamnă că și tu, care ești primar, trebuie să știi să dai bună ziua, însă nu numai cu gura, fiindcă omul vrea fapte, și cum știi dumneavoastră fapta e măsura noastră, la comunisti. Primarul Roșianu de la Slătioara e un comunist căruia i se pot măsura liniștit vorbele cu faptele.

Cerna vine de sub Bucium cu primăvara și la Slătioara e o lume pe care o întîmpini cu bucurie, iar cînd va veni toamna vom avea ce număra. Cum zicea primarul Roșianu... „după puterile noastre, și după meritul nostru și după obrazul nostru... Mai mult nu putem spune...”

Nici nu e nevoie, zic eu, și închei.

DINU SĂRARU ■

Caracal, ceasul vagonului, ceasul omului

— Tovarășe inginer-șef Cazacu Dan, cît se produce aici, la Întreprinderea de vagoane Caracal, într-un an?

— 1,5 miliarde, dintre care 40 la sută înseamnă beneficiu.

— Am întocmit amindol o fișă tehnică a întreprinderii. În mod necesar ea are date, cifre, tonul de redactare este sec. Să încercăm să dăm alte semnificații, să le spunem vizuale, acestei fișe. Cîte vagoane aici produse ar fi necesare pentru a încăpea avuții Întreprinderii de vagoane Caracal?

— 500 de vagoane.

— În cît timp le produceți la nivelul anului 1978?

— Într-o lună și jumătate.

— Ce se poate transporta cu vagoanele aici produse în 1978 (v-ați angajat să produceți 4 500)?

— Producția a 2 000 de hectare grâu. Mă refer la recolta obținută în condiții de irigare, adică 5 000 kg la hectar. Aproximativ, producția de grâu a Munteniei și Olteniei la un loc.

— Să sperăm că aceste lucruri sînt pe deplin edificatoare asupra acestei realități industriale numite Întreprinderea de vagoane Caracal. Cum a schimbat în bine viața orașului întreprinderea?

— Avem patru cartiere de blocuri: Gării, Horia, Cloșca și Crișan, Dr. Marinescu și Caracalla. S-a dezvoltat rețeaua comercială.

— Au apărut și probleme noi?

— Firește. Transportarea muncitorilor, de pildă, de la sate la întreprindere și înapoi care ne creează încă destule greutăți.

— Nu vi se pare curios că acest lucru se întîmplă tocmai într-un oraș care produce vagoane, fie ele de marfă?

— Pot afirma că-mi pare rău, nu că mă mir. Deocamdată, prin zonă nu sînt gări. Cu timpul însă, și este vorba de un timp apropiat, însăși uzina va trebui să aibă gara ei. Apoi, celelalte localități. Se va intra aproape pe nesimțite în rețeaua C.F.R., vor apărea gări și adevărați C.F.R.-iști. Manevrările de la întreprinderea noastră sînt, vorbim în glumă, C.F.R.-iști pirîți.

— Apariția garilor înseamnă, dacă ne gîndim profund, scurtarea distanțelor dintre localități. Ce ne puteți spune despre aceasta?

— Înseamnă. Viteza de rulare a vagoanelor a crescut de la 60—70 km pe oră la 100 de kilometri. La noi perspectiva apropiată înseamnă 120 de kilometri la oră.

— Sînteți un vechi caracalean și aveți pe bună dreptate o mîndrie locală față de întreprindere și oraș. Care este cel mai exact și frumos raport între ele?

— Unii spun că omul nu poate sări peste umbra lui. Eu cred că se poate. Înseamnă că și un oraș poate sări peste umbra lui. Ca un oraș cum este Caracalul să sară peste umbra lui este necesar să aibă un soare. Nu poți sări peste umbră dacă nu există punct luminos. Punctul luminos este întreprinderea de vagoane.

— Aș îndrăzni să spun că nu extraordinar arată Caracalul. Oamenii însă îl muncesc, îl locuiesc. Ce-l atrage, ce este frumos în Caracal, tovarășe inginer șef Cazacu Dan?

— Are un parc natural frumos, cu lac, cu nuferi și cu bărei. Aleile sînt frumos îngrijite și sînt pline de florile fiecărui anotimp. Pentru timpul de iarnă avem sere. În oraș viața este liniștită și este extraordinar să-ți știi familia aproape. Adică s-o știi în Caracal. Dealtfel, cred că peste 5 ani Caracalul va deveni un frumos oraș de cîmpie.

EUGEN SECELEANU ■

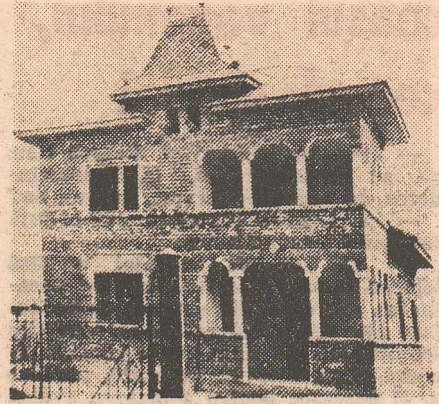
(Continuare în pagina 13)

O idee care a devenit fapt:

Centrul metodologic de terapie Boicil

(amănunte în pag. 7)

— Tovarășe Bălănică Lupu, după cum se știe, ne aflăm în preajma Conferinței pe tară a președinților consiliilor populare, eveniment de o deosebită importanță în viața politico-socială a țării, prilej cu care se vor supune dezbaterii probleme legate de aplicarea temeinică și viguroasă a politicii partidului de dezvoltare armonioasă, echilibrată, a tuturor zonelor țării, de înflorire multilaterală a tuturor localităților, urbane și rurale, pentru ca ele să devină unități administrativ-teritoriale complexe. Legat de aceasta, l-am întrebat pe șeful Secției de arhitectură și sistematizare a Consiliului popular al județului Ilfov care este stadiul și care sînt perspectivele județului din punct de vedere al urbanizării?

— Mai multe localități ilfovene au depășit condiția rurală, găsindu-se hotărît anajate pe calea devenirii urbane. Aș vrea să precizez că nu e vorba despre o schimbare la față decisă în birou, ci despre o realitate de teren concretă, construcțiile existente sau în curs de ridicare, dotările social-administrative și pătrunderea, cu pași siguri și apăsați, a industriei în perimetrul așezărilor respective hotărînd, de fapt, transformarea mai multor comune în centre urbane. Este vorba despre Bolintin-Vale, Budești, Fundulea, Girbovi, Putineiu, Mănăstirea și Snagov. Secția de arhitectură și sistematizare a Consiliului popular județean și Institutul de proiectări Ilfov au întocmit, după detaliate studii la fața locului, schițele de sistematizare ale localităților respective, prezentate după aceea conducerii superioare de partid și de stat, tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal. De fiecare dată, secretarul general al partidului a dat indicații și sugestii dintre cele mai prețioase, contribuind cu înțelepciunea și clarviziunea care-i caracterizează fiecare gest, fiecare acțiune, la închegarea unor schițe de sistematizare judicioase, care sînt țină cont în egală măsură de nevoile generale, cit și de nevoile cetățenilor din localitățile respective. Dealtfel, în cadrul democrației noastre socialiste, locuitorii așezărilor ilfovene au participat direct la elaborarea schițelor, a căror validare s-a efectuat, prin vot democratic, la nivelul comisiilor de sistematizare existente pe lângă fiecare consiliu popular comunal. Au fost cazuri, nu puține, cînd punctele de vedere ale cetățenilor au avut cîștig de cauză în fața opiniilor proiectanților, schițele modificîndu-se corespunzător cu părerile, dovedite întemeiate, ale oamenilor.

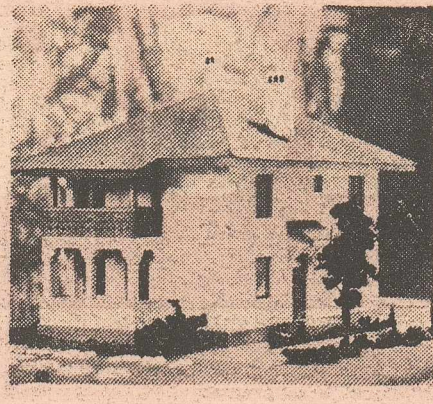
— Ne puteți furniza cîteva exemple concrete?

— Firește. Supusă discuției publice, schița de sistematizare a comunei Radovanu n-a intrunit sufragiile tuturor cetățenilor, în sensul că unii dintre aceștia nu s-au declarat de acord cu perimetrarea comunei. Propunerea locuitorilor a fost analizată și înșusită, perimetrul a fost modificat, extinzîndu-se zona către Oltenita. La fel s-a întimplat și la Snagov. Noi sugeraserăm ideea dezafectării satului Ghermănești, socotindu-l fără perspective, cu populație redusă, dar oamenii au fost de altă părere. S-a discutat la fața locului, ni s-a adus argumentul cîtorva

construcții solide, al unei școli, drept pentru care s-a renunțat la dezafectarea satului respectiv, perimetrul construibil restrîngîndu-se corespunzător pe terenul dinspre lac.

— Vorbești despre dezafectarea unei așezări. Care este situația, din acest punct de vedere, pe ansamblul județului?

— După studii amănunțite, s-a propus dezafectarea a 140 de așezări pe întreg județul. Cifra poate părea mare, dar s-a avut în vedere faptul că satele respective nu dețin, din cauze obiective, ca izolarea lor, existența unui număr mic și necorespunzător de drumuri de legătură, debilitatea surselor de apă etc, șanse de extindere într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat. Au fost, ca să zic așa, soluții pe care nu le-am impus noi, ci pe care le-a impus viața, realitatea, moștenirea unui sistem de repartizare geografică arbitrar și empiric. Ca urmare a dezafectării acestor așezări și ca urmare a reducerii, pînă la limita funcționalului, a perimetrelor construibile, sînt în curs de redare către circuitul agricol importante suprafețe de teren nefolosit sau folosit cu o rău înțelesă generozitate. Intră în

o cifră aproape dublă, precum și de dorința oamenilor de a trăi mai bine și mai civilizată, pe măsura muncii lor și a timpului pe care-l trăiesc. Se află în curs de construcție la Putineiu 40 de apartamente, iar la viitoarea policlinică, prevăzută cu farmacie, dispensar etc, s-au turnat fundațiile. Schița prevede, pe lângă un număr foarte mare de locuințe personale, ridicarea unui sediu politico-administrativ, a unui liceu cu profil agro-industrial, a unei case de cultură, a unui cinematograf cu 200 locuri, a unui magazin universal cu 2 nivele și așa mai departe. Prin restrîngerea perimetrului locuibil, vor fi întoarse către agricultură 70 de hectare. Trebuie amintit că, în întocmirea schiței, s-a avut în vedere păstrarea vechii vetre a comunei, centru istoric și de tradiție, în incinta căreia se vor demola numai construcțiile subrede, celelalte urmînd a se renova și încadra în arhitectura modernă cu specific local. Centrul de greutate al așezării va rămîne axat pe drumul județean 504 Giurgiu—Alexandria, cu o ușoară deplasare către comuna Izvoarele, ci nu spre Gogoșari, cum e în prezent. Tradițiile locale vor fi menținute, ba chiar consolidate, în sensul construirii cu precădere a locuințelor pentru o singură familie, parter plus 2 nivele în centrul civic, parter plus un nivel în restul perimetrului, locuințe cu curte și toate dependențele necesare unei gospodării țărănești tradiționale, grajd, cotef, staul etc. Dealtfel, s-au aprobat proiectele-direcție pentru construirea de locuințe proprietate personală, ce urmează a fi ridicate în regiile de către cetățeni, fiecare primărie din județ primind un album cu tipurile de case propuse, în număr de 29. Cum spuneam, aceste tipuri de case, care au și început să apară în unele comune ilfovene, la Brănești, la Florești-Stoenești, la Cornetu, la Snagov, la Putineiu și în alte părți, țin cont de tradițiile arhitectonice ale satului românesc tradițional de cîmpie.

— La ce mai stăm prost, tovarășe Lupu?

— Poate că prost e mult spus, dar, în orice caz, avem destule necazuri cu respectarea disciplinei în construcții și sistematizări. Mai sînt oameni care, sub ochii îngăduitori ai primăriilor, construiesc fără autorizații legale sau în afara perimetrului aprobat, silindu-ne să luăm împotriva lor drastice măsuri contravenționale. Încălțările cele mai frecvente se leagă de nerespectarea regimului de înălțime. Astfel, la Vidra, comună în care controlul preventiv al Consiliului popular funcționează destul de defectuos, cetățeanul Iosif Tebesoiu și-a ridicat o casă în zona centrală numai cu parter. Tot la Vidra, Dumitru Cristache a construit în afara perimetrului. Nici un organ local nu l-a avertizat, deși casa lui Tebesoiu nu s-a zidit peste noapte, ea avînd 8 camere! La Tunari, Dumitru Dragnea și-a făcut, aproape de centrul comunei, o casă numai cu parter, deși legea e cit se poate de clară în această privință, iar unde-i lege, desigur, nu-i tocmeală. Alt exemplu, de la Jilavele, unde locuiește cetățeanul Necula Enescu, ridicată de asemenea de curînd, a fost plasată dincolo de limitele perimetrului construibil. Sînt, firește, cazuri izolate, dar ele reflectă, din păcate, nu doar o mentalitate anacronică, ci și lipsa de vigilență a organelor locale, care mi se pare că asteapță prea mult, dacă nu totul, de la județ.

— Sîntem, oarecum, la începutul unui an. Ce va însemna el pentru satul ilfovean?

— Angajarea pe un drum ascendent, care nu e altul decît drumul țării, drum al muncii responsabile, al seriozității și abnegației. Procesul de transformare socialistă a satului ilfovean va cunoaște ritmuri accelerate, distanța dintre sat și oraș micșorîndu-se cu fiecare zi. Se vor construi sute de apartamente noi, școli, dispensare, spații comerciale, creșe și grădinițe pentru copii. Se vor asfalta și pietruți drumuri, se vor realiza peste 10 kilometri de trotuare, vor apărea noi poduri. Toate aceste dotări vor însemna binefaceri concrete pentru oamenii din comunele județului, condiții superioare de trai, confirmarea cea mai concludentă că viața lor devine mai bună, mai demnă de trăit.

— Cu toate astea, tovarășe arhitect șef, nu de puține ori se poate constata că oamenii din satele ilfovene își vopșesc fațadele în tente tipătoare, de verde sau roșu dezagreabile pentru ochi.

— Este exact. Intervine aici gustul, încă

SATUL ILFOVEAN ÎN PLIN PROCES DE URBANIZARE

discuție o suprafață de peste 14000 de hectare pe ansamblul județului, pămînt pe care ilfovenii îl vor transforma, prin muncă, în mai multă piine pentru ei și mai multă piine pentru țară.

— Tovarășe Lupu, observăm aici mai multe schițe de sistematizare. V-am ruga să vă opriți asupra uneia dintre ele și s-o comentați. Intrucît se pare că nu vă e simplu să vă decideți, vă sugerăm să zăboviți asupra schiței de sistematizare a comunei Putineiu, localitate, e cunoscut acest lucru, în care a avut loc, în 1907, o amplă miscare țărănească îndreptată împotriva asupririi și a împilării, așezare în care locuitorii stăteau în bordeie și mineau, după cum spun documentele vremii, mămăligă numai în zilele de sărbătoare. Vă ascultăm.

— Nu peste multă vreme, fiii și nepoții răsculaților din 1907 vor deveni locuitorii unui centru urban, ca o consecință firească a creșterii calitative a nivelului de trai al oamenilor, al ambiției și spiritului lor gospodăresc. Există aici un S.M.A. și un C.A.P. deosebit de puternice, frunțase pe județ, iar deșirarea industriei către comună, parte integrantă a unui plan științific, riguros, de dezvoltare armonioasă a tuturor localităților țării, va dota Putineiu în viitorul apropiat cu o unitate de confecții textile și cu un centru de reparatii complexe pentru agregatele sistemului de irigații din zonă. Ca atare, schița de sistematizare a ținut cont de mărirea considerabilă a numărului de locuitori, de la 4000 cîți sînt în prezent la

frunzele și plantau flori, mai ales lalele și trandafiri, reprezentînd — după spusele învățătoarei Elena Nica — „specificul nostru“.

Traversînd orașul, am găsit aceeași atmosferă de muncă susținută în cartierul Militari, unde toți locuitorii noilor blocuri păreau să fi coborît în stradă, făcînd eforturi spre a curăți trotuarele unei zone care în urmă cu puține luni s-a chemat șantier. În jurul blocului 15 D, recent dat în folosință și ocupat, în majoritatea apartamentelor sale, de oameni ai muncii de la uzinele „Semănătoarea“, zeci de bucurărești se aflau angajați într-o activitate febrilă, plantînd pomi și transportînd către autocamioanele frumos rînduite crengi uscate, cărmăzîi stînghere, cioburi și așa mai departe. Prezent printre cetățeni, deputatul Aurel Șolea se ocupa nu doar de furnizarea numărului necesar de unelte sau a cantităților cerute de răsăduri pentru flori, ci punea el însuși mina la treabă, ajutînd nu atît cu vorba, cît cu fapta și cu exemplul personal.

Oricît ar fi dorit, reporterul n-a izbutit, firește, să cuprîndă totul, căci acțiunea de gospodărire și înfrumusețare a Capitalei s-a desfășurat pe întreaga rază a orașului, participînd la ea sute de mii de tineri și vîrstnici, de toate profesiile, oameni care au înțe-

insuficient educat, al unor constructori, care preiau prost și artificial unele elemente din arhitectura urbană. Din acest punct de vedere, activitatea noastră de convingere a înregistrat și înregistră unele succese, dar mai avem multe de făcut. Obositoare pentru ochi și lipsită de estetică, decorarea caselor din zona rurală, mai ales din cea suburbană, cu ceramică e, din păcate, încă la mare preț. Contribuie la perpetuarea acestei stări de lucruri și faptul că, în multe localități din județ, lipsesc constructorii calificați, ridicarea și decorarea caselor rămînd la mîna unor meseriași fără pricepere, grăbiți să termine și să-și încaseze banii. Firește, a existat o bună perioadă de timp cînd aportul acestor meseriași, în general păstrători de tradiții, a fost sănătos în menținerea specificului arhitectonic local. Dar acum, datele problemei sînt altele. Artizanatul ajută din ce în ce mai puțin, căci construcțiile, obligatoriu cu etaj, trebuie făcute după proiecte ferme, nu după meseria învățată după ureche de multe ori, ținînd cont de probleme de rezistență, de regimul de înălțime și de o serie de alți factori. Simpli meseriași încep să se simtă depășiți și de aceea apelează la transplanturi din arhitectura urbană. Ar fi cazul, cred, ca Intercopurile și C.A.P.-urile să se îngrijească mai serios de închegarea unor echipe de constructori în cadrul organizațiilor legale sau în afara perimetrului aprobat, silindu-ne să luăm împotriva lor drastice măsuri contravenționale. Încălțările cele mai frecvente se leagă de nerespectarea regimului de înălțime. Astfel, la Vidra, comună în care controlul preventiv al Consiliului popular funcționează destul de defectuos, cetățeanul Iosif Tebesoiu și-a ridicat o casă în zona centrală numai cu parter. Tot la Vidra, Dumitru Cristache a construit în afara perimetrului. Nici un organ local nu l-a avertizat, deși casa lui Tebesoiu nu s-a zidit peste noapte, ea avînd 8 camere! La Tunari, Dumitru Dragnea și-a făcut, aproape de centrul comunei, o casă numai cu parter, deși legea e cit se poate de clară în această privință, iar unde-i lege, desigur, nu-i tocmeală. Alt exemplu, de la Jilavele, unde locuiește cetățeanul Necula Enescu, ridicată de asemenea de curînd, a fost plasată dincolo de limitele perimetrului construibil. Sînt, firește, cazuri izolate, dar ele reflectă, din păcate, nu doar o mentalitate anacronică, ci și lipsa de vigilență a organelor locale, care mi se pare că asteapță prea mult, dacă nu totul, de la județ.

— Sîntem, oarecum, la începutul unui an. Ce va însemna el pentru satul ilfovean?

— Angajarea pe un drum ascendent, care nu e altul decît drumul țării, drum al muncii responsabile, al seriozității și abnegației. Procesul de transformare socialistă a satului ilfovean va cunoaște ritmuri accelerate, distanța dintre sat și oraș micșorîndu-se cu fiecare zi. Se vor construi sute de apartamente noi, școli, dispensare, spații comerciale, creșe și grădinițe pentru copii. Se vor asfalta și pietruți drumuri, se vor realiza peste 10 kilometri de trotuare, vor apărea noi poduri. Toate aceste dotări vor însemna binefaceri concrete pentru oamenii din comunele județului, condiții superioare de trai, confirmarea cea mai concludentă că viața lor devine mai bună, mai demnă de trăit.

— Cu toate astea, tovarășe arhitect șef, nu de puține ori se poate constata că oamenii din satele ilfovene își vopșesc fațadele în tente tipătoare, de verde sau roșu dezagreabile pentru ochi.

— Este exact. Intervine aici gustul, încă

les că stă în puterea lor ca locul lor de muncă sau spațiul lor de viață să fie mai bine îngrijit, mai frumos. Cum spuneam, acțiunea e abia la început. Fiind vorba despre frumusețea orașului nostru, pe acest șantier, oricine e, oricînd, binevenit!

EMIL NEGOIȚĂ

În plin centrul orașului, 60 de locatari ai blocului din bulevardul Magheru, numărul 9, sapă șanțuri pentru viitorul gard viu. După spusele inginerului Vasile Ionescu, președintele comitetului asociației de locatari, gardul viu va măsura peste 50 metri și va fi terminat în maximum o săptămînă

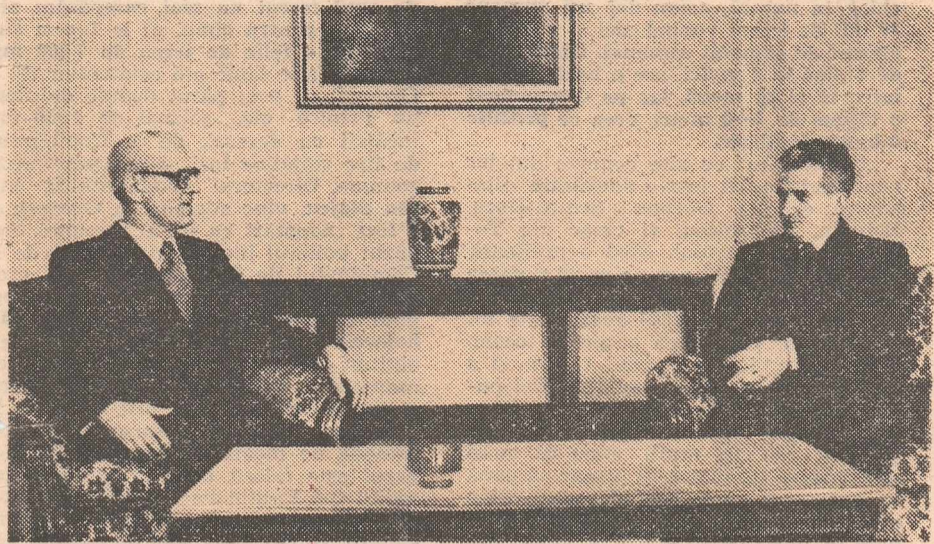
Frumusețea orașului depinde, în primul rînd, de noi înșine

S-ar zice că e o duminică asemenea celorlalte, dar nu e. Primăvara a luat în stăpînire Bucureștiul, iar locuitorii celui mai mare oraș al țării s-au grăbit s-o întîmpine cu unelte de lucru în mînă, cu greble, lopeți și cazmale, participînd activ la acțiunea de gospodărire și înfrumusețare a perimetrului Capitalei. Primirea aceasta ține, desigur, de firea dintotdeauna a românului, harnic și sîrguincios, dar ea capătă astăzi și semnificații aparte, înscriindu-se ca o expresie a atitudinii civice și a spiritului de inițiativă ce-i caracterizează pe cetățenii României socialiste, din București sau din celelalte așezări ale țării, oameni care, conștienți și recunoscători pentru uriașele eforturi pe care le depune statul spre a le asigura un cadru de viață și de muncă din ce în ce mai bun, simt obligația morală de a munci ei înșiși, în clipele lor de repaus, pentru păstrarea și înfrumusețarea acestui cadru.

Reporterul a parcurs, duminică dimineată, cartiere și străzi ale Capitalei, găsînd peste tot o atmosferă de muncă,

temeinică și responsabilă. A asistat, în jurul blocurilor H 14 și H 26 din cartierul Titan, nu departe de întretărirea bulevardelor Șulea și Sălăjan, la amenajarea spațiilor verzi, la săpatul rondurilor de flori, la strînsul și arsul crengilor uscate, la plantarea pomilor și a brazdelor, la reparatul gardurilor vii, surprinzînd în plină activitate bărbați și femei, vîrstnici și tineri. La primul dintre blocurile amintite, inginerul Eugen Stăncioiu, alături de care trebăluia nevoie mare fiul său, Bogdan, ne-a declarat că munca pe care o prestează astăzi, cot la cot cu vrednicii săi vecini Stere Copaciu și Virgiliu Deghetto, nu reprezintă decît începutul unei acțiuni ce va continua în duminicile următoare, pentru că, „deși există unități specializate în curățenia orașului, noi avem convingerea că frumusețea lui depinde, în primul rînd, de brațele și strădania noastră“. Mai departe, în curtea Școlii generale numărul 89, am văzut la lucru cîteva sute de elevi, de la cei de-o șchioapă pînă la cei aflați în pragul adolescenței, care adunau

**CONLUCRARE RÖDNICÄ
ÎN INTERESUL CELOR DOUÄ ŢÄRI ȘI POPOARE,
AL CAUZEI SOCIALISMULUI ȘI PÄCII**

Marți după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe tovarășul Willi Stoph, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democratice Germane, care a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

La primire a luat parte tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului.

A participat, de asemenea, Siegfried Bock, ambasadorul R.D. Germane la București.

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut frătesc din partea tovarășului Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al P.S.U.G., președintele Consiliului de stat al R.D. Germane, împreună cu urări de succes poporului român pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat la rândul său tovarășului Erich Honecker un salut călduros și cele mai bune urări, iar poporului R.D. Germane, prosperitate și noi succese în construcția socialistă.

În cadrul întrevederii au fost analizate stadiul și perspectivele relațiilor dintre România și R.D. Germană, apreciindu-se, de comun acord, că raporturile de strînsă colaborare și conlucrare, statornicite între P.C.R. și P.S.U.G., între țările și popoarele noastre s-au dezvoltat continuu în conformitate cu înțelegerile și hotărârile convenite cu prilejul întâlnirilor și convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker. A fost exprimată dorința comună de a extinde și a aprofunda relațiile dintre cele două țări și popoare, relevîndu-se faptul că realizările obținute de România și R.D. Germană în construcția socialistă oferă o bază sigură pentru dezvoltarea colaborării politice, economice, culturale și în alte domenii, crează

noi posibilități pentru o cooperare fructuoasă în industrie, agricultură, tehnicoștiințifică, în interesul celor două state, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Abordîndu-se unele probleme ale vieții internaționale actuale, a fost reafirmată voința partidelor și țărilor noastre de a conlucra tot mai activ pe plan extern, de a-și aduce în continuare contribuția la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității. S-a apreciat că trebuie făcut totul pentru înfăptuirea unei securități reale pe continentul european, prin aplicarea integrală a principiilor și prevederilor cuprinse în Actul final de la Helsinki, pentru statornicirea unor relații de tip nou între state, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice în lume.

A fost dat publicității, de asemenea, comunicatul privind vizita oficială de prietenie a tovarășului Willi Stoph, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democratice Germane, în Republica Socialistă România. În comunicat s-a subliniat, printre altele, că Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală din mai 1972, Declarația cu privire la adîncirea prieteniei și dezvoltarea colaborării frățești, precum și celelalte hotărâri adoptate în timpul vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în iunie 1977, în Republica Democrată Germană, se realizează cu succes în toate domeniile. S-a relevat cu deosebită satisfacție că aceste întâlniri și convorbiri au deschis perspective importante pentru adîncirea raporturilor bilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, spre binele celor două popoare, în interesul cauzei socialismului și păcii.

N. GRIGORE

**PLENARA
COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN**

Miercuri, 22 martie 1978, s-a deschis plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Lucrările plenarei sînt conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

La ordinea de zi, adoptată în unanimitate, sînt înscrise următoarele:

1. Cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.
2. Cu privire la participarea la beneficii a oămenilor muncii.
3. Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1977.
4. Raportul cu privire la activitatea desfășurată de organele de partid, de stat și organizațiile de masă în anul 1977 pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului.
5. Raportul cu privire la activitatea internațională a partidului și statului în anul 1977 și la principalele orientări ale activităților pe plan extern în anul 1978.
6. Proiectul de hotărîre cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oămenilor muncii.
7. Probleme organizatorice.

Ca invitați la lucrările plenarei participă prim-secretari ai comitetelor județene de partid, care nu sînt membri ai Comitetului Central, unele cadre din ministere, instituții centrale și organizații de masă, redactori șefi ai presei centrale.

Lucrările plenarei continuă.

Scrisori de la locul de muncă

Graiul muncii

„Infrățirea“-Oradea nu este o întreprindere nouă. Nu modernitatea înfățișării unității atrage atenția mai întâi, deși pe toți ne preocupă reprofilarea întreprinderii. Aceasta a început. Producem acum mașini cu comenzi numerice. În colectivul nostru înțelesul cuvîntului de pe frontispiciu — infrățirea — este însă cel dintîi adevăr. Eu lucrez de aproape douăzeci de ani în acest climat de mare și unită familie muncitorească, așa cum români și maghiari trăim și lucrăm infrății în muncă cinstită, de sute de ani. Dintre toate calitățile marelui nostru colectiv de aproape cinci mii de muncitori, cea mai importantă rămîne, cred, priceperea tuturor, cea simplă înțelepciune a muncitorului de a trăi în bună înțelegere cu cel de lângă el. Ne sfătuiam cum să facem mai bine un lucru, o piesă, un subsansamblu, o mașină complexă și niciodată, nimeni nu cred că a ales anume, din cine știe ce ambiție, limba în care vorbim. Ne înțelegem la fel de bine, și românește și ungrește, pentru că de fapt noi folosim un grai care este în primul rînd al inimilor noastre, al strădaniilor unite pentru calitatea produselor pe care le trimitem în peste cincizeci de țări

ale lumii. Și mașinile noastre ne înțeleg graiul. Limbajul nostru este înainte de toate al muncii, așa cum egalitatea fundamentală a tuturor cetățenilor României socialiste, indiferent de naționalitatea lor, este, de fapt, egalitatea în fața muncii. Înțelegerea, infrățirea — aceste adevăruri în care trăim și muncim — sînt pentru noi lucrul cel mai normal, poate și pentru că, din moși strămoși, românii și ungurii care au trudit pe aceste meleaguri nu au avut nimic de împărțit. Desigur, în afară de necazuri și speranțe. Și necazurile și speranțele au fost comune. Ce este mai normal decît că azi infrățirea în libertate și hărnicia și fericirea noastră ne sînt comune? Cu vreun an, doi în urmă, un gazetar care ne-a vizitat l-a întrebat pe un tovarăș de-al meu — tot ungur — ceva cam așa: „Cum de vă înțelegeți așa de bine aici români cu unguri?“ Omul i-a zis simplu ce a gîndit el: „Noi nu ne-am pus niciodată întrebarea asta. Da' chiar dacă nu voi răspunde nu știu cît de frumos la ea, pot să vă spun, înainte de toate, un lucru pe care îl știu mai sigur: cel mai important este că ne înțelegem într-adevăr bine“.

Întîmplarea asta arată și simplita-

tea dreaptă, curată a gîndului și a vieții muncitorilor noștri, după cum scoate deasupra un adevăr de școală primară a vieții: este important că ne înțelegem bine, nu să ne tot mirăm de asta și să tot înșirăm explicații. La ce să te căznești să explici cum se face că oamenii sînt oameni?

La noi, românii și maghiarii nu sînt împreună doar la lucru. Ei sînt de fapt prieteni și dincolo de uneltele care îi alătură în întreprindere. De o viață de om văd întruna cum o mulțime de trainice prietenii de la noi nu țin, nu au ținut niciodată seama de naționalitate. Asta înseamnă că limbajul muncii noastre infrățite este, într-adevăr, și un limbaj al sufletului oamenilor. Cu el ne înțelegem nu numai ca autori ai unei tot mai complicate mașini moderne, dar și în familiile noastre, acolo unde cresc și ne surîd copiii, învățînd încă de mici să surîdă la fel și la vorba românească și la cea ungrească.

Cuvîntul de pe firma întreprinderii noastre este, de fapt, cel mai scurt rezumat al existenței acestui colectiv bihorean de muncitori mîndri că sînt cetățeni ai Republicii Socialiste România și că pot face totul pentru progresul ei la „Infrățirea“-Oradea.

SZABÓ BELA
strungar

și bronzul și marmura și inimile

și bronzul și marmura și inimile, vorbesc de bărbați viteji de la Dunăre și Carpați, păstrează chipuri dăltuite în timp, nespus de aspre ori blînde, nespus de frumoase. lumina sărută visuri sub frunțile netezi, cu lăcomie ochii ni se umplu de ei, de toți, părinții-părinților — buni și străbuni — în fiecare cetate, în fiecare oraș — drept ori șerpuit, există un drum al lor — fiecare arbore și rîu, fiecare casă, au zidit un chip și poartă un nume. Cuvinte fierbinți întinerindu-ne graiul din veacuri, drămuite-n istorii de cronicari și poeți, voievozi valahi la Dunăre și Carpați, le împărțim egal, în comori de iubire de țară; și le păstrăm cu pămîntul acesta generos, din care ne naștem oameni și liberi trăim, pe vatra căruia scriem de milenii ROMÂNIA!

GEORGE BERA ARĂDEANU
muncitor, întreprinderea de cinescoape București

Viața de fiecare zi a primarului

Urcind și coborind dealurile Moldovei, printre care se strecoară șoseaua de asfalt ce duce spre satele de pe malurile Prutului și Jijiei, observi mari suprafețe argintii lucind în soarele încă rece, al primelor zile ce vestesc primăvara. Pentru localnici această imagine este obișnuită de o viață, cele două riuri pricinuindu-le mari necazuri de mai multe vieți. Asemenea necazuri încit sate ca Scoposeni și Zble-roaia au dispărut, oamenii hotărându-se, cu greutate explicabilă, să se strămute și să părăsească vetrele tradiționale ale locurilor lor de naștere. Dar, lăsând calea Gorbanului, satul de pe dealurile din dreapta drumului, și coborând spre Grozești, vedem o uriașă insulă, înconjurată de ape. Curînd, la primărie, ne întîmpină Ștefan Mihalache, președintele consiliului popular comunal, pe care-l anunșam că-l vom vizita. La sediu se află și președintele cooperativei agricole de producție, ing. Victor Surdu, și cîțiva săteni. Un sfat neoficial al comunei, așa cum sint foarte multe, atunci cînd situația o cere. Deci un prim răspuns la întrebările pe care le doream lămurite și care priveau persoana primarului din comună. Ștefan Mihalache nu mai este tînăr. Părul său, mai mult coliliu decît negru, atestă această realitate, ca și rostirea sa domoală, care — dincolo de tipicul ei moldovenesc — îl descoperă pe omul judecat, care gîndește înainte de a se exprima. A venit primar în decembrie 1969, odată cu puternica revărsare a Jijiei și Prutului, care „rupseseră”, cum ne-a spus el, chiar în timp ce se ținea ședința de consiliu.

— Atunci am înțeles că cea mai urgentă sarcină ce-mi revenea, dar și cea mai grea, avea să fie lupta cu apele, cu frica resemnată a oamenilor, în fața teribilei răzbușări lichide. Sint aproape 10 ani de-atunci și acum, pentru prima oară, stăm liniștiți, știind că ne vom culege recoltele muncite.

Pornim prin comună, răspunzînd celor care-i salută pe primar și pe președintele C.A.P.-ului și ceea ce ne atrage atenția de la prima vedere sint numeroasele case noi, amplasate sub muchia înaltă a unui dig, dincolo de care se întind apele. Sint mai mult de 100 de case, apartînd sătenilor din Sălăgeni și Colțul Căinii, strămutate din zona inundabilă aici, ca și cele ale cetățenilor din Grozești, peste 320 în total. Mai departe, tot pe uscat, luciul foliilor de polietilenă al serelor de legume pare o oglindă de ape revărsate, dar primarul ne atrage atenția că ele

acoperă 4 milioane de lei, contravaloarea produselor ce sint la adăpost de urgie. Intrăm prin case, prin curți și prin chilere (bucătăriile de vară). Sint plăcute, spațioase, majoritatea cu cite trei camere, afară de bucătărie, cu pătule, grajduri, magazine și „paravan”, cu pomi fructiferi și straturi rezervate florilor viitoare. „Am ieșit și noi din baltă, la lumină”, șoptește, ca pentru

Satul ridicat
dintre ape

La Grozești,
pe Prut,
încălzire
cu biogaz!

el, primarul. Revenim, pe o altă cale, pe muchia digului de incintă, care fereste de inundații o suprafață productivă de peste 1 000 de hectare, în afara celei afectate locuințelor, străzilor, loturilor date în folosință, vetrei satelor.

— Cooperativa noastră face parte din cele mai slabe ale Iașului, dar din acest an vom trece la luptă dreaptă cu cele mai bune, pentru că, la vară, vom putea stringe, în sfîrșit, rodul muncii și luptei noastre. De ce a durat atît? Din multe, foarte multe motive, printre care resemnarea oamenilor era unul principal. Din 1973 am început, singuri, să ne construim un dig de incintă. Am reușit cam 1,5 km. În 1974 am continuat. Mergea greu și apele ne furau totul. Dar încapătînarea noastră, voința de a avea liniște, demersurile făcute la Iași au convins și, din 1976, s-a atacat puternic natura potrivnică, iar în următorii doi ani digul, de la Prut, de 13

km lungime, și cel de la Jijia, de 17 km, au și fost terminate. Bineînțeles că ajutorul a constat în fonduri și materiale, în agregatele necesare și chiar în muncă, acum doi ani aproape 10 mii de leșeni venind aici și muncind alături de oamenii comunei. Digul, înalt de 4 pînă la 6 metri, are o bază variînd între 14 și 24 metri, iar pe coronament o lățime de 4—6 metri, ceea ce permite o bună circulație.

„Rivalitățile” cu alte comune din jur s-au transformat într-o adevărată colaborare, cei din Gorban, Schitu-Duca, Bohotin, Răducăceni și chiar din Tomoști, vecin Iașului, dînd o prețioasă mîna de ajutor, ceea ce ne arată puterea de convingere a primarului, diplomația sa, dacă vreți. Dar 1977 avea să fie tot un an rău, pentru că o ploaie locală foarte puternică a umplut incinta și a distrus o mare parte a recoltei. Cei puțini care nu crezuseră în utilitatea digului scosese din nou capul la suprafață însă cei mai mulți știau că nu-și terminaseră treburile. Ei urmau să pună la punct un sistem de desecare, prin canale interioare, care au și fost terminate în următoarea etapă. E vorba de peste 38 km de canale, în afara celui colector, care măsoară 18 km și încă de spre ceva foarte important: sistemul va fi folosit și în irigarea culturilor de pe această suprafață, la nevoie.

Am cunoscut mulți oameni, în întreprinderi, la sate, fiecare cu felul său de a fi. Ștefan Mihalache mi s-a părut a se număra printre cei mai modești, chiar și atunci cînd vorbea despre realizările comunei, de care nu poate fi străin. Stilul său este acela de a atribui altora meritele, cum ar fi de pildă tînărului și energicului președinte al C.A.P.-ului, ing. Victor Surdu.

— Un alt primar ar fi crezut că vreau să-i iau locul, ne spune ing. Victor Surdu, dar tovarășul Mihalache vede altfel lucrurile și primește cu bucurie orice inițiativă, dîndu-i curs, cînd se convinge că este în binele obștii. Consolidarea C.A.P.-ului reprezintă în fapt consolidarea întregii comune și de aceea a pus serios umărul la treabă, ajutîndu-ne să-i convingem pe oameni, căci aceștia sînt seama de părerile sale, în multe acțiuni, cum a fost cea a solarilor pentru legume. La început cu 800 mp, acum cu 15 hectare, 10 le-am pus la punct în numai 3 săptămîni, iar femeile, din comună, au început să-și recheme soții, care lucrează cine știe pe unde, acasă, zicîndu-le că acum au ce să facă aici. Unii le-au ascultat și în 3

săptămîni am „plantat” 11 mii de stîlpi de beton, o pădure, nu alta, pentru noile solarii. Legumicultura și-a dublat suprafața, ajungînd la 85 de hectare, iar de anul trecut nu mai cumpărăm nici răsaduri pentru cimp, ni le facem singuri, pe o felie de teren de 7 000 mp.

Dar și alte fapte ale cetățenilor de la Grozești ni s-au părut demne de atenție. Printre ele, solarul de 4 000 mp încălzit cu deșeuri, de la Combinatul de fire sintetice Iași, care patronează comuna. Directorul combinatului, ing. Ion Staicu, vine adeseori la Grozești și a fost „adoptat” ca fiu al comunei. Am văzut boilerul încălzit cu deșeuri de la Combinatul de fire sintetice Iași, cred primul de acest fel din țară. Tot mergînd cu treburi pe la Iași, Ștefan Mihalache a auzit de instalația de biogaz, obținut prin valorificarea dejecțiilor de animale și a aruncat o vorbă... Acum, stația de la Tomoști a fost instalată la Grozești și produce o sursă gratuită și comodă de încălzire. Deocamdată, biogazul este folosit doar la cantină, dar sediul C.A.P.-ului va dispune în curînd de încălzire centrală, grație aceleiași instalații. Într-o fostă sală de ședințe, solicitată doar de 4 ori pe an, pentru ședințe, s-a instalat un atelier de mături și tîmplărie, care produce 2 milioane de lei pe an. Femeile mai lucrează, tot din deșeurile Combinatului de fire sintetice Iași, saci. Munca lor s-a organizat în trei schimburi, ca în industrie, și țărâncile au introdus în vocabularul lor expresii tehnice necunoscute altădată prin partea locului.

Se află în construcție un dispensar uman, care poate-i va fixa pe viitorii medici locului, cei veniți, pînă acum, părăsînd Grozeștiul destul de repede. Probleme mai sint, în special în privința locurilor de pășunat periclitate de ape, ca și aprovizionarea cu lemne de foc, zona neavînd, prin apropiere, nici o pădure. Directoarea școlii, tovarășa Elena Popa, ne atrage atenția asupra succesului renumit de brigada artistică, clasată anul trecut pe primul loc al competiției culturale „Săgeata tineretului”, succes soldat cu cîștigarea unei stații de amplificare, la instalarea căreia se lucrează. Locul ales? Chiar la solarii, astfel ca oamenii să muncească într-un cadru cit mai plăcut. Pe la toți acești oameni ne-a purtat primarul Ștefan Mihalache, lăsîndu-l pe fiecare să vorbească, pentru el.

MANOLE CĂRȚAN ■

Florica Chiselencu lucrează în acord global și nu se plînge de lipsă de autoritate

Nu este chiar departe vremea cînd a fi primar în comuna Nufăru, din județul Tulcea, părea destul de greu. Cel puțin după frecvența cu care cei ce o cupau, răstimpuri scurte, această funcție sfîrșeau prin a-și vedea de drum. La propriu. Și, nefiînd localnici, nu se poate spune că nu erau deprinși cu drumul. Dar în ianuarie 1975 își începea activitatea, în această funcție — neispititoare, după așa „tradiție” — actualul primar. Era, în sfîrșit, un localnic. Avea să facă față tuturor problemelor cu care se confrunta obștea? Nu știu dacă foarte mulți vor fi crezut atunci, fără rezerve, că așa se va întîmpla. Mai ales că în fruntea comunei cu nume... horticol venea un tehnician veterinar. Ba mai mult, noul primar era o femeie: Florica Chiselencu. E drept că fusese doi ani vicepreședinte, deci un fel de primar secund, cum spunea dînsa zilele trecute. Dacă se gîndește bine, cel mai dificil moment pe care l-a traversat nu se cuprinde în perioada de cînd este efectiv primar. „Cel mai greu lucru a fost să mă hotărîsc să primesc funcția. Tocmai pentru că eram perfect conștientă cîtă muncă mi-ar cere. Apoi, femeie fiind, trebuia cheltuită preocupare și pentru a depăși rămășița ascunsă a prejudecății unora în legătură chiar cu acest lucru. Știam însă că cetățenii vor să aibă primar pe unul de-al lor. Oamenii mă respectau, cum îi respectasem și eu întotdeauna. Am fost convinsă că mă vor ajuta. Asta m-a hotărît”. Și, într-adevăr, cetățenii au ajutat-o, ajutîndu-se, în fond, pe ei, pentru că, desigur, tot ce întreprinde primarul este în folosul obștii. Situația C.A.P.-ului era departe de a fi fericită. Rămînea porumbul pînă în decembrie

necules. Cea dintîi bătălie a Floricăi Chiselencu a fost pentru acordul global. Și a reușit. Întreaga suprafață a fost angajată în acord global, primăria și președintele C.A.P.-ului lucrînd și ei în acest fel ca orice cetățean al comunei, ba străduindu-se și reușind să fie în frunte. S-a întocmit un program de redresare a cooperativei agricole. Dar munca trebuia începută de la atît de departe. Aproape toți bărbații lucrează în industrie, Tulcea fiind alături. Primarul-femeie a reușit să se înțeleagă, cu atît mai bine, cu gospodinele care însemnau aproape întreaga forță de muncă a cooperativei. Ba i-au convins și pe bărbați ca, întorși de la slujbele lor, să mai dea cu sapa, să pună mîna la ce mai era de făcut prin comună. La 1 octombrie 1977 fuseseră deja rambursate creditele curente în sumă de 3 600 000 de lei. Este primul mare pas al redresării, cum zice Florica Chiselencu. Anul trecut s-a obținut cea mai bună recoltă, iar cei din Nufăru au fost printre primii pe județ la strînsul ei.

Așezată pe brațul Sfîntu Gheorghe, comuna avea de suferit în fiecare an din cauza capriciilor Dunării. Peste trei sute de hectare de culturi erau mereu amenințate. Anul acesta însă se vor încheia lucrările la un dig de peste șase kilometri, la care acțiunile patriotice ale localnicilor adaugă o valoare de 500 000 de lei investițiilor ce depășesc două milioane. Alt dig pentru apărarea comunei va fi realizat numai prin muncă patriotică — circa doi kilometri — și va permite includerea în circuitul agricol a unei suprafețe de vreo zece hectare care erau mereu sub apă. „Terenul acesta, foarte fertil, îl vom da în folosință la oameni, ca lo-

turi personale, spunea Florica Chiselencu. Ei vor avea în grijă și digul respectiv”. Între multele lucruri pe care îi le poate spune primarul din Nufăru, despre munca sa și a cetățenilor comunei, nu uită un amănunt pe care îl subliniază cu stăruință: „În fond n-am făcut eu nici o minune aici”. Nu, n-a făcut minuni, nici nu i-a cerut nimeni așa ceva. Comuna nu este formidabilă nici ca proporții geografice, nici ca potențial economic. Florica Chiselencu a făcut doar ce trebuia. A adus ce lipsea, a instaurat un climat de înțelegere și conlucrare efectivă și continuă între cetățeni și primărie, i-a făcut chiar și pe ei, pe oamenii din comună, să comunice mai direct, să se sfătuiască mai deschis și cu mai mult interes asupra treburilor obștești. Primăria lor îi ajută de cite ori au nevoie, orele ei de audiență sînt cit ziuă sa de muncă, de dimineața pînă seara.

Trei noi săli de clasă vor fi gata în anul acesta, ca și o grădiniță de 120 de locuri în satul Malcoci. Mii de pomi și alte mii de trandafiri au fost plantați, pe lîngă zeci de mii de fire de flori care înfrumusețează anual fața localității. Curățenia trotuarelor este frapantă, în centrul comunei mîna își cenzurează instinctiv gestul aruncării unui chibrit pe jos, și edilii multor orașe, dacă nu chiar orașe în puterea cuvîntului, într-o excursie prin Nufăru, ar avea motive să grăbească pasul și să schimbe vorba... Florica Chiselencu nu prea e mulțumită de felul cum arată comuna; peste vreo două săptămîni va fi curată lună, ține să-și spună parcă singură cu voce tare și cu o umbră de regret că, iată, acum a trebuit să treacă un gazetar pe aici, cînd

încă nu e totul cum ar vrea ea. În aceste duminici se lucrează la fixarea gardului școlii, un gard frumos din prefabricate, primăria este de fiecare dată acolo, pentru nimeni nu mai e o surpriză s-o vadă, oricînd, unde se lucrează și unde e mai greu, unde poate să dea o mîna de ajutor. Au existat cîndva niște nopți în care oamenii au stat pe diguri ca să aperse satul: a fost acolo, cu ei. Un cetățean are nevoie de un act și funcționarul pare să n-aibă timp de asta: își găsește ea vreme și totul se rezolvă imediat. Într-o inserare a găsit în șosea un copil accidentat de graba turistică a unui zurbagiu al volanului. Femeia care a alergat într-un suflet, cu micuțul în brațe, pînă la dispensar și nu s-a liniștit pînă nu l-a știut, apoi, în afară de orice pericol, se numea Florica Chiselencu. Oamenii văd, oamenii simt și în minte. Cei care o stimează și o ascultă știu că, de cînd este primar, ea nu și-a rezervat nici o duminică doar pentru familia ei.

Întorși de prin comună la primărie, pe biroul Floricăi Chiselencu ne așteaptă un registru intitulat, destul de ciudat pentru locul unde ne aflăm, JURNAL DE BORD. Gazda simte nevoia unei lămuriri, în vecinătatea sfîntii: „Așa i-am zis eu. În lipsa unui veritabil sistem informațional, e bun și un registru în care să pot găsi oricînd stadiul la zi al realizărilor față de planuri. Un lucru simplu, dar foarte util”. Cu doi frați care lucrează pe navele noastre de pescuit oceanic, și cu accentuatul său gust de ordine, nu mai e nici o mirare că primăria și-a intitulat rigurosul caiet: JURNAL DE BORD. Pe această uriașă navă care este comuna Nufăru, aflată în cursă spre tot mai înaltă prosperitate, cel mai firesc lucru din lume este ca, în cabina comandantului, să găsești un jurnal de bord. După cum cea mai firescă urare pe care vizitatorul o poate adresa excelentului căpitan de cursă lungă Florica Chiselencu este CART BUN!

DORIN GHERGHINESCU ■

Sinaia Teleormanului sau, obișnuit spus, VIDELE

Trenul încetinește, aducându-mi parcă mai aproape imaginea impresionantă a pădurii de sonde brodată pe cimpul de grâu abia răsărit. N-am văzut nicăieri o atît de mare densitate a sodelor ca aici, pe cimpul cu grâu de lîngă Videle. Ai putea crede, urmărindu-le ritmul ferm, că odată cu țiteiul aduc la suprafață seve proaspete pentru grîul de lîngă ele. Fiindcă în vecinătatea lor, păstrînd o riguroasă ordine a terenului, grîul crește nestingherit, mindru și bogat în rod. Prețuindu-le deopotrivă, oamenii locului au așezat la temelii vieții orașului Videle țiteiul și grîul. Poate de aceea, în cabinetul de lucru al tînarului primar Ion Ciupercă se află în permanență o sondă în miniatură, „aurită“ de un snop frumos de grâu.

L-am surprins într-o discuție cu directorul tehnic al schelei de extracție, inginerul Ion Niță, privind mobilizarea petroliștilor la construcția de locuințe. Mi s-a explicat cu argumente concrete că, fiind cel mai important nucleu muncitoresc, colectivul schelei participă la rezolvarea tuturor problemelor deosebite ale orașului, impunînd disciplină și respect pentru tot ceea ce se face aici. E timpul să amintim că schelele Videle s-a dezvoltat, ajungînd cea mai importantă din țară în extracția de țitei. Este firesc ca, odată cu ea, să crească și orașul. Același care în urmă cu 10 ani se baza încă pe agricultură, pe o modestă industrie locală destinată reparățiilor utilajelor de mori.

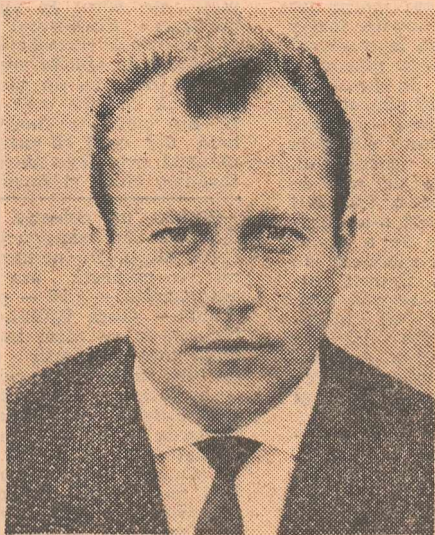
Astăzi au luat amploare industria și agricultura, comerțul cooperatist, meșteșugurile, învățămîntul etc., determinînd ocuparea în sfera productivă a peste 6 000 de oameni. Tot ceea ce s-a făcut este rezultatul muncii harnice, plină de abnegație a locuitorilor orașului, tineri și vîrstnici, uniți în efortul constructiv al ultimilor ani. Iar acest efort generos înseamnă 600 apartamente confortabile, o rețea de canalizare de peste 5 km, o școală nouă cu 8 săli de clasă, spital cu 200 locuri, 50 000 mp străzi asfaltate, 20 000 mp trotuare, spații verzi în suprafață de peste 400 000 mp, ștrand, stadion, creșă, grădiniță și multe alte obiective noi care sporesc zestrea localității, realizate prin munca patriotică a tuturor cetățenilor. „Ștrandul tineretului, de exemplu, nu ne-a costat decît cimentul și fierul-beton. Restul este aportul tinerilor din oraș care au prestat aici mii de ore de muncă patriotică“.

În adunarea cetățenilor s-a stabilit prestarea de către fiecare locuitor apt de muncă a cel puțin o zi de muncă pe șantierele de construcții. „Sarcini am stabilit pentru toți cetățenii orașului, ne spune primarul, începînd cu „șoimii patriei“. Am socotit că așa vom cultiva și menține spiritul de întrecere și bună gospodărire. Folosim foarte mult munca tinerilor, pentru că vrem să-i învățăm cum să respecte aceste bunuri. Toate zonele verzi din oraș au fost repartizate spre întreținere și reamenajare organizațiilor U.T.C.“.

Numai în acest an se vor planta în oraș mai mult de 10 000 arbori și arbuști ornamentali, peste 7 000 de trandafiri. Grija și atenția specială acordate spațiilor verzi, florilor mai ales, au creat tînarului oraș o alură deosebită, fiind numit „Sinaia Teleormanului“. Florile sînt produse în sera proprie, atît pentru nevoile orașului, cît și pentru livrarea către diverși beneficiari. Tehnicianul horticol Alexandru Nălașu, autorul originalelor mozaicuri florale, este solicitat să-și ofere serviciile în multe localități ale județului. Dar dacă florile au devenit o pasiune statornică a tuturor locuitorilor, aceiași sorți tind să aibă inițiativa cultivării legumelor în spațiile din preajma locuințelor, pornită din inițiativa cetățenilor circumscripției 5. „Orașul le oferă un cadru corespunzător pentru aceasta, ne spune primarul Ion Ciupercă. Avem multe de făcut împreună. Am început lucrările de amenajare a unei zone turistice și de agrement pe cursul râului Glavacioc. Barajul, terasa de pomi, amplasarea celorlalte obiective ne vor solicita din plin. Încă din trimestrul trei va începe construcția unei fabrici de produse lactate. Vom da în folosință un complex comercial cu o suprafață de 1 790 mp, vom construi o centrală telefonică automată, vom extinde canalizarea și alimentarea cu apă. În acest cîcinal vom întregi zona centrului civic cu alte 500 apartamente“.

Cîte nu sînt de făcut într-un oraș! Mai ales acum în preajma aniversării a 10 ani de la acordarea acestui statut. „Îi vom invita, la 6 iunie a.c., pe toți fiii orașului, să vadă cum s-au împlinit aici eforturile statului și ale cetățenilor. Vom avea ce să le arătăm“.

VASILE RADU

— La recenta Plenară a Comitetului județean Covasna al P.C.R., unde s-au discutat problemele dezvoltării agriculturii pe aceste meleaguri, s-a pus și problema cultivării porumbului.

— Introducerea culturilor de porumb pentru boabe ne preocupă într-adevăr în mod deosebit după Conferința Națională a partidului și Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 1—2 februarie a.c., cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat necesitatea și importanța deosebită a creșterii producției de porumb necesar pentru dezvoltarea producției animaliere, în situația în care tehnologiile moderne, de tip intensiv, atît pentru producerea cîrnii, laptei, ouălor solicită, cu prioritate, în diferite rețete și formule de furaje concentrate un produs de bază: porumbul.

— Este cunoscut faptul că în ultimii ani, în județul Covasna, porumbul pentru boabe nu a fost cultivat decît pe suprafețe foarte restrînse, cu precădere pe loturile membrilor cooperatori...

— Într-adevăr, condițiile pedoclimatice de la noi sînt caracterizate ca puțin favorabile și improprie cultivării porumbului, datorită, mai ales, condițiilor de temperatură care asigură doar 2 000—2 200 grade din suma temperaturilor peste 5 grade. În asemenea climat, totuși, înainte vreme, s-a cultivat porumb pentru boabe, și să nu vă mire dacă tradiția cultivării porumbului pe aceste pămînturi durează de vreo 300 de ani, identificîndu-se cu tradiția țării noastre în acest domeniu. Situația de atunci a făcut ca porumbul în această zonă să aibă o proveniență italiană sau franceză din zone muntoase și să aibă o caracteristică esențială: perioadă foarte scurtă de vegetație — 90—100 de zile, fiind și prea puțin pretențios la temperatură, reușind să se coacă normal pînă la căderea brumelor timpurii, de toamnă. Eu nu vreau să minimalizez competența unor specialiști, dar faima agriculturii românești și a celor care au slujit-o cu multă muncă și devotament impune ca să deschidem diferite tratate de specialitate, anale ale Institutului de cercetări agronomice a României și, de ce să nu spun, să cercetăm amintirile unor agricultori frunțași din județul nostru, buni gospodari, care au obținut recolte foarte bune de porumb, fapte ce pot constitui puncte de plecare prețioase. Pentru că, de fapt, ceea ce vrem noi să facem nu este un început, ci o continuare — firește la alți parametri — a unor tradiții în care rolul nostru, al specialiștilor, se constituie, în primul rînd, într-o datorie de a răspunde la chemarea secretarului general al partidului, de a contribui la creșterea producției de porumb a țării. În acest scop, nu este prea greu de găsit sursa științifică și practică privind soiurile care s-au cultivat, agrotehnica folosită și rolul pe care porumbul l-a jucat în creșterea animalelor, activitate de bază pentru oamenii acestor meleaguri. Este drept că soiurile Ciucantin, Local secuiesc, Manthner de 13 săptămîni, dar mai ales Galben timpuriu, soiuri ce făceau parte din Zea mays indurata, subvarietatea vulgata, astăzi nu se găsesc practic pentru sămîntă decît în amestecuri neomogene, cu totul întîmplător.

— Cum au dispărut?

— Să răspund sincer, goana după „lozul cel mare“. Și să mă explic. Pentru că, pe plan mondial, potențialul biologic cel mai mare ca producție îl prezintă porumburile din grupa Indentata (dinte de cal), ai căror hibrizi dubli au o capacitate de producție de peste 35 la sută mai mare decît a materialului biologic din care provin. Și,

Covasna redescoperă porumbul!

Absolvent al Școlii tehnice agricole din Sibiu și al Institutului agronomic din Cluj-Napoca, Alexandru Algasovschi este, astăzi, director-general adjunct al Direcției de agricultură a județului Covasna, după ce vreme de 12 ani a muncit la I.A.S. Noul și Sura Mică, 5 ani ca cercetător științific la Institutul de cercetări pentru cultura cartofului și sfeclii din Brașov. Este doctorand în fitotehnie. A realizat cîteva lucrări științifice privind zonarea producției agricole, concentrarea și specializarea producției de cartofi, bonitatea și valorificarea superioară a pașiștilor naturale. Este, după cum deseori mărturisese, un adept convins pentru promovarea sistemului ecologic în sporirea producției agricole, concomitent cu refacerea și creșterea fertilității solului. Il preocupă, în prezent, sisteme intensive, de tip industrial, în producția agricolă.

este lesne de înțeles că în funcție de suprafața favorabilă pentru porumb din țara noastră, în care județul Covasna nu era cuprins, cu prioritate s-a acordat atenție producerii de sămîntă și extinderii în cultură a acestor hibrizi care și-au confirmat pe deplin capacitatea de producție, realizîndu-se producții de peste 10 000 kilograme porumb boabe la hectar. În situația în care județul Covasna își dezvoltă într-un ritm susținut sectorul zootehnic și promovează cu consecvență sisteme intensive ale producției animaliere, porumbului îi revine un rol deosebit, văzut sub două aspecte. În primul rînd, specia de bază care trebuie să se dezvolte, cu prioritate, în zootehnia județului nostru o formează taurinele, urmate, desigur, de ovine, porcine, păsări. Deși județul Covasna dispune de peste 90 000 hectare de pașiști naturale, în toate formele de relief, prin acțiunile energice de creștere a productivității acestora se va realiza, incontestabil, într-un timp scurt, chiar triplarea producției de masă verde, un lucru este cert, și anume: taurinele și ovinele cresc și se dezvoltă pe pășune, dar se finisează pentru carne cu adaus de concentrate. Și chiar dacă porumbul are o contribuție de 10—18 la sută în structura compozițiilor furajelor, rolul acestuia este de neîncuțat. Un al doilea aspect îl prezintă faptul că în județul Covasna în curînd vor fi puse în funcțiune două complexe de creștere și îngrășătorie industrială a porcilor — la Cernat și Leț — se triplează capacitatea complexului avicol din Sfîntu Gheorghe și se află în execuție un complex de producere a cîrnii de pasăre din rase grele, la Catalina. Toate aceste unități vor fi, în primul rînd, mari consumatoare de concentrate și, din nou trebuie să amintesc, mari consumatoare de porumb. Poate este curios faptul, dar în condițiile pedoclimatice ale județului nostru, o cultură ca porumbul poate juca și rol agromeliorativ, intrînd alături de alte plante într-un sistem de rotație al culturilor care să permită folosirea rațională a pămîntului și refacerea potențialului său de fertilitate. Amintesc, în acest sens, doar faptul că rotațiile scurte practice adesea, la noi, de cartofi și orzoaică, epuizează stralul superficial al solului în anumite elemente, măresc gradul de îmburuienare, favorizează dezvoltarea unor boli și dăunători pentru a căror combatere se consumă multă energie și se cheltuiesc însemnate fonduri materiale.

— Ce-i de făcut concret în această situație?

— În primul rînd trebuie să fim convinși că în activitatea noastră cultura porumbului nu este o pată albă, iar în rezolvarea acestei probleme nu sîntem singuri. Trebuie să subliniez, în acest sens, ajutorul pe care ni-l pot acorda de îndată cercetarea științifică și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru a avea, încă din această primăvară, sămînta de porumb din soiul HD-95 creat la Stațiunea agricolă experimentală Suceava, soi care corespunde condițiilor pedoclimatice ale județului Covasna, în principalele teritorii ecologice unde se va cultiva pe 3 000 de hectare. Este vorba de cooperativele agricole de producție ale consiliului intercooperatist Baraolt și Aita Mare, la Sfîntu Gheorghe și, parțial, la Cernat. De tehnologie nu ducem lipsă. Sistema de mașini, cu excepția dispozitivelor de recoltat, există. Mecanizatorii și specialiștii trebuie doar să revadă și să-și reimprospăteze cunoștințele nefolosite încă, în

ce privește cultivarea porumbului. Și, în condițiile unui an agricol normal, semînd timpuriu și în bune condiții, adică într-un pat germinativ bine pregătit, gospodărește, adică avînd erbicidele și îngrășămintele necesare, cu o densitate bună, putem asigura o recoltă de 3 000—4 000 kilograme boabe la hectar, respectiv o producție de 10 000—12 000 tone porumb necesar producerii furajelor combinate la fabrica de profil din Sfîntu Gheorghe. Întrucît însă porumbul se poate extinde mai mult pe loturile membrilor cooperatori și în gospodăriile din zona necooperativizată a județului, am pregătit, cu sprijinul cercetătorilor de la Suceava, un sistem de creare și producere de sămîntă tip Intercross, în care vom introduce cele mai valoroase populații locale din zona premontană, pentru a realiza hibrizi sintetici cu infuzie de porumb canadian și francez, acțiune ce va începe din acest an și va asigura sămînta necesară cultivării, în anul 1980, a unei suprafețe de 5 000 hectare și în teritorii ecologice mai puțin favorabile porumbului.

— Cum ați ajuns la această idee?

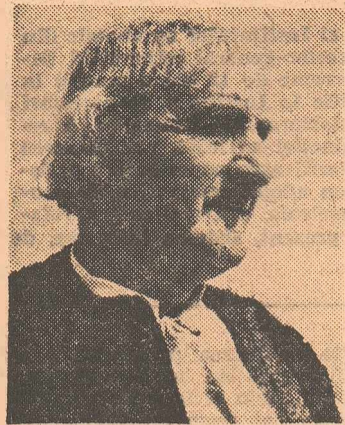
— Fără sămîntă de calitate, produsă de noi, acțiunea porumbul riscă să devină iar un vis. Pentru a o avea, am urmărit porumbul cultivat pe loturile individuale, în gospodăriile cetățenilor satelor noastre. Și-am observat că, în foarte multe cazuri, în jumătatea a doua a lunii septembrie, porumbul era copt, bun de cules. Evaluînd producția de pe aceste loturi, am constatat că la o densitate de 45 000—50 000 plante la hectar, cu ușurință se poate obține o producție medie de 4 000 kilograme boabe. Problema însă rămînea producerea unei sămîntă calitative omogene, și cantitativ suficientă pentru satisfacerea cerințelor. Nu vreau să intru în detaliile tehnice ale procedurii. Soiul Intercross, după discuțiile purtate cu specialiștii și președinții de C.A.P. inimoși și bine intenționați, s-a dovedit că este cel mai potrivit. Ca urmare, la C.A.P. Belin și Chichiș, pornind de la 10—12 populații valoroase de porumb din grupa Indurata, pregătim obținerea primei recolte, în acest an, de porumb pentru sămîntă.

— Ce sarcini le revin, în ce privește cultivarea porumbului, organelor agricole din județul Covasna?

— O primă sarcină este reconsiderarea cultivării porumbului în zonarea și microzonarea agriculturii județului, gîndindu-ne și la proporția participării acestuia în structura planului de cultură față de orzoaică în special. Trebuie să menționez că prin conținutul său, la o producție egală, de orzoaică și porumb, la hectar, ultimul are un conținut de proteină brută cu 16—19 la sută mai mare, iar la grăsimi cu o dată și jumătate. Revenind din nou la animale, elementul calitativ asupra căruia trebuie să acționăm cu toată convingerea, competența și fermitatea, noi, specialiștii, este de a realiza asemenea structură și nivel de producție la producerea furajelor, ca să asigurăm minimum 1 000 kilograme proteină brută la hectar, lucru esențial în creșterea producției animaliere, dar mai ales în sporirea potențialului de producție a efectivelor de animale. Din nou, iată, argumentul forte care ne obligă să facem totul pentru extinderea cultivării porumbului, trecînd cu orice preț peste scepticismul unora, peste indiferența altora. Pentru că porumbul boabe, cultivat în județul nostru, deși reprezentă o infimă cantitate față de producția națională, constituie o bază solidă pentru creșterea animalelor.

Convorbire consemnată de R. BRĂDEANU

Muzeul etnografic maramureșean din municipiul Sighetu Marmăției a inaugurat zilele trecute, în prezența organelor de partid, de stat și sindicale municipale, o interesantă expoziție documentară de fotografii intitulată simbolic „Citu-i Maramureșu”. Această expoziție care cuprinde zeci de fotografii mărite 60/40, deschisă în cadrul amplei manifestări naționale culturale-artistice „Cintarea României”

are drept scop popularizarea frumuseților naturale ale Maramureșului și a vechilor tradiții populare din această zonă bogată în comori spirituale nestimabile, create de poporul nostru de-a lungul veacurilor. Din panoul închinat „strămoșilor”, desprindem fotografiile unor țărani vîrșnici, adevărați daci desprinși parcă de pe Columna lui Traian. Vă trimitem spre publicare una dintre acestea. (Prof. Lenghel Izanu, Sighetu Marmăției).

Din partea Ministerului de Interne :

Referitor la scrisoarea lui Gheorghe Stoichescu din Slatina adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm : din verificări rezultă că percheziția efectuată la domiciliul cetățeanului Marin Stoichescu, tatăl lui G. S., din comuna Brebeni, județul Olt, s-a executat cu respectarea normelor procedurale, respectiv în timpul zilei, cu autorizația procuraturii locale și în prezența maritorilor asistenți. Menționăm că cel în cauză are un fiu — Alexandru Stoichescu — fără ocupație, cunoscut cu antecedente penale, care în luna august 1977, împreună cu 17 infractori, a comis o infracțiune de sechestrare de persoane și trei violuri, fapt pentru care a fost condamnat la 6 ani și 6 luni închisoare corecțională. Reclamantul este, de asemenea, cunoscut de către organele locale ca un element violent, certat cu regulile de conviețuire socială.

Sînt în dilemă și vă rog să mă ajutați : am două cărți de același autor, Ion N. Sușală. „Ghidul artizanului amator”, volumul I, Editura Ceres 1973 și „Artizanaul — pledoarie pentru bunul gust”, Editura Albatros 1974. În prima carte, la pag. 113, de pildă, este dată soluția protectoare pentru imprimare la cald : 2 părți parafină, 1 parte ceară, 1 parte vaselină, iar la pag. 117 soluția protectoare pentru imprimare la rece : 30% gumă arabică, 30% cauciuc, 30% benzină și 10% parafină. În cea de a doua carte, la pag. 116 soluția protectoare pentru imprimare la cald este : 10% parafină, 30% gumă arabică, 30% benzină, 30% cauciuc, iar la pag. 117 soluția pentru imprimare la rece : 25% ceară, 50% parafină, 25% vaselină. V-am scris nu pentru că aș căuta nod în papură unor cărți — de altfel foarte utile scopului ales — ci pentru a încerca să corectez unele erori strecurate, de care, desigur s-au lovit și alți cititori. (Nicolae Găngulea, Sibiu)

Privitor la articolul apărut în revista FLACĂRA nr. 1/1978, articol reproducînd scrisoarea adresată redacției de către locatara Dana Colț din Iași, Piața Voievozilor nr. 19, prin care sesiza lipsa căldurii în apartament, vă comunicăm : o comisie din care au făcut parte și delegați ai asociației de locatari a verificat la fața locului cele sesizate, constatînd că instalația de încălzire funcționează normal, temperatura în apartament fiind de 18 grade. S-a atras atenția locatarei asupra faptului că ferestrele sînt neetanșate, iar protecția radiatoarelor cu huse conduce la reducerea temperaturii din apartament. Intrucît blocul este proprietate personală, s-a indicat proprietarului să ia măsuri pentru înlăturarea deficiențelor.

Sîntem familia Ecaterina și Petre Irim, domiciliem în București, strada Fetești nr. 10, bloc

V. 13, scara A, ap. 78. Ne-am mutat la această adresă din luna decembrie 1972. În prima iarnă totul a decurs bine, cînd au început însă ploile de primăvară și mai ales cele din toamna anului 1973, am văzut că pe lângă rama geamului din dormitor se infiltrează apa din ce în ce mai tare. În iarna 1973—1974, în jurul geamului a început să se facă mușgai, la fel într-un colț al sufrageriei care are ambii pereți către afară. Degeaba șterg mușgaiul, se face din nou. Am vorbit cu președintele asociației de locatari, care în vara anului 1975 a venit cu doi tovarăși din partea constructorului. Au verificat peste tot și au spus că e vina constructorului, acesta încercînd golurile din placă cu ipsos, în loc de ciment cum ar fi fost normal ; au promis că vor face remedieri, dar nu au mai venit. În vara anului 1976 au venit din nou doi tovarăși, care ne-au spus să stringem lucrurile, că a doua zi vor veni să repare. Nici aceștia nu au mai venit și n-a mai venit nimeni pînă în prezent, în timp ce situația umezelii și degradării pereților continuă să se înrăutățească.

Din partea U.J.C.A.P. Maramureș :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA prin care inginer Ioan Galea arată că nu a primit retribuția cuvenită pe care i-o datora C.A.P. Săpînța, vă facem cunoscut că scrisoarea a fost cercetată constatînd că cele afirmate în ea corespund realității. Pe baza concluziilor desprinse, s-a dispus ca C.A.P. Săpînța să expedieze tovarășului inginer Ioan Galea suma de 1 889 lei, reprezentînd retribuția suplimentară pentru depășirea sarcinilor de plan”.

Mă numesc Sanda Mihaj și locuiesc în Deva. Vă scriu în numele copiilor mei și al sotelor de copii din municipiul nostru, iubitori pasionați ai teatrului de păpuși. Județul nostru nu dispune de nici un teatru de acest gen, iar turnee ale păpușarilor vin foarte rar — chiar și ale celor aflați în apropiere, ca Timișoara sau Sibiu. În cursul anului care a trecut, în municipiul nostru a fost un singur turneu la care biletele s-au vîndut ca piinea caldă. Credem că în atenția Comitetului de cultură și educație socialistă județean ar trebui să stea și preocuparea unui nucleu al păpușarilor, poate prin Casa de cultură sau pe linie de sindicat. Ar fi o bucurie pentru copiii noștri.

Din partea Băncii pentru agricultură și industrie alimentară — sucursala județeană Satu-Mare :

Referitor la inserarea în paginile revistei FLACĂRA nr. 7/1978 a răspunsului dat de Procuratura județeană Hunedoara ca urmare a sesizării făcute de cetățeanul Vasile Tiution, vă comunicăm : unitatea debitoare, fosta U.C.M.P. Halmeu, desființată în anul 1974, prin comisia sa de lichidare, nu are disponibil de numerar în fond, de aici imposibilitatea executării titlului. Eram deci siliți să ținem mereu în evidență menționatul titlu și să executăm reținerea creanței urmărind pe măsura posibilităților foarte reduse ale debitorului. În fine, sîntem în măsură să vă înștiințăm că C.A.P. Halmeu, la dispoziția expresă a U.J.C.A.P. Satu-Mare, ne comunică cu adresa nr. 70/20.02.1978 că... „C.A.P. Halmeu a trimis suma de 23 951 lei plus 20,95 lei cheltuieli postale, cu chitanța nr. 0348438/30 decembrie 1977, creditorului Vasile Tiution, în contul U.C.M.P. Halmeu — Comisia de lichidare”. Trebuie să subliniem că toată acțiunea în jurul acestui caz s-a petrecut după ce creditorul intrase în posesia banilor săi și că, dacă ar fi anunțat procuratura din timp, nu s-ar mai fi declanșat acest șir de adrese și sesizări”.

Mă numesc Ilie Cornel și locuiesc în cartierul Dudașul Schelei din Drobeta-Turnu Severin. Aici ulițele sînt pline de gropi și de noroi, că ție groază să ieși din casă în zilele ploioase. Acum doi ani s-a pus pe strada mea (Partizani) un singur bec pentru iluminatul public, care însă nu s-a aprins niciodată pînă astă-toamnă, cînd a ars 10 zile și s-a stins pentru totdeauna. Sesizarea făcută de noi la I.R.E. a rămas fără rezultat, motivîndu-ni-se că mașina nu poate urca pînă acolo din pricina noroiului. Vă închipuiți, așadar, cum arată aceste străzi... Din același motiv, șoferii de pe autobuzele liniei 7 refuză să vină în cursă ori sosesc cu mari întirzieri, mai ales dimineața, cînd trebuie să mergem la serviciu. În

cartierul nostru nu există nici un telefon, nu avem măcar un punct sanitar. La nevoie, mergi noaptea pe jos pînă la șantierul naval, unde îl rogi pe paznic să sune la Salvare... În urmă cu doi ani s-a construit prin muncă patriotică un edificiu destinat școlii și activităților culturale pentru tineretul cartierului. S-au cheltuit sute de mii de lei, dar construcția a fost atît de defectuoasă, încît s-a dărăpănat încă înainte de a apuca noi să o folosim, clădirea stă incuiată și pustie. Stimată redacție, v-am scris această scrisoare cu nădejdea că măcar acum municipalitatea își va aduce aminte și de noi, iar cartierul nostru să nu mai fie copilul vitreg al unui oraș frumos și bine îngrijit.

Mă numesc Justian Locusteanu, locuiesc în București, soseaua Pantelimon 258, bloc 47, scara 4, apartament 217, și vă aduc la cunoștință următoarele : scara noastră a fost dată în primire de I.C.V.L. București din luna februarie 1977, dar antena colectivă de televiziune nu funcționează nici acum. Plătîm cu regularitate abonamentele pentru televizoare, dar nu putem viziona programele... Ne-am adresat în nenumărate rînduri conducerii întreprinderilor I.C.M.-5 și Construcții metalice și lemn, de care depinde rezolvarea acestei probleme, dar nu s-a luat absolut nici o măsură.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

În legătură cu scrisoarea cetățeanului Ion Jugănaru adresată redacției FLACĂRA vă comunicăm : Consiliul popular al comunei Joița, cunoscînd situația grea în care se găsește familia cetățeanului Gheorghe Păun a întreprins o serie de măsuri pentru a veni în ajutorul acesteia. Astfel, pentru tatăl copiilor, Gheorghe Păun, a luat măsuri de ocrotire internîndu-l în Căminul spital Cioplani. Pentru minorele Gheorghe Angela și Dorina a obținut Hotărîrea Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor și au fost internate la Casa de copii din Buftea, Minorul Gheorghe Vasiliță, în vîrstă de 17 ani, a obținut de asemenea Hotărîrea Comisiei județene și a fost dus la Căminul atelier din Odobești-Vrancea. În grija mamei care lucrează ca zilieră la I.A.S. Ciorogirla se găsește minorul Gheorghe Dumitru, care frecventează cu regularitate cursurile școlii generale din comuna Joița, obținînd rezultate bune la învățatură. Cu ocazia pomului de iarnă a primit din partea consiliului un costum de haine. Am recomandat Inspectoratului școlar al județului Ilfov ca în vacanța de vară să găsească posibilitatea ca și acesta să fie trimis în tabere”.

Mă numesc Virlan N. Niculina, am 82 de ani și locuiesc în comuna Virteșcoiu, județul Vrancea. Înțelege oricine că la vîrsta mea mi-e greu să car apă cu găleata de la distanță, de aceea, intrucît conducta de apă prin-

cipală trece prin fața porții mele, am cerut în aprilie 1977 aprobarea Consiliului popular pentru a-mi racorda de aici o conductă de apă în curte. N-am primit însă nici un răspuns. Înțeleg că cererea mea nu putea fi, din anumite motive, aprobată, dar cred că primăria era obligată prin lege să-mi dea un răspuns, chiar și negativ.

Sîntem un colectiv de cadre didactice din comuna Orlat, județul Sibiu. De nenumărate ori nu se respectă ora plecării autobuzului — 7,15 — pe traseul Sibiu — Gura Riului, plecarea făcîndu-se cu mari întirzieri și după multe discuții neplăcute purtate cu șeful de coloană. Aceste întirzieri atrag după sine întirzieri de la serviciu și perturbarea procesului instructiv-educativ de la școala noastră cit și de la cea din Gura Riului. Mai menționăm că încă din 10 ianuarie, din dispozițiile date de Comitetul de partid de comund acord cu conducerea Autobazei de călători Sibiu, s-a stabilit ca toate autobuzele la toate orele să vină în stația din centrul comunei Orlat — lucru pe care însă șoferii nu-l respectă. Scrisoarea este semnată de un număr de 7 cadre didactice)

Din partea Secției întreținerii drumurilor și siguranța circulației — Oradea :

În FLACĂRA nr. 6/1978, în cadrul paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, a apărut o corespondență semnată de cititorul Nicolae Sur de la Autotaba T.A. orașul Dr. Petru Groza, în legătură cu starea necorespunzătoare a drumului național 76 pe raza județului Bihor. Spre regretul nostru trebuie să recunoaștem că într-adevăr acest sector de drum prezintă numeroase burdușiri și gropi. Totuși, pentru a nu denatura adevărul, sîntem obligați a vă aduce la cunoștință următoarele. Secția noastră administra pe raza județului Bihor, pînă la jumătatea anului 1977, aproximativ 345 kilometri, iar din a doua jumătate a anului aproximativ 412 kilometri în urma preluării de Drumuri județene. În această rețea secția noastră a executat lucrări de plombare însumînd 145 732 mp... din care numai pe sectorul de drum D.N. 76, din raza noastră de administrare, 92 133 mp... Deși drumul a fost pregătit pentru iarnă, datorită faptului că prezintă un sistem rutier cu capacitatea portantă depășită, precum și faptul că străbate o zonă cu frământări tectonice în urma ciclurilor de îngheț-dezghet și a cantităților importante de precipitații, drumul s-a desfundat ajungînd într-o stare destul de precară. Această situație a drumului 76 este cunoscută de forurile noastre superioare, pînă la nivelul Direcției drumurilor București. Drept urmare, în cursul anului 1978 se vor executa pe acest drum din raza noastră de activitate circa 22 kilometri reparații capitale, 4 kilometri covoare pe îmbrăcămînt existente, un kilometru de

blocul nostru, din dreptul Agenției de voiaj, pleacă mai multe curse I.T.A. Credem că e un trafic cu mult prea mare pentru o astfel de zonă, cu atît mai mult cu cît blocul nostru a fost afectat de seism, iar trepidațiile produse de această circulație neobișnuit de masivă fac să tremure pereții aproape permanent. Rugăm forurile în drept să găsească o soluție pentru descongestionarea acestui sector central al Capitalei, noi, locatarii, fiind dispuși să venim cu propuneri concrete în acest sens. (Scrisoarea este semnată de Theodora Groman, împreună cu 18 locatari)

covor asfaltic de grosime redusă, precum și alte lucrări de întreținere în valoare totală de peste 15 milioane... Scrisoarea noastră este menită nu să scuze starea necorespunzătoare a drumului, ci să arate că această situație constituie o problemă care ne frîmîntă și pe care sîntem conștienți că o vom rezolva. Vă mulțumim”.

În comuna noastră, Sîncel, județul Alba, sînt tineri care nici măcar nu știu ce înseamnă un cămin cultural. Acum 8 ani clădirea respectivă a fost demolată, era într-adevăr veche dar, credem, ediliul satului s-au grăbit cu această demolare. De atunci au trecut patru ani fără să se întreprindă nimic, apoi alți doi în care s-au adunat materiale și de-abia în 1977 a început construcția, care însă merge foarte încet. Pînă una-alta tinerii umplu bufetul și bat străzile, iar comuna noastră cu aproximativ 3 500 de locuitori este lipsită de cinematograful, club, bibliotecă și alte dispoibilități culturale-distractive. (Scrisoarea este semnată de Arțimion Barbat, împreună cu alți 9 tineri din localitate)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13 iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

Maria Epure — Dumbrăveni, Sibiu. Părinții care își părăsesc copiii lăsîndu-i fără ajutor, expunîndu-i la suferințe fizice sau morale, pot fi trimiși în judecată pentru abandon familial. Dumneavoastră sînteți singura în măsură să apreciați dacă este cazul să vă adresați organelor justiției.

Dora Balaban — Drobeta-Turnu Severin. Ați fost programată pentru internare la Spitalul clinic Fundeni în luna în curs.

Iosif Meșu — Arad. Articolul la care vă referiți are în vedere rezultatul cercetărilor efectuate de către Comitetul județean Arad al P.C.R., transmis în scris redacției noastre.

Ana Păuleț — Mărgineni, Bacău. La redacție puteți veni oricînd doriți sau aveți posibilitate, în funcție de programul publicat în revistă. Vă așteptăm.

Ilie Nicolaescu — Dioști, Dolj. De la înscrierea în C.A.P. și pînă în prezent nu ați realizat în nici un an norme planificate în C.A.P., nu aveți nici vechimea în muncă prevăzută de lege, deci nu puteți primi pensie C.A.P.

Maria Munteanu — București. Am fost informați că vi s-a atribuit un apartament cu două camere în blocul 4, strada Pătului nr. 8, sector 4.

Alexandru Cicate — Constanța. În data de 10 noiembrie 1977 vi s-a trimis de către Procuratura județeană, un răspuns la sesizarea dumneavoastră. Nu mai reveniți.

Aneta Mărgineanu — Stoina, Gorj. Direcția sanitară județeană, împreună cu conducerea spitalului Tg. Cărbunesti, analizînd activitatea îndelungată pe linie sanitară și ținînd seama și de starea sănătății dumneavoastră, au suplimentat un post de moașă la dispensarul medical Stoina, unde veți fi încadrată.

Tudorel Rață — Galați. Vă puteți adresa doctorului Corneliu Birsan pe adresa : Sebiș, strada Zarandului 7, județul Arad.

MARGA NEDELEA

Fiecare luciu de apă să producă pește!

La ce să arunci undița cînd șeful fermei piscicole nu deosebește carasul de șalău?!

De mai mulți ani de zile, întreprinderea piscicolă Călărași (Ialomîța) nu și-a îndeplinit planul la activitatea de bază: producția de pește. Anul trecut, de pildă, deși a înregistrat unele beneficii la activitățile anexe, la secția de industrializare, nu și-a realizat totuși planul cu circa 400 tone. Una din cauze, principală considerată aici, a fost poluarea apei lacului Iezerul (400 hectare) de către C.A.P. și S.M.A. Cuza Vodă, cu diverse substanțe, ca uleiurile și motorinele care ajung în lac șiucid peștele. Acestora li s-a adăugat rezultatul nociv al altor substanțe folosite în agricultură, față de care nu s-au adoptat măsuri de protecție. Este adevărat, conducerea întreprinderii s-a zbatut să înlăture o parte din aceste necazuri, care contravin Legii protecției mediului înconjurător, prin obținerea unor angajamente verbale și scrisese din partea celor care poluează balta, dar deocamdată sursele de poluare nu s-au stins.

Fondul piscicol la întreprinderea din Călărași este destul de mare: 3 500 hectare, dintre care 2 000 de hectare de luciu de apă. De pe această suprafață, anul trecut s-au obținut doar 1 483 de tone de pește. Sînt încă multe lacuri care, lăsate o perioadă în uitare, nu produc, la ora actuală, mai mult de 400 sau 700 kilograme de pește la hectar. Amenajate, ele ar putea „rodi” pînă la 2 000 — 2 500 și chiar 3 000 kilograme de pește.

Împreună cu inginerul șef al întreprinderii, ne îndreptăm spre Ferma piscicolă Lehliu-Sat, lacul „Novac”. Ca peste tot, și aici se fac unele lucrări de desecare a lacului și de repopulare cu puiet de crap. Ferma, de curînd înființată, a preluat toate lacurile de la ceapeurile din zonă, pe care își propune să le exploateze mai eficient.

— Ce vă propuneți să întreprindeți pentru rentabilizarea acestor lacuri, a activității în general?, îl întreb pe inginerul șef Valeriu Călin.

— Pentru întregul fond piscicol de anul acesta avem asigurat puietul de pește, în pepinierele noastre proprii de la Strachina, Boian și Iezeru. Este sănătos și sperăm să nu avem pierderi prea mari. Pentru că furajele ne sînt asigurate doar în procent de 60 la sută, ne preocupăm să găsim noi surse de hrană a peștelui: vom folosi în mai mare măsură gunoii de grajd, vom distruge vegetația care poluează apa lacurilor. Vom extinde, de asemenea, policultura, prin popularea lacurilor cu crapul fitoplanctonofag care se poate hrăni și cu ierburile din apă. Sperăm ca în felul acesta să facem față consumului redus de furaje și să asigurăm o folosire mai completă, rațională, a iazurilor.

La Călărași s-a încercat, anul trecut, să se populaze și lacurile de acumulare Rasa-Gălățui (600 hectare) și Jegălia (25 hectare) cu puiet de crap. Dar cum lacurile nu au avut grătare la gurile de scurgere, peștele a plecat

din lacuri, s-a risipit pe toate canalele de irigații, lăsînd balta goală. Este o dovadă a lipsei de răspundere, a ușurinței cu care se abordează o problemă de mare însemnătate economică. „Acum, zice inginerul șef, am acționat și în întreprinderea de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare a primit sarcină să confecționeze grătarele de refînere a peștelui în lac. Dacă grătarele se făceau de la început, nu pierdeam atîta pește. Acum, instalarea lor e mai greu de realizat și mai costisitoare”.

Multe din lacurile pe care le exploatează în prezent întreprinderea au nevoie de lucrări de întreținere, care pot fi executate în regie proprie: la Ciocănești, de pildă, fundul lacului s-a colmatat, apa a scăzut la 0,80 metri și chiar la 0,5 metri, peștele înoată, cum s-ar spune, pe uscat și este vinat de păsările ihtiophage, pelicani și stîrci, care deja și-au făcut apariția. „Le gonim toată ziua, dar un pelican de acela tot ne înghite 15 kilograme de pește pe zi. Și nu-i poți face nimic, pentru că e monument al naturii”. Se impun, așadar, lucrări de amenajare, de urgență, dar aceste lucrări, cum aveam să aflăm, vor începe abia în anul viitor.

— De ce?, îl întreb din nou pe inginerul șef.

— Noi nu avem nici un fel de utilaj terasier, nici o dragă. Cei de la Buzău, ați văzut și dv., au. Acum ducem tratative cu conducerea T.C.I.F.-ului 3 București să ne execute o parte din lucrări.

În astfel de condiții și cu astfel de bălți, oricît de optimist ar fi inginerul șef Valeriu Călin, venit aici doar de două luni, hotărît să facă treabă, să-i pună și pe alții la treabă, ne e teamă că nu putem spera la prea mult. Se mai impune o permanentizare a cadrelor (în doi ani s-au schimbat trei ingineri șefi), calificarea și specializarea în continuare a piscicultorilor, ridicarea nivelului de conștiință a acelor care se ocupă în prezent de rentabili-

zarea pisciculturii, activitate cu îndelungată tradiție la Călărași. „La Călărași, imi spunea un tovarăș secretar al comitetului județean de partid, se pescuia, înainte cu 10—15 ani, poate chiar 20, și un vagon de pește pe zi. Este adevărat că marile bălți au fost îndiguite, desecate, transformate în terenuri agricole, dar și de pe suprafețele pe care le avem, putem obține producții mult mai mari de pește”.

Că la Călărași e încă nevoie să se acționeze în continuare, pentru creșterea răspunderii față de bunurile gospodărite, ne-o mai dovedește și următorul fapt: la Ferma Schiauca, deși a fost consumată o cantitate importantă de furaje, producția de pește a fost foarte mică. „Nu are balta pește”, susținea șeful fermei. Ingerul șef, împreună cu alți piscicultori ai întreprinderii au vrut să se convingă. Cum am aruncat năvoadele, ne măturiseară cîțiva pescari, peștele s-a și agățat în plasă. Cu toate acestea, șeful fermei nu a putut valorifica o bună parte din furajele consumate, motivînd că peștele care a mîncat furajele a fost mîncat la rîndul său de șalău, pește răpitor. Dar șeful fermei a mai fost întrebant unde e șalăul? Și atunci inginerul a motivat că șalăul pescuit a fost valorificat drept caras. Să confundem oare un șef de fermă piscicolă șalăul cu carasul? Asumîndu-se o astfel de responsabilitate față de munca pe care sîntem chemați să o prestăm, nu ne putem aștepta la mari schimbări. Se impun deci măsuri pe linia întăririi disciplinei în muncă, a întăririi controlului și răspunderii, a îndurării competente. La comitetul județean de partid există un plan de acțiuni care, pus în aplicare, este în măsură să îndreptățească pe oricine să speră că întreaga activitate a întreprinderii piscicole Călărași se va rentabiliza, că întregul colectiv de piscicultori va reuși să livreze consumatorilor cantități tot mai mari de pește.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Raid-anchetă la Tirgu Jiu

Împreună cu controlul oamenilor muncii, sau viața comerțului văzută mai pe dinăuntru

Chiar dacă lucrurile — privite din afară — arată destul de frumos: întreprinderea de alimentație publică a municipiului Tirgu Jiu a obținut rezultate foarte bune pe anul care a trecut (îndeplinirea planului de desfacere, cu o pondere a producției culinare de peste 70 la sută etc.) și le-a continuat pe primele două luni ale anului acesta (în ianuarie, spre exemplu, a înregistrat o depășire a planului de peste 600 000 de lei!), deci chiar dacă am cunoscut cifrele și exemplele frumoase amintite, care au situat întreprinderea între cele mai bune din țară, nu ne-a lăsat dezinteresată ideea unui raid prin unități comerciale din Tg. Jiu, alături de membrii unei echipe de control al oamenilor muncii. Deci, împreună cu Vasile Anescu, responsabil al C.T.C.-ului și conducătorul echipei de control al oamenilor muncii, Eleonora Burlan, președinta comitetului sindical din întreprindere, Geta Gărăiacu, muncitoare, Paulina Iacobescu și Ion Bălcescu, ambii tehnicieni — toți cinci de la întreprinderea de confecții din Tg. Jiu — am puresc la acțiunea propriu-zisă de control a activității în mai multe unități comerciale din municipiul gorjean. În fapt, nu mai puțin de 17 a fost numărul unităților vizitate de echipa de control al oamenilor muncii — incluzînd aici o unitate de tip „Gospodina”, două patiserii, un lactobar, două unități „Alimentara”, un bar de zi-cafenea, două restaurante, avînd fiecare și cite o linie de autoservire, alte două restaurante, așa-zise de cartier, o braserie, două bufete și două laboratoare pentru produse de carmangerie și, respectiv, cofetărie, în fine, hala de carne — într-un raid-anchetă care a durat mai bine de patru ore, efectuat conștiincios, sever, cu pricepere chiar. Desigur, nu puține au fost lucrurile frumoase pe care brigada și, alături de ea, reporterul le-au avut de constatat cu această ocazie. Obiectul acțiunii brigăzii de control al oamenilor muncii a fost însă mai puțin legat de aceste constatări, ci mai ales de aspectele exact contrarii stării obișnuite a lucrurilor în comerțul gorjean.

Pentru acest motiv au fost alcătuite citeva procese verbale de constatare și, de asemenea, s-au rostit pe loc îndrumări pentru remedierea urgentă a deficiențelor mai mici. Iată deci citeva dintre constatările făcute, ca martor direct la controlul efectuat de brigada de la întreprinderea de confecții.

EVIDENȚE MAI PUȚIN CLARE

În primul rînd, spre stupefacția noastră, am constatat că bucătăria restaurantelor care au, alăturat lor, și cite o linie de autoservire (este vorba de restaurantele „Gorj” și „Modern”) nu are o evidență limpede a mîncărilor pregătite pentru restaurantul propriu-zis și, separat, pentru cele vîndute prin linia de autoservire. Prețul, cum se știe, diferă între cele două compartimente — dar cum se mai poate controla cită mîncare se vinde în restaurant și cită la autoservire, la prețul redus, în lipsa gestiunii separate, a lucrurilor făcute în mod diferențiat calitativ?! De asemenea, un lucru constatat și la alte bucătări vizitate, lista sortimentală a meniurilor (alcătuită în fiecare zi de bucatarul șef) nu are decît arareori, mai exact cu mare excepție, completată rubrica intitulată „mîncare rămasă în stoc”. Contabilitatea este obligatorie și în acest caz, fiindcă în lipsa ei produsele se pot transfera cu cea mai mare ușurință de pe o zi pe alta (cel puțin!), de la restaurant la autoservire, ceea ce nu e chiar în regulă. O mulțime de nereguli am înfîlțit la braseria „Carpați”, aflată în rețeaua O.J.T.-ului. În curtea interioară, un anume Ion Vinulescu, care s-a recomandat a fi muncitor în unitate și în același timp soțul responsabilei Cătălina Vinulescu, consuma bere împreună cu alți trei clienți, un fel de „la botul calului”, deși nici cal și nici măcar bere n-ar fi trebuit să existe în unitatea respectivă. Luînd lucrurile mai la amănunt, iată că și alte nereguli am avut de descoperit, precum cîntarul defect, dezordinea din magazii, inclusiv cele zece sticle de „Cinzano”, dintre care două abia deschise, aflate în-

tr-o boxă, deși unitatea n-are de unde să vîndă asemenea marfă. Sigur că explicația „sînt vechi de peste 3 ani” nu poate fi suficientă, astfel încît brigada de control a alcătuit pe loc procesul verbal de constatare și, probabil, sancționare.

UN CAPITOL DEFICITAR — IGIENA

La unitatea „Alimentara” cu nr. 16 o vînzătoare vindea bomboanele cu mina. În rafturi marfă nearanjată pe sortimente, mult praf și dezordine în magazin, curățenie făcută doar din cînd în cînd. La cealaltă unitate „Alimentara” (cu nr. 6) s-au găsit în magazie citeva pungi de mîlai și un sac întreg de cafea-boabe, ascunse de ochii cumpărătorilor obișnuiți și așteptîndu-i probabil pe cei preferențiali. În piața centrală a orașului, unde am rămas mai mult, un bufet cu nume răsunător: „La băieții veseli”! Este cit se poate de posibil ca localul să se transforme spre seară într-o tavernă cu oameni mai mult decît veseli, întrucît în afară de rachiu de drojdie, secărică, vermut și eventual bere, ca să nu mai lungim lista cu alte motive de... veselie, bufetul nu oferă clienților decît niște chiftele reci, ceva brînză și ouă. „Bomba” amintită contrastează vizibil cu celelalte unități situate în perimetrul pieței — am numit hala de carne (responsabil Nicolae Staicu) și cele două laboratoare, de carmangerie (șef de unitate Ionel Glăman) și respectiv de cofetărie (șef de unitate Petre Tilea), unde n-am putut găsi decît ordine și curățenie, standuri și mese bogate, respect față de cumpărători sau partenerii contractuali, fiecare unitate avînd un plan valoric care depășește milionul de lei lunar. Trecînd în restaurantele

din cartierul cel mai nou al Tirgu Jiului, „9 Mai”, am vizitat unitățile „Lido” și „Favorit”. Sigur că ne-a impresionat cantitatea de ciorbă de burtă (peste 100 de porții zilnic) pregătită la restaurantul cu numele atît de impresionant de „Lido”. Celelalte constatări n-au mai fost chiar atît de favorabile unității și deci responsabilității Iulian Crețu — întrucît localul este amenajat fără gust, citeva mese așezate pe un „covor” de ciment, din loc în loc decorat cu resturi de mîncare. În ce privește „Favorit”-ul, aici n-am putut înfîlți decît pe șefa bucătăriei, Elena Sontropel, asta pentru că responsabilul e plecat la nu știm ce fel de curs de supercalificare, iar ajutorul său a binevoit s-o steargă pe usa din dos de cum a văzut brigada de control intrînd în unitate! Fata cu pricina, altfel săritoare și cu bunăvoință, n-a fost în stare să ne explice prea multe, întrucît asigurarea rînduiei nu este compartimentul său. Oricum, pe lista meniurilor am înfîlțit sortimente (văcuță cu carne, pui cu fasole verde) lăsate de pe o zi pe alta, ceea ce a făcut-o să recunoască cinstit că „nu e prea corect!” Afară, după un obicei stabilit de mai multă vreme de responsabilul Dumitru Călinoiu, lume buluc la bere și la mici, de parcă ar fi fost zi de tîrg. Am aflat, dealtfel, că sînt zile cînd „Favorit”-ul vinde și 8 000 de sticle cu bere, ca să nu mai vorbim de alte întărituri, lucru care spune desigur destul de mult despre felul cum îndeplinește unitatea planul de diversificare a producției culinare. Poate că totuși, după absolvirea școlii, responsabilul se va gîndi ceva mai mult și la rolul ne-comercial al unităților de alimentație publică, adică la cel social...

DUMITRU GEORGE

Centrul metodologic de terapie Boicil

Prin grija organelor locale de partid și de stat, luni 20.III.1978 a început să funcționeze la Timișoara Centrul metodologic de recuperare prin terapie Boicil, secție a Spitalului nr. 2 din localitate. Situat într-o clădire atrăgătoare, pe Bd. Victoriei nr. 49, centrul dispune de 12 saloane moderne amenajate cu gust, cu 50 de paturi și întreaga dotare convenită unei asemenea instituții sanitare. În aceeași clădire funcționează și policlinica pentru sportivi, care în strînsă colaborare cu centrul va continua investigațiile de specialitate (examele cardiologice, boli interne, chirurgie ortopedică, stomatologie, explorări funcționale etc), ambele instituții avînd același rost: recuperarea. De remarcat că din primele douăzeci și patru de ore de la inaugurare toate paturile au

fost ocupate, iar alți 500 de pacienți au fost tratați ambulatoriu de către doctorul Vasile Boici, șeful centrului, și colaboratorii săi: dr. Titus Petrovițiu, Vasile Dia-delegan și Aurel Nicoară, la care se va adăuga în curînd un specialist în boli interne. Pentru cetățenii sosiți din alte localități s-a creat prioritatea ca ei să fie tratați în aceeași zi, chiar internarea urmînd să se facă mult mai ușor, cu siguranță condiție ca bolnavii să prezinte toate documentele medicale necesare. Prin acest centru s-a realizat, în sîrșit, un for metodologic pentru inițierea organizată a medicilor din întreaga țară în însușirea tehnicii de aplicare a Boicilului, metodă proprie, recunoscută și în străinătate. (T.B.)

„În familie și societate, spun cei care trebuiau să-l controleze, are o comportare bună”.

Și el fura ca în codru!

În 1971 la agenția C.E.C. din comuna Spermezeu, județul Bistrița-Năsăud, lucrau doi oameni: șeful agenției și un casier. După doi ani, postul de casier s-a desființat, astfel încît Viorel Oprea, care era șef, a rămas și casier. Unora singurătatea le dă angoase, complexe și cîte și mai cîte. Altoră însă le dă idei și nici vorbă de înstrăinare. Natură mai robustă, Viorel Oprea și-a făcut dintr-o claustrare strigătoare la cer, în stare să miște sufletele mai slabe, o solitudine demnă, discretă și lipsită de patetism, dar foarte generoasă, soldată cu delapidarea unei sănătoase sume de bani.

Metodele erau mai multe și vă dăm spre edificare cîteva. Una ar fi aceasta: la cererea titularilor (oameni simpli din comună, plini de încredere în Viorel, pe care îl cunoșteau din fragedă pruncie, șeful agenției fiind născut prin acele meleaguri), deci, la cererea lor, V.O. completa foile de depunere, opera în cartelele C.E.C., dar în jurnalul de operațiuni nu înregistra nimic. Practic, oamenii depuneau banii nu la casa de economii, ci în punga șefului de agenție. Foile de depunere dispăreau, în bordourii și în registre nu figurau toate depunerile (lăsa omul și C.E.C.-ului ceva) și afacerea mergea strună. Sau: V.O. întocmea în fals foi de restituire pe numele titularilor și încasa el banii. Lucru posibil datorită faptului că mulți dintre clienți își lăsaau cartelele la V.O., convinși că li se calculează dobînzile. De data aceasta, V.O. opera în jurnalul de operațiuni, în fișele individuale, dar, precuț, de librete nu se atîngea. În plus, pe lîngă metodele arătate mai întrebunța și altele, cum ar fi, de pildă, folosirea temporară a sumelor din gestiune. Deci, timp de patru ani, Viorel Oprea transformase agenția statului în moșie proprie, fără ca cineva să se sesizeze de escrocherie. Nu atît depunătorii, care nici nu prea aveau cum (nimeni n-a încercat să-și lichideze libretul și, apoi, naivitatea oamenilor nu

avea limite), cît numeroasele controale din partea sucursalei. Dar asupra lor vom mai reveni. Pînă atunci să notăm cîteva fragmente din declarațiile aflate la dosarul nr. 0056/1977, elocvente pentru dezinvoltura cu care lucra Viorel Oprea.

B.A.: „În 8—9 ani am depus la C.E.C. Spermezeu suma de 10 000 de lei. În 1974, Oprea Viorel mi-a reținut libretul spunînd că trebuie să mi-l înnoiasc, fiindcă este vechi și nu mi-a mai restituit libretul, ci doar o dovadă”.

M.F.: „Știu că în total am depus suma de 23 400 de lei pe numele nepotului meu. În 1976 libretul mi-a fost oprit de Oprea Viorel pentru calcularea dobînzii și nu mi l-a mai dat, deși i l-am cerut. Am aflat după anchetă că sînt păgubită în total cu suma de 12 900, care nu mi-au fost trecuți pe carnet. Pentru aceasta mă constituii parte civilă în numele nepotului meu orfan”.

H.M.: „În data de 18 septembrie 1977, fiind chemat de organele de revizie, am constatat că suma de 3 500 de lei, cît trebuia să fie soldul în libret, nu era menționată în fișă, fapt pentru care nu pot să-mi dau seama din ce cauză”.

Dacă ar fi știut despre ce era vorba, desigur, că ultimul semnat și-ar fi dat seama din ce cauză nu-i figura soldul în libret. Îi răspunde, indirect, tot printr-o declarație, M.D. care l-a văzut pe V.O. făcînd numeroase chefururi. Nu bea la bufet, dar atunci cînd venea din oraș, avea numai țigări scumpe atît el cît și însoțitoarele sale”.

Chefurii, țigări scumpe, excursii cu „însoțitoarele” la Felix, Sîngeorz-Băi, București, împrumuturi cu sume mari, cadouri. Iată cîteva dintre elementele unei „singurătăți” care au apărut ulterior în declarațiile martorilor. Iată ce declară una dintre amicele de suflet ale junelui din Spermezeu: „În ziua de duminică, 28 august 1977, am fost la

Sighetu Marmăției pentru susținerea unui examen și am fost căutată de V.O. Cu această ocazie i-am spus că imi este frică de examen și dacă mă poate ajuta în acest sens cu ceva bani. A fost de acord și fără să precizeze suma mi-a dat 2 000 de lei. În aceeași zi am fost și la local și el a invitat încă două colege de-ale mele cu care ocazie a cheltuit în jur de 600—700 de lei, motiv pentru care i-am făcut observație, deoarece nu i-a mai rămas nici un ban de drum”. Asta da, caritate!

Să revenim acum la controlul efectuat de-a lungul celor patru ani de sucursala C.E.C. din Bistrița. Iată ce declară unul dintre inspectorii C.E.C., Iva Teodor, care în martie 1977 efectuează un control la Spermezeu, observă cîteva „neclarități” la doi depunători, dar „nu am reușit să descopăr ilegalitatea, deoarece soldul existent în casă a corespuns cu cel din jurnal și nu se putea deduce că a comis un fals”. „Am mai verificat un caz, afirmă I.T., cu privire la faptul că Oprea Viorel nu ar fi consemnat sumele depuse la C.E.C. de numitul C.T. Am vorbit cu acesta (C.T.), i-am cerut libretul, nu l-a găsit și mi-a spus că n-are nici un fel de pretenții, totul fiind rezolvat. Am insistat, dar fără rezultat. Mi-a mai spus că l-a împrumutat pe V.O. cu suma de 12 000 de lei și că a plătit dobîndă după ei, ca și cum banii aceștia ar fi fost depuși la C.E.C., însă dobînda a plătit-o V.O. din buzunar. N-am reușit să descopăr ilegalitatea pentru că n-am intrat în posesia libretului”. Deși foarte încurcată situația, ne dăm seama că inspectorul C.E.C. a trecut în acel moment pe lîngă șansa vieții lui, cu toate că norocul îi mai surisese o dată, atunci cînd a observat că cineva depusese bani pe bază de consimțămînt scris, bani eliberați apoi normal, prin C.E.C. „Am verificat situația, declară I.T., și nu am constatat ilegalități, persoana primindu-și drepturile”. Și uite așa, controlul trecea precum apa și răminea V.O. curat și singur. În acest context, foarte interesantă apare aprecierea trimisă de sucursala județeană C.E.C. organelor de anchetă, în care, pe o singură pagină conducerea instituției își metamorfozează părerile, și de unde, la început, se extiază în fața calității lui V.O., la sfîrșit îl declară element periculos. Iată cîteva mostre: „V.O. este un element cu o

bună pregătire profesională și politico-ideologică (ce știau tovarășii respectivi despre pregătirea politico-ideologică a lui V.O.? Cum au dedus-o?) În familie și în societate are o comportare bună”. Sau, „actele pe care le întocmea privind operațiunile erau ordonate, complete, ceea ce ne-a împiedicat să descoperim fraudă. De asemenea, la verificările gestionare ieșea bine (am văzut mai sus cum erau aceste verificări, n.n.). Atitudinea în fața conducerii și a organelor de inspecție era aceea a unui om care se străduiește (nu contestăm că V.O. se străduia, și încă bine, ci afirmăm că nu prea se străduia controlul, n.n.) să lucreze bine și care nu este suficient de apreciat (nu-l prindeau rău și niște prime, să fie tacimul complet, n.n.)”. Și după toată această tîmniere, scrisă deci după constatarea fraudei, urmează finalul de-a dreptul năucitor: „În urma fraudei, putem spune că V.O. este un element necorespunzător, fără conștiință socialistă, influențabil, un om periculos pentru societatea noastră”. Curat murdar, coane Fănică!

Discuțînd acest caz cu procurorul șef al județului Bistrița-Năsăud, tovarășul Mircea Gheorghiuță, care afirma că poate vorbi de el și dacă este trezit noaptea, acesta ne spunea, referitor la controalele de pomină, efectuate de sucursala județeană C.E.C. următoarele: „Un lucru e clar, aceste controale n-au fost temeinice. Controlul presupune o verificare nu numai sub aspectul întocmirii legale a actelor. Controlul trebuie să fie efectiv. Trebuiau să-l caute pe V.O. și în sertare deoarece avea foarte multe librete la el. Pe lîngă controlul superficial, escrocheria a fost posibilă și datorită pasivității opiniei publice, a credulității și naivității greu de conceput de care au dat dovadă depunătorii, de nerespectarea de către aceștia a celor mai elementare obligații de depunător. Cum este posibil să-ți lași luni de zile carnetul din mînă fără să te interesezi de soarta lui? Sau: Cum a fost posibil ca individul să ducă viața pe care a dus-o sub ochii atîtor oameni fără ca cineva să se întrebze de unde lua banii? Răspunsurile la aceste întrebări sînt de fapt cheia întregii afaceri.

RĂZVAN BĂRBULESCU

RECURS LA DRAGOSTEA PĂRINTEASCĂ

O întîmplare nefericită, „ceasul rău”, cum ar spune bătrînii noștri, se poate petrece totuși și în ultima zi a anului școlar, ba chiar în ultima oră de școală dinaintea vacanței de vară — așa cum s-a întîmplat în clasa a VII-a C a Liceului nr. 2 din Reșița. Sîntem în anul 1971, în ziua de 14 iunie, iar profesoara de chimie Eglantine Zorzon întirzie. Trec 15 minute și elevii încep să fie convinși că ora nu se mai ține. O parte dintre ei pleacă din fața laboratorului de chimie și se întorc în clasă. Profesoara sosește deci cu întirziere, se apucă imediat să asculte un elev cu media încă neîncheiată, uifînd să mai facă măcar prezența. În cealaltă încăpere, zarvă mare, veselie ca în ultima zi de școală, mici imbrînceli ca între copii. Zorica-Marioara Blaga exagerează însă, apucă săculețul de lucru manual și încearcă s-o lovească pe colega ei Tudorița Lungu, care se ferește. Săculețul o lovește însă drept în față pe Dorina Burileanu. Singe. Săculețul conținea și o foarfecă, care percută ochiul drept al elevei Burileanu. Copiii au numai 14 ani. Astăzi, Dorina Burileanu, al cărei tată este maistrul electrician la Combinatul siderurgic Reșița, nu mai vede decît cu ochiul sting. Cine este totuși de vină?!

După lege — adică o lege dintr-un cod civil pe care-l moștenim din anul 1864! — cităm: „Institutorii răspund de prejudiciul cauzat de elevi în timp ce se găsesc sub a lor priveghere”, cu alte cuvinte părinții sînt absolviți de orice răspundere atunci cînd copiii se găsesc la școală, deci sub supravegherea altora. Au trebuit șapte ani de zile pentru ca o instanță să găsească modalitatea de a ataca, sau mai bine zis de a interpreta corect, în conformitate cu realitățile de azi ale țării, cu spiritul cetățenesc sporit al educației, articolul purtînd numărul 1 000, aliniatul 4, din codul civil amintit. Va fi însă instructiv să vedem cum s-au petrecut exact lucrurile.

Astfel, în ianuarie 1972 Procuratura locală Reșița pune în mișcare, prin rechizitoriul său, întreaga acțiune penală. Infracțiunea se numește „vătămare corporală gravă din culpă” și ea se pedepsește conform art. 184, al. 2, combinat cu art. 182, al. 1 din codul penal.

Judecătoria Reșița achită însă din punct de vedere penal pe inculpa Zorica-Marioara Blaga, conform... prevederilor art. 11, pct. 2 și art. 10 lit. e, combinat cu art. 48 din codul de procedură penală — reținînd deci că inculpa era minoră și a săvîrșit fapta fără discernămint. În sentința judecătorească este obligată la plata unei sume de numai 6 407 lei, drept despăgubiri civile, plus 4 634 lei cheltuieli de judecată, profesoara Eglantine Zorzon, în solidar cu Inspectoratul școlar al județului. Este februarie 1973, dar cauza este încă foarte departe de a fi încheiată. Mai întîi va fi recursul la Tribunalul județean Caraș-Severin, care dispune casarea sentinței și rejudecarea. Apoi, la cererea părții vătămăte, Tribunalul suprem decide strămătarea procesului la Deva! Se cere implicarea în proces, ca parte cu responsabilități în despăgubirile civile a Liceului nr. 2, Inspectoratului școlar județean și chiar a Ministerului Educației și Învățămîntului — alături desigur de profesoara Zorzon... În martie 1974, Judecătoria Deva achită inculpa (minora Blaga) pe același temei juridic, dar despăgubirile cresc la 37 445 lei. Tribunalul județean casează însă sentința, astfel încît Judecătoria municipiului se pronunță din nou în august, ridicînd suma despăgubirilor la aproape 50 000 de lei! S-au luat în calcul toate drumurile la clinicile, din Timișoara, Cluj-Napoca și la București, la Spitalul Colțea și alte instituții sanitare, apoi deplasările pentru intervenții chirurgicale la Viena, Praga și Budapesta... Spre sfîrșitul anului 1974 Tribunalul județean Hunedoara mai reduce ceva din suma despăgubirilor, dar le trece toate în sarcina profesoarei Zorzon. Decizia va fi însă atacată de Procurorul general al republicii, iar recursul extraordinar admis de Tribunalul suprem în octombrie 1975. Rejudecînd cauza, Judecătoria Deva stabilește suma de 45 655,65 lei drept despăgubiri civile, plus o despăgubire lunară de 250 lei, plus alte cheltuieli de judecată, în valoare de peste 4 300 de lei — totul în seama profesoarei Eglantine Zorzon, vinovată de culpa de nesupraveghere a elevilor în timpul orei de clasă. În iulie 1976, Tribunalul județean confirmă în mare sentința judecătorească, înlăturînd însă „rata” de 250 lei lunar. Este mo-

mentul cînd Procurorul general declară al doilea recurs extraordinar, atacînd decizia pentru nelegalitate și netemeinicie și arătînd în completarea motivului de casare că este cazul să fie antrenată și răspunderea civilă a părinților inculpații, pentru lipsa unei educații corespunzătoare! Conform articolului 101 din codul familiei, părinții răspund moral de educația copiilor, dar nici una dintre instanțele de pînă atunci nu observaseră că, în fapt, fapta minorei Blaga reflectă un minus evident în educația ei...

Vom completa aici articolul cu amănuntele desprinse dintr-un alt caz, mai recent dar aproape similar. Doi elevi (de asemenea minori la data săvîrșirii faptei), pe nume Viorel Constantin și Iulian Cosma, se ceartă în curtea internatului Liceului C.F.R.-Electrotehnic nr. 2 din București cu un al treilea, Ionel Susciuc. Cei doi pleacă apoi la Pădurea Băneasa, unde beau bine, apoi se întorc la cămin și, la etajul al doilea, peste cine dau? — peste Susciuc, căruia îi administreză pe loc cîțiva pumni și palme, după care o iau la fugă. Susciuc cade, se lovește cu capul de perete și rămîne în nesimțire aproape două ore, pînă ce este descoperit și transportat la spital în comă. Contuzie cerebrală, tratamentul durînd cinci luni. Infirmitate permanentă. Incapacitate de muncă definitivă sută la sută, necesitînd însoțitor! Dar, conform art. 2 din Decretul 115/1977, inculpații fiind minori, pedeapsa (care putea ajunge la 4 ani închisoare) se grațiază. Dar, Judecătoria, apoi Tribunalul municipiului București nu găsesc avînd responsabilități de despăgubiri civile decît pe cei doi inculpați, pe care-i obligă la plata sumei de 1 500 lei, plus 300 lei pentru însoțitor în fiecare lună pe... toată durata invalidității, fără a-i absolvi de celelalte despăgubiri și cheltuieli de judecată. Constantin (zis „Rică”) și Cosma (zis „Cazan”) au fost însă imediat exmatriculați din școală, ei n-au deci nici un fel de calificare și fără îndoaială nici banii pentru despăgubiri. Cum tribunalul a înlăturat atît obligațiile Direcției Regionale C.F. București (care patronează liceul), cît și pe cele ale părinților celor doi derbedei în calitate de responsabili civil-

mente la plata despăgubirilor civile, solidar cu inculpații, se pune întrebarea logică: cine plătește totuși? Infirmitatea totală a fostului elev Ionel Susciuc rămîne dureros de prezentă, dar chiar nu poate fi nimeni învinovățit de producerea ei?! Dar părinții Cezar și Maria Constantin (locuitori ai frumoasei comune Podgoria, județul Buzău), sau Dumitru și Elena Cosma (din Tîndărei) n-au chiar nici o vină în această poveste? Ei n-ar trebui trași la răspundere pentru educația dată odraslelor lor, chiar dacă faptele huliganice s-au petrecut la București? Și aici, Procurorul general, Gheorghe Bobocea, s-a pronunțat decisiv, declarînd recurs extraordinar, care a fost admis de Tribunalul suprem, în intenția ca și această cauză să fie rejudecată în sensul arătat mai sus.

În primul caz relatat, cel al elevei Dorina Burileanu, lucrurile sînt de acum clare. În ianuarie anul trecut, un complet de judecată care cuprindea, printre alții, pe președintele și pe vicepreședintele Tribunalului suprem, cea mai înaltă instanță a țării, a apreciat în sarcina părinților Constantin și Maria Blaga o contribuție concurentă, alături de cea de supraveghere, a profesoarei Zorzon. „În acest context — se spune în încheierea procesului desfășurat la Tribunalul suprem — răspunderea civilă a părinților este atrasă în raport cu gravitatea culpei lor (cea de educație desigur — n.n.), gravitate ce se apreciază a fi în proporție de 50 la sută!” Astfel, ca ultimă hotărîre și singura temeinică, tribunalul a casat toate celelalte sentințe și decizii anterioare (9 la număr!) referitoare la latura civilă, obligînd-o pe Zorica-Marioara Blaga să plătească părții vătămăte suma de 43 350 lei drept despăgubiri, plus 4 359 lei cheltuieli de judecată, din care jumătate solidar cu părinții săi și jumătate solidar cu profesoara Eglantine Zorzon... Deși au trebuit să treacă șapte ani, ultima decizie este într-adevăr conformă cu spiritul umanitar al societății noastre, cu echitatea socialistă. Fiindcă, fără îndoaială, nimeni și nimic nu-i poate absolvi pe părinți de a răspunde, eventual și material, pentru lipsurile din educația copiilor. De ținut minte și pentru alții...

DUMITRU GRAUR

O experiență

la Politehnica bucureșteană

Cine nu-și aduce aminte de primul examen temporal din viața sa școlară, de „porunca întunecată” (vorba filmului) pe care o rostia dascălul:

— Și acum, cărțile sub bancă!

Au urmat alte și alte extemporale, lucrări de control, examene, toate cam în același stil, cu singura deosebire că la facultate mesele au luat locul băncilor.

...Ne aflăm la Facultatea de Automatică a Institutului politehnic din București. Examenul difil de anul V la „Automatizarea proceselor discrete”, ținut de conferențiarul doctor inginer Nicolae Sprinceană.

— Și acum, cărțile pe masă!

Studentii au avut dreptul să-și aducă de acasă cursul și, dacă doreau, toată biblioteca. Singura dificultate ar fi fost s-o care cu ei în autobuzul 126, care-i lasă la poarta Politehnicii dinspre Șoseaua Militară. Oricum, nimeni nu a recurs la acest mijloc extrem, mulțumindu-se doar cu două, trei cărți de referință și cursul. Unul au venit doar cu stiloul.

Examenul cu cărțile pe masă reprezintă o experiență care se anunță fertilă și bogată în implicații, inscriindu-se în preocuparea mai largă de a se găsi căile cele mai adecvate pentru a stimula la viitorii absolvenți gândirea creatoare, inginerască. Or, nu memoria — mai exact, nu în primul rând această — îi va ajuta să rezolve complicatele probleme tehnice pe care profesioniștii, viată însăși le vor ridica în față după ce vor fi părăsit facultatea.

Să o spunem de la bun început, examenul cu cărțile pe masă nu constituie un panaceu, o soluție aplicabilă în toate condițiile — de altfel, chiar la Politehnică s-au conturat păreri diferite, dacă nu contradictorii, cel puțin complementare — și, în orice caz, nu poate fi privită izolat, rupt de celelalte modalități didactice având aceeași finalitate. În articolul de față ne vom opri însă exclusiv asupra ei, pentru a face mai bine cunoscută o experiență și a impulsiunea schimbui de idei.

„METODA NU STIMULEAZĂ CĂRĂTUȘII BIBLIOTECHII, CI DEZVOLTAREA GINDIRII INGINEREȘTI”

— Tovarășe conferențiar Nicolae Sprinceană, sintetizi unul din promotorii examenului cu cărțile pe masă, la Facultatea de Automatică. În ce an l-ați organizat pentru prima oară?

— În 1977, în sesiunea din ianuarie; alți colegi utilizează metoda, sub o formă sau alta, de mai multă vreme.

— Cum ați ajuns la această formulă?

— O cerință de bază a învățământului modern o constituie activizarea elevilor și studenților (evident, cu mă voi referi doar la aceștia din urmă). Ea se manifestă atât în raporturile de zi cu zi care se stabilesc de la profesor la student în cursul lecțiilor, seminariilor, în cercetarea științifică desfășurată adesea cot la cot — în anii terminali — precum și în cadrul muncii productive. Activizarea se impune însă și în domeniul verificării cunoștințelor. La examen, studentul apare „singur cu sine însuși”, dar în restul timpului el nu mai acționează izolat. Studenții noștri din anii superiori fac muncă de cercetare și proiectează alături de cadrele didactice, rezolvă în comun problemele concrete puse de viață, nu numai de cursul „ex cathedra”. Iată deci admirabilele mijloace de verificare a studenților, implicate de însuși tripticul învățământ-cercetare-producție! În acest context, și vechiul sistem de examinare riscă să apară, pe alocuri, cam școlăresc. În fond, studentul de anul V va fi curind, foarte curind inginer, în care calitate va putea consulta, abordând o problemă sau alta, toate cărțile pe care le va dori. Examenul cu cărțile pe masă nu face deci decât să prefigureze situația practică în care se va afla miine și în care el va trebui să dea dovadă, mai presus de toate, de spirit creator, de ingeniozitate inginerască.

— La ce discipline credeți că se poate aplica sistemul și în ce an?

— Personal am în vedere anii IV și V, doar la disciplinele de strictă specialitate. La Automatică, bunăoară, ar intra în discuție „Automatizarea proceselor discrete”, „Automatizarea proceselor continue”, „Tehnologia și fiabilitatea”, dar nu, de pildă, „Organizarea și conducerea întreprinderilor economice” (mai precis, nefiind de specialitate, nu-mi dau seama dacă la o disciplină ca aceasta din urmă metoda s-ar aplica: poate că da, poate că nu). Un lucru e clar: examenul cu cărțile pe masă își află rostul doar în momentul când cunoștințele de bază s-au fixat pe deplin și când accentul începe să cadă mai mult pe capacitatea de sintetizare și mai puțin pe memorie. Firește, de îndată ce-i permiți studentului să consulte la examen cursul și alte cărți, te simți obligat să modifizi nu numai tematica examenului, ci, într-o măsură, cursul însuși. La scris subiectele trebuie să apeleze în cit mai mare măsură la capacitatea de sinteză, iar cursul însuși trebuie să facă discuții de caz, să ridice probleme, să sugereze soluții, nu să ofere rețete de-a gata. Cursul trebuie să tindă a se transforma dintr-un monolog al profesorului într-un dialog profesor-student.

— Deci un astfel de examen trebuie pregătit în tot cursul anului, el nu constituie doar un moment izolat. Concret, cum ați procedat?

Examen cu cărțile pe masă

— I-am prevenit pe studenții încă din anul IV că ar fi posibil să obțin acordul decanatului pentru a ține în acest fel examenul de anul V. Ceea ce s-a și realizat. Au fost trei subiecte. Primul punct: proiectarea unui subsistem de automatizare pentru o mașină-unealtă. Pe baza unor condiții date (regimul de lucru) studentul trebuia să sintetizeze schema. Metoda de sinteză avea un caracter teoretic, iar rezultatul obținut — un caracter practic. Punctul 2: s-a dat o schemă, o structură a unui echipament de comandă, cerându-se să se analizeze modul de funcționare. Așadar, un subiect cu un caracter aplicativ, ingineresc, dar făcând și el apel la teorie. Punctul 3: pentru un sistem de comandă după program se cereau căile de creștere de două ori a rezoluției, adică a clasei de precizie a sistemului. Studentul trebuia să cunoască teoria sistemelor cu comandă program, precum și structura erorilor — sistemului respectiv (din nou, teorie!) și, practic, să recomande calea cea mai eficientă din punct de vedere tehnic și economic pentru dublarea preciziei. Subiectele depășeau cadrul școlastic strict, ele nu puteau fi găsite ca atare în nici o parte din curs, totul trebuia gândit, combinat, interpretat.

— La examen au apărut multe cărți pe masă?

— Nu. Studenții erau conștienți că metoda nu stimulează căratul bibliotecii, ci dezvoltarea gândirii ingineresti. Citiți, e drept, au venit cu toba plină, alții — doar cu două, trei cărți; unii nu au adus nimic.

— Cum apreciați rezultatul examenului?

— În afara promovării spiritului ingineresc, așa mai cita un avantaj: se stimulează astfel inițiativa personală a studentului. Există însă și un dezavantaj. La examenul scris dispărea contactul direct, viu cu studentul. Când stai de vorbă cu el la tablă se stabilește o legătură profundă, îți dai lesne seama dacă erorile comise de el provin din ignorarea unor probleme fundamentale sau dintr-o cauză fortuită.

De aceeași părere este și șeful de lucrări doctor inginer Radu Dobrescu, de la aceeași catedră, care însă sugerează o soluție:

— De ce — se întreabă el — să nu recurgem, acolo unde este posibil, la varianta: examen oral cu cărțile pe masă? Se știe că la oral i se acordă studentului o perioadă de gândire destul de lungă, o jumătate de oră și poate chiar mai mult, pentru a-și aduna ideile și a-și formula schița de răspuns. I s-ar putea da posibilitatea ca, în acest răstimp, să consulte cursul și orice alte cărți. Examenul cu cărțile pe masă prezintă avantaje nete, el cere pasivitate, o preocupare sporită pentru cercetarea bibliografiei. În adevăr, simplul fapt că studentul poate aduce la examen cursul implică obligativitatea pentru el de a nu se limita la curs. De altfel, tocmai această obligativitate a fost invocată de unii ca argument împotriva generalizării examenului cu cărțile pe masă, care ar greva prea mult bugetul de timp, și așa limitat, al studentului. Cred însă că, în ultimă analiză, avantajele predomină.

„DE CE SĂ-ȚI INCARCI MEMORIA, CIND CALCULATORUL ELECTRONIC O POT FACE MAI BINE DECIT NOI?”

— Examenul cu cărțile pe masă se practică de mai mulți ani la Facultatea de Automatică și poate și la alte facultăți — ne spune decanul, profesorul doctor inginer Florea Simion. Noi nu avem nevoie de studenți cu memoria supraincercată, ci de oameni care gîndesc. De ce să-ți încarci memoria, cînd calculatoarele electronice o pot face mai bine decît noi? Ne amintim noi însine de anii studenției, cînd vreun profesor mai pedant cerea la examen reproducerea cuvînt cu cuvînt a cursului, respingînd orice altă abordare a problemei — chiar justă în sine — cu sentința tîioasă: „Nu așa v-am făcut eu la curs!” Examenul cu cărțile pe masă reprezintă una din căile de stimulare a gîndirii originale, a inventivității ingineresti. Nici nu e o noutate absolută în Politehnică. Un coleg îmi povestea că, student fiind, a dat un astfel de examen la „Rezistența materialelor”.

— Și?

— A pierdut o jumătate din timpul afectat examenului căutînd prin cărți! Tocmai fiindcă știa că va putea consulta în vole manualul, nu se pregătise prea temeinic. „Las’ că mă descurc!”, își spunea. Pînă la urmă tot a luat notă de trecere, dar cu greu. Am evocat această nu prea veselă istorie pentru a evidenția faptul că examenul cu cărțile pe masă este mult mai greu decît unul obișnuit.

Tot la Politehnica bucureșteană, cu ani în urmă, un profesor de matematică mai bătrîn asculta la examenul oral după această metodă. Dacă studentul nu apuca să termine în timp problema, profesorul îi spunea: „Nu-i nimic, dragută, poți veni și miine!” Din discuția de a doua zi, magistrul se lămură ușor dacă studentul rezolvase singur problema sau nu.

Sistemul acesta este folosit la examen și la lucrări de control — nu ca regulă absolut generală, ci de la caz la caz — și în universități de prestigiu de peste hotare.

CE E BUN PENTRU ACTORIE NU E BUN PENTRU AUTOMATICA

— Noi folosim la examenul scris un sistem combinat — ne spune șeful catedrei Calculatoare, profesorul doctor inginer Adrian Petrescu. Dăm întii un set de zece întrebări-test, fără cărțile pe masă, la care se cer răspunsuri scurte și care „plimbă” prin toată materia. Urmează trei probleme, pentru a căror rezolvare studentul poate consulta ce cărți dorește. Sistemul l-am introdus odată cu însuși cursul pe care-l predau. La început, unii studenți au luat-o cam în joacă. La examen frunzăreau în neștire, ceea ce nu-i ajuta cu nimic. Se auzeau numai foșnete de file întoarse... Cei mai bine pregătiți știau însă exact ce și unde să caute, și tocmai ei s-au acomodat cel mai rapid cu noul sistem. Cred că la disciplina noastră este cea mai convenabilă modalitate. La urma urmei, nu poți cere cu folos să se rețină pe dinafară scheme și proiecte care se întind pe zeci de cursuri și la care un singur detaliu uitat poate duce la răspunsuri complet greșite. Așadar, în a doua parte a examenului studentul consultă manualul, dar i se cere ceva ce nu găsește acolo de-a gata, de pildă să creeze o modificare, o nouă instrucțiune, o perfecționare a procesului de intrerupere sau a accesului la memorie etc. Nu are rost să-ți încarci peste măsură memoria...

— ...Da, dar presupunînd că stăpînești perfect concepția și structura disciplinei respective — intervine profesorul doctor Sergiu Călin, șeful catedrei Automatică II. Examenul cu cărțile pe masă nu trebuie absolutizat. Fiecare disciplină se bazează pe cunoștințe fundamentale care trebuie, cumva, să-ți intre în sine. Nu e vorba, deci, de o simplă memorare — așa cum ne-am aduce aminte, de pildă, de data unei bătălii — ci de o pătrundere a esențelor, a noțiunilor de bază și chiar a formulor. Abia după aceea se poate vorbi de examenul cu cărțile pe masă.

— Dv. îl folosiți?

— Prefer examenul oral. În scris, dacă studentul comite la început o eroare, dintr-o simplă scăpare, greșete, uneori, toată teza. La oral riscul este exclus și ai posibilitatea să îndrepti erorile fortuite, aflîndu-te tot timpul în comunicare bilaterală cu studentul.

— Tovarășul doctor inginer Radu Dobrescu sugerează posibilitatea adaptării noii metode și la examenul oral.

— Merită reflectat. Principalul nu am nimic împotriva.

Șeful de lucrări doctor inginer Cristian Giumale aplică acest sistem de cînd predă „Tehnica de programare și structura datelor”.

— Dacă nu stăpînești bine materia — arată el — zadarnic ai posibilitatea să-ți cărțile pe masă la examen. În caz afirmativ însă, și se ușurează considerabil efortul de memorie, poți gîndi mai mult la esențe. Să fim cinștiți: cîți dintre noi, în studenție, nu ne-am încercat inutil mîntea? Mi-aduc aminte de o colegă înzestrată cu o memorie fenomenală: reținea din voluminosul curs de Termotehnică pînă și locul în pagină unde apărea pasajul respectiv! Cei mai puțin dăruți de soartă sufereau, cel puțin sub acest aspect. Și cîți nu au buchisit pagini întregi din Teoria mecanismelor, pentru ca să le uite a doua zi după examen! Unii din ei au devenit între timp profesori universitari... Să nu uităm adevărul simplu: cursul nu constituie un scop în sine, ci un mijloc, iar examenul cu cărțile pe masă trebuie și el considerat prin această prismă. El reprezintă una din posibilități — limitele trebuie stabilite de la caz la caz — pentru a contribui la stimularea gîndirii creatoare. La Actorie nu și-ar avea rostul, la noi însă are.

CEL MAI DIFICIL EXAMEN DIN TOATE: CONFRUNTAREA CU VIAȚA

Nu socotim, cu aceasta, încheiată discuția asupra examenului cu cărțile pe masă. Problemele sînt numeroase. Iată doar una din ele, evocată de conferențiarul Nicolae Sprinceană: nu apare echitabil

ca acest tip de examen să se aplice doar la o disciplină, deoarece s-ar crea condiții de inegalitate pentru studenți, solicitați la această singură materie de o formă de examinare mai pretențioasă. Mai sînt și alte probleme deschise. Oare ar fi exclusă posibilitatea de aplicare și la unele examene din învățămîntul mediu? În fine, pot exista și puncte de vedere total ostile. Totul trebuie discutat, cîntărit. Rostul articolului nu a fost însă de a da răspunsuri exhaustive, ci de a sublinia o inițiativă interesantă la Politehnica bucureșteană. Dealtfel, este posibil ca în prezent metoda să fie utilizată, sporadic, și în alte institute de învățămînt superior. Ea nu contravine cu nimic reglementărilor în vigoare, Ministerul Educației și Învățămîntului solicitînd permanent cadrele universitare — și nu numai pe ele — să găsească forme cît mai perfecționare de progătire și de verificare a cunoștințelor, de dezvoltare a laturii formative a învățămîntului. În fiecare caz în parte decanatul, consiliul profesoral decid.

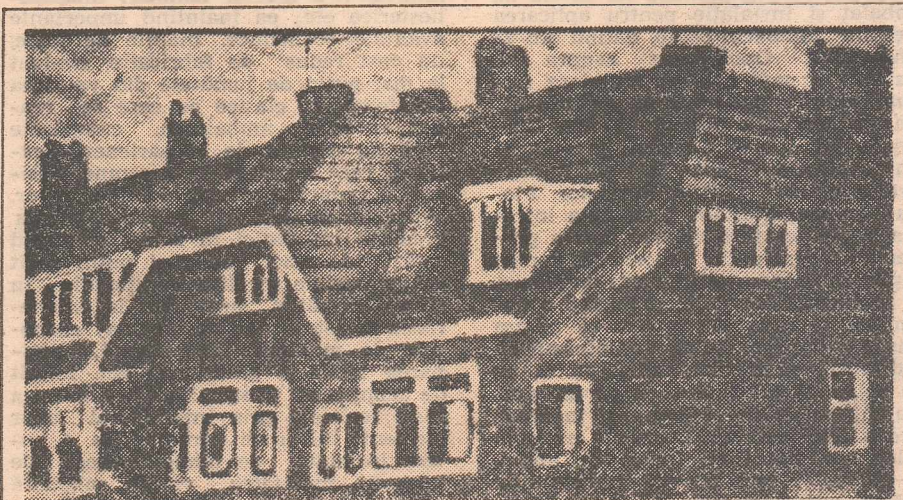
Un ultim aspect, nu lipsit de importanță: examenul cu cărțile pe masă, formă oarecum mai matură de verificare, se încadrează parcă mai bine într-o ambianță ca aceea de la Facultatea de Automatică, unde se înfăptuiesc în măsură mereu crescînd indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Cercetătorul, profesorul, conferențiarul, asistentul, împreună și cu studenții, trebuie să alcătuiască un tot unitar, asigurînd soluționarea mai rapidă a problemelor ridicate de dezvoltarea industriei noastre, a întregii economii”.

Iată ce mi s-a întîmplat la sesiunea de examene din februarie — ne spunea un profesor. La un moment dat, cineva intră în sală și anunță: „Studenții care au lucrat la contracte sînt rugați să treacă la casierie pentru a-și ridica banii!” Din acest motiv, am intrerupt examenul pentru cîteva minute, apoi l-am reluat. V-am povestit întîmplarea nu pentru că banii ar fi constituit elementul cel mai important, ci pentru că ea subliniază, într-o formă insolită, noile relații sta-tornice între cadre didactice și studenți. Eu, profesor, fac muncă de cercetare, proiectez alături de student, rezolvăm împreună probleme concrete ale economiei naționale. Parcă, în acest context, și examenul cu cărțile pe masă își găsește mai bine locul.

În adevăr, în măsura în care contribuie la adîncirea gîndirii ingineresti, el trebuie să fie și este încurajat. Tocmai această gîndire, atît la profesori cît și la studenți, reprezintă o carte de vizită și a Facultății de Automatică. Stă mîrturie, în acest sens, microcalculatorul „Felix” — MC 8, conceput și proiectat de cadre didactice și studenți și introdus recent în fabricație la o întreprindere bucureșteană. Și calculatorul „Felix” — MC 18, în curs de omologare, a fost realizat în comun. Pînă în 1980 urmează să se producă calculatoare „Felix” — MC 8 și MC 18 în valoare de cîteva sute de milioane de lei.

Ar trebui amintit și faptul că s-au cercetat, proiectat și introdus în fabricație în atelierele proprii ale facultății — în colaborare cu Institutul de cercetări chimice farmaceutice — un original echipament de măsură și comandă a proceselor de fermentație. Cele șase linii de fermentație fabricate aci anul trecut au permis economii la import în valoare de zeci de mii de dolari! S-au efectuat și alte contracte pentru Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Cadre didactice de la Automatică și studenți din anii terminali au cercetat și proiectat instalații de automatizare pentru halele avicole (24 milioane de lei producție doar în 1978!), și alte diverse echipamente. Toate acestea reprezintă, de asemenea, un examen cu cărțile pe masă. El măsoară lungul drum parcurs de învățămîntul nostru superior, care el însuși a trecut cel mai greu examen din toate: confruntarea cu viața.

LIONEL NIȚESCU ■

Casa de sănătate

PETRE GHEORGHE ■
medic

Fabricăm nu numai autoturisme ci — prin autoutilare — o nouă uzină de autoturisme

O hală nu prea mare, mișcare multă, zgomote de tot felul. Jumătate e ocupată de mașini unelte — obișnuite în secțiile de uzină ale oricărui întreprinderi — în cealaltă jumătate, foarte aglomerată, se fabrică, se confecționează, mai bine zis, ceva ce-ar putea să semene cu secțiunile unui pod metalic. Secțiunile acestea servesc, de fapt, o idee pe cât de simplă și eficientă, pe atât de puțin luată în seamă până acum. Și nu numai aici, la Întreprinderea de autoturisme din Pitești, ci și prin alte uzine. Lupta pentru o nouă calitate începe, ca orice luptă, cu o seamă de idei simple și eficiente. Confecțiile metalice trebuie să asigure înmagazinarea unor produse pe toată înălțimea spațiului de depozitare. Trebuind să-și dubleze, până în anul 1980, producția de autoturisme, uzina piteșteană descoperă, cum s-ar spune, oul lui Columb: folosește mai chibzuit spațiile construite existente, își fabrică mașinile unelte și agregatele necesare dezvoltării prin autoutilare.

Biroul șefului secției autoutilării, inginerul Petre Stoica, e mic, atît cît să încapă înăuntru cîțiva oameni la o ședință operativă. Tovarășul inginer are amabilitatea să discute, în minutele dintre două treburi care nu îngăduie amănare, despre secție și oamenii ei. Unul dintre aceștia intervine grăbit, categoric, în legătură cu un telex către o întreprindere colaboratoare. E tînăr și foarte convins de lucrul pe care-l gîndește.

— Părerea mea, zice, e că greșim. Trebuie să le cerem să ne livreze odată toată comanda. Dacă-i lăsăm s-o împartă, cine știe cînd ne-o trimit.

Conchid că tînărul are multă personalitate. Ingerul Stoica simte ironia, zîmbește, are un zîmbet cumsecade, trădînd multă oboseală:

— La noi, toți trebuie să aibă personalitate. E mai bine așa. Eu apreciez omul care spune repede ce gîndește, dar respectă ierarhia profesională. Tînărul e inginer și încă unul din cei buni. Îl cheamă Constantin Mirică.

Vedeți, în secțiile de autoutilări, aici, la noi, și alături, la mașini unelte, deși toate par ca într-o hală de fabricație obișnuită, destule situații sînt, să le zicem așa, speciale. Comenzile vin pe neașteptate și trebuie neapărat onorate la timp. E nevoie de cutare mașină, care ar costa prea mult dacă ar fi importată ori ne-ar sosi prea tîrziu? Atunci, imediat la treabă! Singurii care știm exact de ce avem nevoie și în ce condiții sîntem noi. Dacă Întreprinderea de autoturisme ar fi mai mică, problemele ar fi și ele mai simple. Cum însă ea e una din cele mai mari din țară, ar fi neeconomic să nu producem chiar aici, la Pitești, mașinile și agregatele trebuincioase. O întreprindere ca a noastră are posibilitatea să fabriche nu numai autoturisme, ci chiar și o nouă uzină de fabricat autoturisme. Cum se știe din hotărîrile de partid, în scurtă vreme producția se va dubla folosind numai spațiul construit existent. De fapt, vom adăuga niște spații de depozitare noi, pentru care avem în lucru confecțiile metalice. În rest, mașinile și liniile de fabricație proiectate și realizate vor fi amplasate în halele existente unde, la drept vorbind, la proiectare s-a cam făcut risipă de loc.

Ingerul Petre Stoica lucrează pe platforma industrială Colibași încă de la absolvirea facultății clujene de mașini unelte, în 1955. E unul din oamenii cu mare experiență ai întreprinderii și, după cum zice, dacă ar sta să socotească duminicile și orele petrecute în întreprindere peste program ar fi trebuit să fie pensionat de-acum. Secția de autoutilări a fost pornită nu prea de multă vreme. Înființată în 1974, din aceasta s-a desprins apoi una nouă, de mașini unelte, ale cărei sarcini de producție pentru următorii ani sînt impresionante.

Dacă astăzi, totuși, ar fi oarecum exagerat să spunem că în secțiile de autoutilări muncesc cei mai buni meseriași ai întreprinderii, experiența pe care o vor căpăta ei în următorii doi,

trei ani le va da tot temeiul să aspire la asta. Nu e prea simplu să lucrezi și, în același timp, să fii tînăr și să înveți meșteșug mare la fabricația, de exemplu, a liniei blocului motor pentru turnătoria de fontă. Nu-i mai puțin adevărat că unii dintre cei mai pricepuți muncitori ai platformei pot fi găsiți aici: Ioan Voicu, Coriolan Iliescu, Gheorghe Stoicovici, Gheorghe Botea, Alexandru Nabăr. Asemeni lor sînt maiștrii Virgil Găeșteanu, Irimia Nicolae, Ilie Mărgărit și Istrate Trifon, tehnicienii Ion Pelmuș și Ioan Stoica.

În atelierul de proiectare pentru mașini unelte și autoutilări, atelier ocupînd întreg ultimul etaj al unui impunător bloc administrativ, se pregătește documentația pentru 250 de mașini unelte și agregate, unele de mare complexitate tehnică. Parte sînt proiectate și unele chiar executate, lăsînd în urmă multe motive de încredere în propriile forțe, stimulînd ambiția de a concura calitatea unor mașini, care altfel ar fi trebuit să fie importate. O astfel de mașină, unică în țară și de mare finețe, este aceea numită „mașină de electrorefulată arbori transmisie“.

„Din nefericire, zice inginerul Ion Marinescu, cînd am primit comanda pentru ea, porneam la treabă numai cu datele dintr-un prospect: caracteristicile mașinii, dimensiunile generale, o fotografie. Singurul lucru pe care-l știam precis era acela că în patru luni, cel mult, proiectul nostru trebuia să plece spre secția de mașini unelte, la execuție. Am pus prospectul pe masă și le-am spus colegilor că e momentul să aibă idei. Un fel de a vorbi, se înțelege, pentru că momente asemănătoare avem destule. Nu era pentru prima oară cînd se punea problema să creăm un agregat sau o mașină unealtă bizuindu-ne numai pe știința și experiența noastră. Așa că șeful proiectului a devenit tehnicianul Marian Popescu, un om cu peste douăzeci de ani de meserie în materie de autoutilare. Aproape douăzeci de ani în proiectarea mașinilor unelte am și eu. Ni s-au alăturat inginerul Vasile Băiașu și alți cîțiva“.

„Din nefericire“, „din fericire“ — cuvinte care par să marcheze o situație excepțională dar care și-au totit mult înțelesul fiindcă într-un atelier

unde se pregătesc, într-un ritm susținut, documentațiile pentru dublarea capacității de proiectare a unei întreprinderi de mărimea celei piteștene, nici fericirea unui om al planșetei și nici nefericirea lui nu se aleg într-o zi de început. „În fapt, spune inginerul Gheorghe Drăguțescu, șeful atelierului, momente de acestea, cînd nu prea știam cum să începem un lucru, am mai avut. Și, probabil, vom mai avea. Acum proiectăm liniile de montaj aerian — unde șef de proiect este subinginerul Florian Nedelea, un om care după ce a făcut școala profesională, a urmat și liceul și institutul de subingineri la seral, ca să devină astfel cadru de bază al atelierului — mai avem în lucru un agregat de găurit și filetat arborele cotit — cea mai dificilă sarcină pe care am avut-o vreodată, încredințată colectivului condus de inginerul Ion Panaitescu — și altele asemenea. Caracteristica mașinilor și agregatelor proiectate de noi este că sînt specifice fabricației de autoturisme „Dacia“, că nu sînt universale. Deci, nu pot fi importate. Cel mult ar putea fi comandate unor firme străine, care ar urma să le proiecteze, să le execute, să facă, adică, munca la care ne-am angajat noi și toată povestea să ne coste enorm. N-ar fi deloc rentabil să avem într-un atelier de proiectare oameni cu pregătirea și abnegația profesională a inginerilor Mihai Cojoacă, Vasile Băiașu, Nistor Petre, Ion Clate, Eugen Riziuc, ale tehnicienilor Stelian Boncea și Mihai Plăiașu și să așteptăm să ne facă alții mașinile unelte de care avem nevoie, indiferent de complexitatea lor. Părerea noastră este că, la îndeplinirea actualului program de autoutilări, în valoare totală de cîteva sute de milioane lei, se va putea spune că la Întreprinderea de autoturisme din Pitești s-a constituit și și-a dovedit forța unul dintre cele mai experimentate grupuri de proiectare în mașini unelte din țară. Nu vîd de ce n-am numi perioada celor cîțiva ani de susținută autoutilare a întreprinderii noastre drept o nouă facultate, unde tinerii — care alcătuiesc majoritatea — și cei mai în vîrstă învață nu numai inginerie, ci și o nouă etică profesională, aceea a unui moment de mare angajament sufletească“.

MIHAI NICA ■

„Un cercetător adevărat n-are voie la somn decît după ce și-a terminat treaba“

Dacă ne-ar fi trecut prin cap să-l căutăm pe inginerul Florian Seci la locul de muncă, l-am fi găsit, oricînd în ultimii douăzeci de ani, tot aici, pe Șoseaua Sălaș, la numărul 104, în cadrul Centrului de cercetare și proiectare a utilajelor pentru industria ușoară. Subliniind că prin expresia oricînd în ultimii douăzeci de ani trebuie să înțelegem și o mare parte din concedii, precum și mai toate sărbătorile legale, să recunoaștem că o asemenea idee nu ne-a venit decît recent, mai exact vineri, 17 martie. Florian Seci era, firește, la datorie, într-un birou ceva mai spațios decît cabina unui ascensor, cu pereții acoperiți de brevete de invenție. Ale sale și ale colaboratorilor.

L-am rugat să se refere la unul dintre ele, la cel pe care-l consideră cel mai important, și s-a întîmplat ca inventatorul să zăbovească chiar asupra ultimului. „Procedeu de termoconstrucție a foliei de polietilenă pe palete de ambalat și instalație pentru aplicarea acestuia“, numărul 66010, datînd din 28 iunie 1977. Oprindu-se asupra lui, realizare a unui colectiv mai larg format, alături de titularul de brevet, din inginerii Pia Roman, Florin Grădinescu și Viorel Cărpuci, precum și din arhitecta Elena Stoi și muncitorul specialist, lăcătuș montator, Florea Popescu, Florian Seci ne-a introdus, poate că fără voia sa, într-o problemă aparent puțin importantă, dar cu implicații economice de mare amploare. În problema ambalajelor. Făcînd o paranteză, se cade să spunem că ne-am obișnuit, după o optică neconformă cu realitatea, să tratăm ambalajul ca pe un obiect fără valoare, ca pe un simplu mijloc de prezentare și manipulare a unui produs. Lucrurile nu stau deloc așa, dat fiind faptul că, anual, se produc în țara noastră ambalaje de ordinul miliardelor de lei, în unele cazuri valoarea ambalajelor reprezentînd chiar și jumătate din valoarea mărfii ambalate! Pentru aceasta, Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consi-

liului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, desfășurată în toamna anului 1975, a aprobat Programul special pentru ambalaje, paletizare, pachetizare, containerizare și transcontainerizare în anii 1976—1980, program care a dat noi dimensiuni activității respective, ridicînd-o la nivelul unei preocupări centrale.

Pe acest drum, s-a născut și invenția specialiștilor de la C.C.P.U.I.U., instalația de termoconstrucție pentru infolierea produselor paletizate, din care s-au produs pînă acum prototipul și un cap de serie format din zece bucăți, livrate către diverse întreprinderi din țară, la Buftea, Ploiești, Buzău, Baia Mare, Cîmpulung Moldovenesc și așa mai departe. Folosind infraroșii, noua instalație este destinată ambalării tuturor produselor care se pretează a fi ambalate sub formă paletizată, de la articole de sticlărie și porțelan pînă la mase plastice și felurite fire textile, bumbac, lînă, poliesterice etc., ea înaintînd importante avantaje economice. Înainte de toate, un cost redus de fabricație, evaluat la mai puțin de jumătate din valoarea „cuptoarelor“ clasice cu care se realiza anterior ambalarea, cumpărate pînă nu demult de la parteneri externi, ceea ce vrea să însemne, desigur, o reducere masivă a importurilor. Apoi, o micșorare considerabilă a greutateii instalației în sine, cîntărind astăzi de cinci ori mai puțin decît echipamentele socotite tradiționale. În sfîrșit, ca ultim argument în enumerarea noastră, dar ca avantaj economic de maximă importanță, eliminarea totală a gazului metan, folosit de „cuptoare“ pentru încălzire, aceasta fiind realizată prin intermediul unor elemente infraroșii ceramici, la o putere instalată de numai șaiszeci de kilowați, jumătatea valorii solicitată de instalațiile așa-numite clasice!

Explicînd pe înțelesul oricui invenția, „un fel de lift care coboară peste palete, încălzind polietilena și făcînd-o ca, în contact cu aerul, să de-

vină un adevărat bloc, ușor de manipulat și de depozitat, nu doar pe orizontală, ci și pe verticală“, inginerul Seci ne-a mărturisit că, la început, el și colaboratorii săi nu s-au gîndit la vreun brevet, ci numai la găsirea unor soluții pentru renunțarea la folosirea gazului metan, bogăție naturală dintre cele mai prețioase. După căutări și eșecuri, căci e bine de spus că n-au lipsit nici acestea, s-a încheiat un prototip care utiliza o putere instalată de o sută de kilowați. E în regulă, au zis unii, ați reușit cu termoconstrucția, apucați-vă de altceva. Dar specialiștii Centrului de cercetare și proiectare a utilajelor pentru industria ușoară n-au fost de acord, simțînd că e loc pentru mai bine, drept pentru care au luat proiectele și execuția de la început, reușind în cele din urmă, după multe zile de perseverență și multe nopți albe, „căci un cercetător adevărat n-are voie la somn decît după ce și-a terminat treaba“, să micșoreze cu cincizeci la sută puterea instalată. Calculul eficienței economice, efectuat prin comparație cu ambalajul obișnuit al cutiilor de conserve, a pus în evidență calitățile de noutate absolută a instalației gîndită și realizată pe Șoseaua Sălaș, intrînd în discuție o reducere a costurilor cu o sută patruzeci de lei la paletă, în condițiile în care construcția unei palete nu durează nici două minute!

Suneam mai devreme că pereții biroului inginerului Seci sînt acoperiți cu brevete de invenție. Unul dintre ele, obținut împreună cu inginerul Oswald Broch, se numește „Instalație hidrostatică de antrenare multiplă sincronizată“, numărul 56054/2 februarie 1972, celălalt, „Bloc de comandă și reglare privind partea hidraulică“, numărul 60885/8 aprilie 1975, împreună cu inginerii Victor Rădulescu (titularul brevetului) și Nicolae Săndulescu, brevete care n-au rămas numai bucăți de hîrtie, ci care au devenit aplicări practice, cu importante beneficii aduse economiei țării. Dar nu toate realiză-

rile colectivului de aici se află la bună vedere. O sumedenie de noutăți tehnice, cum ar fi instalațiile de gumat sau valțurile curbe pentru mașinile din finisajele textile, ultimele înlocuind elemente achiziționate pînă nu demult din străinătate, vorbesc convingător despre randamentul muncii unor specialiști de nădejde cărora le-a stat și le stă bine, cum zic, „cu lucrul temeinic și cu modestia“. Invitat să ne explice cum, fără să dețină statutul și avantajele unui institut, centrul a izbutit atîtea înfăptuiri remarcabile, comunistul Seci s-a oprit asupra omogenității colectivului, lămurindu-ne că marea majoritate a lucrătorilor unității muncesc împreună de ani și ani, împărțînd în mod egal bucuriile, dar și necazurile. Așa se face că nu doar inginerii Mihai Graciov sau Florin Grădinescu, șefi de compartimente, au contribuit la încheierea unor noutăți tehnice remarcabile, ci și tehnicianul Bruno Holtier, autorul „Mașinii de frezat talpă cu ax pe pernă de aer“, maiștrii Leonid Bogdan sau Vasile Hedeșiu, șeful de echipă Mihai Mardale, lucrători pentru care — cum zicea ultimul dintre ei — „ziua de muncă începe la șapte dimineață și se termină cînd se termină, la șapte seara sau chiar mai tîrziu, de la caz la caz“.

Toate cele de mai sus nu vor să însemne că aici, pe o șosea bucureșteană cu nume de județ, nu mai sînt probleme și totul merge pe roate. Recenta trecere a centrului din subordinea industriei ușoare în cea a construcțiilor de mașini a creat unele dificultăți, inerente și posibil de înlăturat în cel mai scurt timp, lucrurile mergînd astăzi „ceva mai greoi, deși îndrumarea tehnică a devenit superioară“. Aproximarea, întreprinsă la nivelul bazelor, B.A.T.M., B.J.A.T.M., n-a reușit și nu reușește să asigure todeauna un flux continuu, lipsa unor elemente hidraulice, de exemplu, de care se face vinovată Întreprinderea „Electrotimș“, sau a unor oțeluri de calitate superioară dînd naștere la întârzieri în execuție nedorite și dăunătoare. Dar toate astea sînt, ca și o anumită birocrație, care obligă „să scrii și să raportezi tot timpul“, chestiuni oarecum derizorii, a căror remediere se va obține, avem convingerea, cu repeziciune.

I. OVIDIU ■

Povestea, deloc banală, a unui disc de fricțiune sau — dacă vreți — a unei invenții

Un om care de 38 de ani lucrează în aceeași unitate industrială, un om cu pregătire universitară, un inginer adică, își pune mintea și ambiția la contribuție, pentru a rezolva un neajuns de care se izbea mereu, în munca pe care o îndeplinea ca șef al unui atelier și, după aproape 4 ani de zile, reușește să găsească o soluție corespunzătoare și să treacă hopul pe care producția îl resimțea destul de acut, intrucât piesele fabricate înregistrau, pînă atunci, un mare procent de rebuturi. Relatat așa, faptul poate părea banal dacă nu chiar idilic, demn de un subiect de film, care ar prilejiu criticilor observații acide privind schematismul situației și așa mai departe. Totuși, agrementat cu alte câteva amănunte, același subiect devine infinit mai interesant. Iată câteva dintre ele: pentru descrierea sa, omul nostru primește Certificatul de inventator, brevetul revenind întreprinderii în care lucrează, un institut specializat își dă, de asemenea, acordul și se pronunță chiar pentru varianta pe care o găsește, după studiile de rigoare, cea mai productivă, noua piesă este și realizată, montată la locul ei, funcționează de minune, uzina o solicită în producție de serie, în intenția de a o introduce pe scară largă, dar... anii trec și totul se oprește la stadiul deja povestit. În zadar se fac calcule, se precizează avantajele, se susțin, și teoretic și practic, degeaba se recurge la cifre care dovedesc economiile ce se pot obține (în jur de 100 milioane lei anual), pentru că hopul cel nou, reprezentat, în mod paradoxal, tocmai de aflarea soluției care o elimina pe cea veche, se dovedește mai puternic decît primul, practic inexpugnabil!

Să înlocuim acum necunoscutele problemei noastre cu elemente reale și să spunem că inventatorul este ing. Vasile Păslaru, de la Întreprinderea de tractoare Brașov, că invenția sa privește realizarea unui disc de fricțiune (ferodou) pentru tractoare (dar care poate fi adoptat și de autoturisme ca și de orice alte autovehicule cum sînt mașinile Dacia 1300, ARO etc., evident la dimensiunile corespunzătoare), să mai notăm că, de aproape 9 ani de zile, invenția, deși nu zace, nici vie nu se poate considera (timp în care ea a fost îmbunătățită continuu, ajungînd, cel puțin în ultimii 3—4 ani, la formula ideală), că inventatorul a trecut „în pensie”, cum spun ardeleni, că la Rîmnicu Sărat s-a construit o întreprindere profilată special pe producția de ferodouri, dar care se menține pe poziția de rezistență la nou, cu toate că cunoaște, în detaliu, tot ceea ce noi am arătat, la modul general.

L-am cunoscut, zilele trecute, pe inginerul Vasile Păslaru, în locuința sa din Brașov, unde am petrecut câteva ore inițindu-ne în misterele, deloc simple, ale unui biet disc de ambreiaj. De neabătut cite „capitole” poate avea romanul unei astfel de piese și cite calcule și posibilități o compun! Culmea mirării noastre a fost aceea că procedeul inițiat de inginerul Vasile Păslaru le îndepărtează pe cele clasice, simplificînd, simțitor, procesul de fabricație și conferind, în același timp, noului disc calități superioare, dintre care durata, apreciată a fi de patru ori mai mare decît a celui vechi, ni se pare cea mai importantă.

Și atunci, vă veți întreba, cum ne-am întrebat și noi, cum se întreabă și inventatorul, de ce nu se recurge la ideea sa aprobată de toți cei în drept?

Părerea inventatorului Vasile Păslaru este că numai comoditatea tovarășilor de la I.G.F.E. Rîmnicu Sărat poate constitui o explicație. Părerea autorului poate fi bănuită de subiectivism. Iată însă că inginerul Augusta Moldovan, șefa serviciului tehnic de la Întreprinderea de tractoare Brașov, are o opinie asemănătoare și argumentată. „Noi am făcut de 5 ori S.D.V.-urile, pentru acest disc, și le-am trimis la Rîmnicu Sărat; am răspuns, de fiecare dată, cerințelor tovarășilor de acolo, modificînd preșele după indicațiile lor, acum doi ani chiar am alcătuit un colectiv din uzină care s-a deplasat cam de 10 ori la I.G.F.E. Rîmnicu Sărat în dorința de a definitiva și ultimele neconcordanțe ce ne-au fost sesi-

zate. Am însă impresia că ei ar dori să... mutăm fabrica la noi în uzină! Ceea ce e prea de tot! Nu contest că între noul produs și cel vechi sînt diferențe și nu mă refer la calitate, aceasta este net în favoarea discului aparținînd inginerului Păslaru, dar — dacă ar fi să vorbim în cifre — rezolvarea reprezintă, de mult timp, 95 de procente, iar restul, pînă la sută la sută, se poate pune la punct, cu oarecare bunăvoință. Legea este foarte clară, în acest sens, și precizează cine trebuie să execute punerea în practică a unei noi idei. Și aceștia nu sîntem noi, ci tovarășii de la Rîmnicu Sărat. Îmi amintesc că, punîndu-se problema prețului de cost, se ajunsese, în mod exagerat, la sume neconvenabile, așa încît a fost necesară intervenția tovarășului ing. Vasile Sechel, directorul general al centralei noastre, pentru ca lucrurile să fie readuse la normal. Or, și această tentativă a celor de la Rîmnicu Sărat nu a însemnat altceva decît încercarea de torpilare a unei idei prețioase. Cu tovarășul inginer Popa de la I.G.F.E. am vorbit telefonic de cel puțin 20 de ori despre această problemă dar mă tem că în zadar. Nu vreau să fac nimănui proces de intenție, dar ca una ce mă ocup de invenții și inovații și care am avut prilejul să înregistrez pasiunea oamenilor, atașamentul lor față de uzină, față de muncă, entuziasmul lor ori de cite ori a fost vorba de a se găsi soluții mai bune, mai productive și mai ieftine, mă doare să constat că, fiind vorba despre o gîndire românească originală, se creează atîtea piedici. La fel s-ar fi întimplat dacă nouitatea ne-ar fi venit de prin alte părți, dacă, eventual, am fi dat și bani grei pentru ea? Se gîndesc tovarășii de la Rîmnicu Sărat la o astfel de posibilă comparație? Poate mai este necesară o piesă. O facem. Poate surveni o nouă tehnologie. O facem! Pentru că avem nevoie de noul disc de fricțiune al inginerului Păslaru, un om pe care uzina l-a stimat pentru vrednicie, corectitudine, participare”.

Ce ne mai spune inventatorul? Foarte puține lucruri. El își arată discurile, le compară cu cele vechi, ne explică cum se elimină citeva operații manuale efectuate în vechiul procedeu, cum se cîștigă la calitate. Pe noi cel mai mult ne surprinde (plăcut) faptul că în acești ani inginerul Vasile Păslaru nu s-a plîns nimănui. El a lucrat doar cu uzina și, dacă aceasta îi refuză lucrarea, el nu se supără. Apare, evident, faptul că ne aflăm în prezența unui om dezinteresat din punct de vedere material, a unui om care nu dorește altceva decît să ajute, prin puterile sale, mai bunul mers al lucrurilor în fabrica unde a trăit o viață, chiar și după ce, din cauza vîrstei, el a trebuit să treacă dincolo de porțile întreprinderii. Îl urmăream cum schimba dintr-o mină într-alta vechiul disc de ambreiaj și pe cel nou, comparînd, măsurînd, fără patimă, dar cu convingere calmă. Cea mai puternică, mai solidă convingere. Și-mi aminteam, din practica profesiei de ziarist, de „războiul niturilor”, despre care toți cei trecuți de 45 de ani am scris, încercînd să însuflețim miile de nituri, ca, o dată cu apariția sudurii, eroii acelor ani să dispară cu totul, desigur, nu fizic, ar fi fost o dramă, dar schimbîndu-și profesia ori mergînd acolo unde nituirea mai rezista ca procedeu tehnic. Ce vrem să spunem? Că o metodologie, o tehnică, își poate avea perioada sa de glorie dar că noul, atunci cînd apare, o alungă cvasiinstanțaneu în desuetudine și uitare. Cine nu poate înțelege un fapt atît de elementar e poate mai bine să-și schimbe profesia. În cazul de la Brașov, inginerul Vasile Păslaru a făcut să dispară cele 18 sau 20 de nituri ale unui disc, care nu sînt niciodată atîtea cite ar trebui să fie. A îndepărtat munca manuală. A făcut dintr-un disc cu citeva părți componente (discul metalic propriu-zis, benzile de ferodou aplicate și niturile) o piesă monolitică de 4 ori mai rezistentă, dar nu mai rezistentă decît rezistența la noutate a unor tovarășii din tinăra industrie a Rîmnicului moldovean.

Reportajul nostru nu ar fi fost complet fără punctul de vedere al celor de

la Întreprinderea de garnituri de frîne și etanșare din Rîmnicu Sărat, deși intenția lui a fost să ridice o problemă mai generală, privind atitudinea față de ideile noi care-și cer dreptul la existență, de valorificarea plenară a cuantumului de inteligență autohtonă.

Inginerul Dumitru Popa, șeful biroului tehnic de la I.G.F.E. Rîmnicu Sărat, cunoaște bine problema discului de fricțiune inventat de inginerul brașovean Vasile Păslaru. Îi trebuie totuși un timp pentru a găsi dosarul respectiv, pentru a formula punctul de vedere al întreprinderii sale. Își amintește că aceasta datează de prin '72—'73 și că, la acea dată, s-au realizat circa 50 de ferodouri, după tehnologia propusă de inventator, și că I.C.P.A.T. Brașov avea să aleagă o variantă după experimentarea, cu rezultate bune, a uneia dintre cele propuse. Problemele au apărut în procesul industrial (ceea ce nu poate constitui, după părerea noastră, o surpriză pentru nimeni, deoarece cam așa se petrec lucrurile de obicei, pe parcursul transformării unei idei în realitate), probleme ce țin de asigurarea calității produsului. Șeful biroului tehnic afirmă că, la rîndul său, s-a deplasat la Brașov în mai multe rînduri, pentru a arăta deficiențele ivite, că a apelat și la telex, pentru a comunica tovarășei Augusta Moldovan observațiile critice ale întreprinderii din Rîmnicu Sărat, dar că nici aceasta și nici inventatorul nu s-au deplasat la I.G.F.E. pentru impulsionearea producerii noului disc.

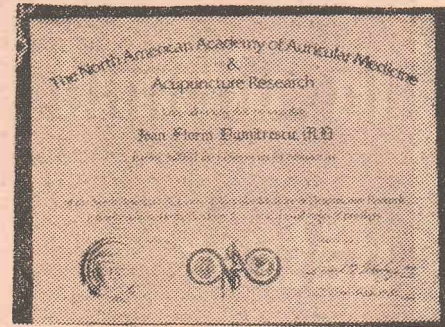
— Întreprinderea noastră, mi-a afirmat ing. D. Popa, dorește să introducă în producția de serie invenția tovarășului Păslaru, dar numai în momentul în care aceasta este perfect pusă la punct. Dovadă: chiar noi am recurs la 2—3 S.D.V.-uri realizate aici tocmai pentru a scoate din impas problema. Deocamdată ne-am format părerea că avantajele nu contrabalansează dezavantajele, în ipoteza că am renunța la nituire și am trece la procedeul propus de tovarășul Păslaru.

Cît privește răspunsul la întrebarea: „Cine să pună la punct noua tehnologie?”, inginerul D. Popa a replicat că „inventatorul n-a mai venit de foarte mult timp la Rîmnicu Sărat și nici constructorul șef de la Brașov. Ultima dată, acesta din urmă a fost la noi cam prin vara trecută, iar spre finele anului 1977 a mai trecut prin întreprindere tovarășul Teplan, tot de la serviciul „constructor-șef”. Îi așteptăm, în continuare, cu matrițele pregătite și cu discurile necesare, să facem ultimele modificări necesare și să-i dăm drumul la treabă. Nu vă ascund că, la o producție de 240 discuri, pe vechiul procedeu, realizăm doar 27—30, din cele noi. Spuneți și dumneavoastră, v-ați apuca, în astfel de condiții, de treabă?”

Prin urmare, problema a rămas nelămurită, deoarece ar fi prea mult să ni se ceară să decidem într-o chestiune tehnică, cu destule aspecte contradictorii. Cu toate acestea, ne putem îngădui citeva constatări, printre care aceea că ambele întreprinderi aparțin aceleiași centrale cu sediul la Brașov și că logic ar fi ca hotărîrea să fie luată de acest for, care poate da decizii obligatorii și pentru I.G.F.E. ca și pentru „Tractorul”. Aceasta cu atît mai mult cu cît știm că, în prezent, se studiază (se pare cam de 10 ani de zile, dar încă fără rezultate foarte încurajatoare) trecerea la un al treilea sistem, de lipire a ferodourilor, paralelism care duce, pe de o parte, la menținerea în expectativă a unei invenții deja brevetate, iar, pe de altă parte, la practicarea unui procedeu învechit, cum este cel al nituirii. Unei situații ambigue, care durează de ani și ani de zile, îi este de preferat, oricum, una clară, neechivocă, responsabilă deci, care să precizeze cine are și cine nu are dreptate. În ceea ce ne privește, cu toată incompetența deja mărturisită, am înclinat, totuși spre procedeul inginerului Păslaru, considerînd că, oricîte dificultăți ar aduce începutul, noului trebuie să i se deschidă, permanent, toate porțile.

EMIL LEONARD

Noi dovezi ale prețurii de care se bucură, în întreaga lume, electronografia românească

La sfîrșitul săptămîinii trecute, s-a întors acasă, după un mai lung periplu științific, doctorul Ioan Florin Dumitrescu, unul din părinții electronografiei, inventator de renume, despre ale cărui metode originale de depistare precoce a îmbolnăvirilor prin intermediul unei hărți electrice a organismului uman „Flacăra” a mai scris. Recent, între 3 și 11 martie, specialistul bucureștean a luat parte, la Saint George's, capitala Insulelor Grenada din Marea Caraibilor, la primul Congres internațional al Academiei nord-americane de auriculoterapie și cercetări în acupunctură, care a reunit peste două sute de participanți, din întreaga lume. Auriculoterapia, se cade să facem precizarea de rigoare, reprezintă acupunctura aplicată pe lobul urechii, compartiment deosebit de important al unei practici străvechi căruia renumitul profesor francez Paul Nogier de la Universitatea din Lyon i-a dedicat un amplu tratat.

Revenind la Saint George's, trebuie menționat că Ioan Florin Dumitrescu a prezentat, în plenul congresului, o comunicare despre utilizarea electronografiei în detecția punctelor de acupunctură, susținînd apoi două conferințe, manifestări care au stîrnit un deosebit interes din partea participanților. Pentru contribuția sa la promovarea acupuncturii și la scoaterea acesteia de sub semnul empirismului, cercetătorul român a fost ales membru onorific al Academiei nord-americane de auriculoterapie și cercetări în acupunctură, fiind numit totodată vicepreședinte al unui comitet internațional însărcinat cu studiul posibilităților de pătrundere a acupuncturii în învățămîntul universitar medical.

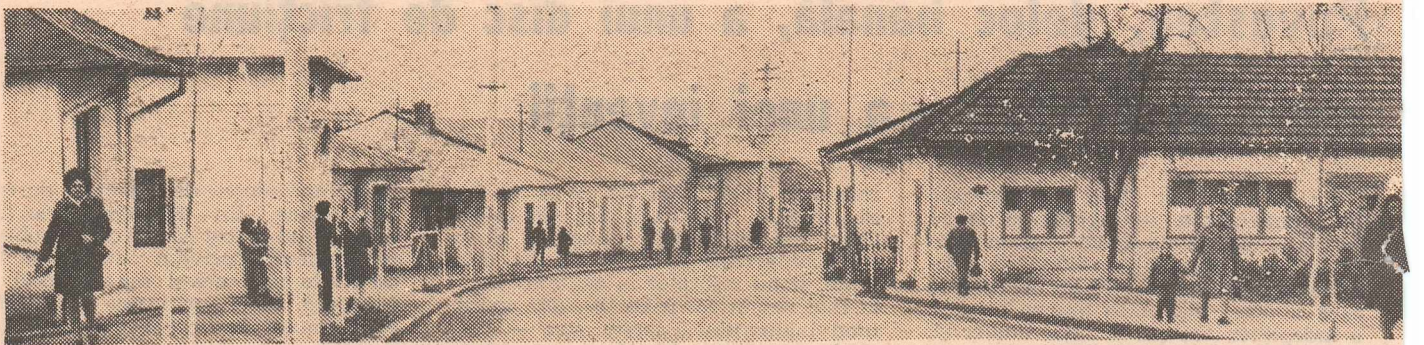
Din Insulele Grenada, doctorul Dumitrescu a plecat la New York, fiind prezent la una din ședințele periodice ale Consiliului de conducere al lui International Kirlian Research Association, din care face parte, în calitate de director. Între altele, reuniunea a scos în evidență „contribuția extraordinară a specialiștilor români, în special a doctorului I. Dumitrescu și a colegilor săi” — am citat din numărul pe luna martie 1978 al revistei editate de I.K.R.A. — în aprofundarea tehnicilor „fotografiei” Kirlian, prin extinderea folosirii acesteia și descoperirea de noi metode de investigație. La sugestia cercetătorului bucureștean, consiliul a hotărît schimbarea denumirii asociației în Societatea internațională de electrografie și electronografie, recomandînd totodată editarea unei reviste de profil, „Acta Electrophysica Internationalis”, a cărei conducere a fost încredințată lui Ioan Florin Dumitrescu. Aceeași reuniune a stabilit ca secția de electronografie cu care societatea se va prezenta, în luna mai, la Congresul internațional de electronică și electrotehnică de la Boston să fie organizată de cercetătorul român, în calitate de chairman.

Cu ocazia prezenței sale la New York, doctorul Dumitrescu a fost invitat să conferențieze în fața specialiștilor americani, expunerile sale, susținute la Centrul medical al Universității din New York, la Spitalul veteranilor din Brooklyn și la Institutul american de biologie aplicată, bucurîndu-se de un real succes, ca o dovadă concludentă a valorii științifice și a prestigiului crescînd de care se însoțește, peste tot în lume, electronografia românească.

TRAIAN IORDĂCHESCU

VASLUIUL

în ultimul pătrar al veacului

O fotografie document : strada principală a municipiului în 1968

Un oraș care se luminează din toate punctele de vedere, unul din trei vasluieni merge la școală, fiind cuprins într-o formă alta de învățămînt

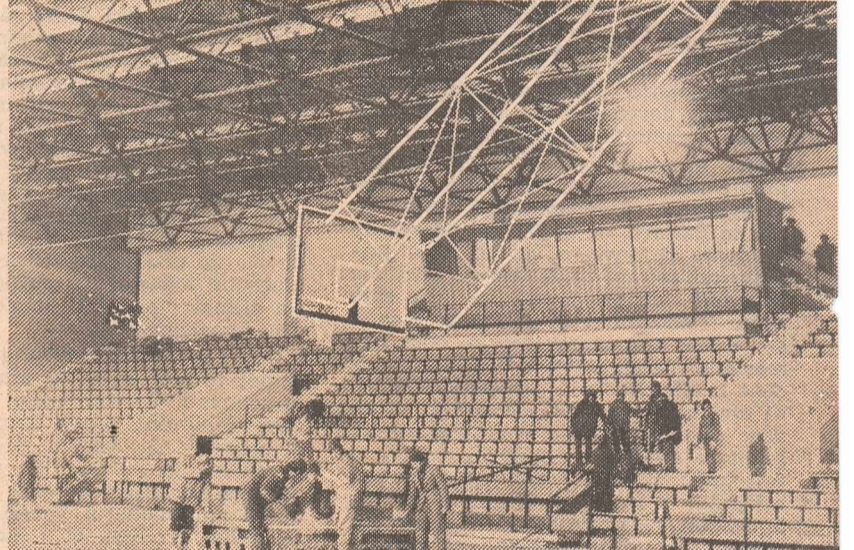
Era un târg glodos, cu case intrate în pămînt pînă la brîu, cu o sută de circiumi și un singur cinematograful, cea mai mare distracție fiind iarmarocul anual cu roata norocului, femeia-șarpe, napoleoni de ghips, gogoși cu magiun și cășori de lemn rotindu-se în cerc, într-un cerc de fier, mereu în cerc, cu muzică. Veniți cu pricini la tribunal, țărani de-jușeau boii pe strada principală și dormeau în car, pe pat de coceni.

S-au mai păstrat, se mai păstrează străduțe liniștite, cu acoperișuri povîrnite, uși oblonite cu ranga proptită în curmezis și ochiuri de fereastră fără giurgiuvele. Dar a crescut, crește peste ele, un oraș nou, modern, cu clădiri semețe, bulevarde, industrii, școli, muzee — unul dintre cele mai frumoase muzee din țară — aule edilitare vaste, dominate de turnuri florentine și impunătoare monumente. De unde oamenii care înalță cartiere, specialiști, muncitorii? Din partea locului, vasluieni, vasluieni adevărați, get-beget, mai ieri erau vreo douăsprezece mii, azi sînt patruzeci de mii și sporesc necontenit. Vin din sate în cojoacele lor frumoase, cu căciulile negre și brumării de miel țurcan, trag la hotelul din centru, cu opt niveluri, se duc să-și vadă nepoții, încotoșmănați și ei în pufoase paltonașe, lucrate chiar la fabrica de confecții vasluiană, apoi își caută fiii măricei la vreunul din cele cinci licee industriale și, după-amiază, intră în apartamente luminoase și calde, unde băiatul inginer, și nora filatoare, și cumnatul economist, și mătușa textilistă, și cumătra creatoare de modele care au căutare pe piața suedeză, și cumătrul creator de șifoniere care au preț foarte bun într-o țară asiatică îi cinstesc cu curcan de la „Gospodina”, plăcinte poale-n brîu și vin de zghihara, cum nu se mai află altul.

Nu sînt destui ingineri, nici destui profesori, și nici destui medici pe toate posturile din marea spital, dar mai toți vasluienii învață, toți copiii învață, săteni tineri vin la oraș doar cu știința străveche a piinii și aici se deprind să toarne fier-beton, fac case și copii, apoi își trimit băiatul la Cluj-Napoca, la universitate, ca să iasă electronist, și fata la Iași, ca să se facă arhitectă și să se întoarcă toți la Vaslui, unde e fabrică de ventilatoare și reductoare, de aparate de măsură și control, de prelucrare industrială a vegetalelor, unde e nevoie de hidrotehniști, și bobinatori, și pediatri — fiindcă e o cifră considerabilă de natalitate —, și profesori, și arhitecți, și ingineri constructori. Un palat cultural maiestuos — unde e sediul azi celebrului festival bienal al umorului și se dau spectacole, concerte simfonice, se vernisează expoziții — o mare sală polivalentă, pentru sporturi și arte („Acuș e gata, uite-o că e aproape gata!”), o vastă bibliotecă județeană — cu un sector unic la noi, colecția de literatură și presă satirică — cinematografe, cluburi — unul al tineretului — un ansamblu monumental admirabil lîngă oraș, la Podul Înalt, cu trepte largi urcînd spre statuia ecvestră a voievozului ce a veșnicit în istorie aceste locuri — arătînd că aspirația spre frumos a vasluienilor e azi o constantă spirituală.

Privește, căsuțele vechi din fața Casei de cultură dispar azi—mîine, lăsînd loc blocurilor și, printre ele, unei esplanade care va coborî lin spre parcul de pe țărnuțul riului, îngăduind privirii să alerge liberă departe, departe, în timp ce ceasul din turnul zvelt bate, cu rezonante arpegii sonore, multiple de bolta deschisă a pieței de piatră albă, orele orașului de azi și de mîine.

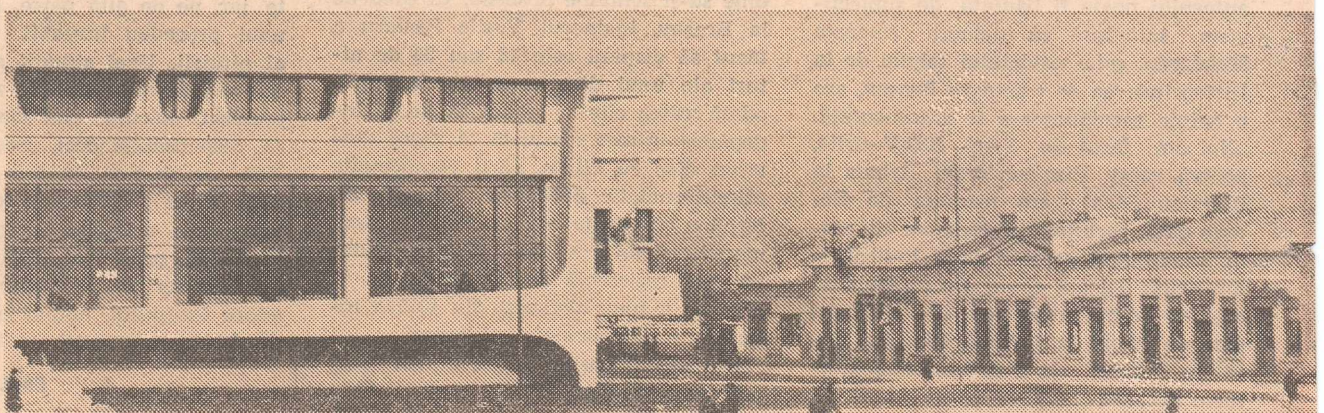
VALENTIN SILVESTRU ■

Echipa de fierari betonisti a lui Ion Mazilu a construit, 11 ani la rînd, o jumătate din noul oraș. Un record? Nădecum! Anul acesta munca lor va echivala cu cea a întregului cincinal anterior (stînga). Vasluiul a primit la 1 marca prețios mărțișor, moderna sală polivalentă cu 1500 de locuri.

Peste drum de Casa de cultură se întinde, astăzi, cel mai nou cartier: „Peneș Curcanul”; în fotografia de jos imagine surprinsă pe aceleași locuri cu opt ani în urmă. Fotografii de ELENA GHERA

(Urmare din pagina 1)

NICIODATĂ FEMEILE NU IES AFARĂ IARNA LA REMEDIAT LUCRURILE

— Cum vă numiți dumneavoastră, ce vîrstă și ce meserie aveți ?

— Bezedă Ana, am 37 de ani și sint sudor electric la secția pregătiri metal.

— Cum ați ajuns dumneavoastră să lucrați la o întreprindere atît de mare și atît de importantă ?

— Eu lucrez de mult căci sint mamă a 4 copii. Lucram înainte la niște sere și am auzit că tovarășii de la vagoane califică sudorii și din rindul femeilor. Așa că am venit, mi se spusese adevărul, și după un curs de 6 luni am început să sudez.

— Cît câștigați dumneavoastră pe lună ?

— În medie 2 000 pe lună.

— Pentru ce, ce anume faceți pentru acești bani ?

— Unde lucrez eu se fac ușile pentru vagonul de cărbune și pereții frontali ai vagonului românesc.

— Dumneavoastră ce școală aveți ?

— Am făcut 6 clase la anii potriviți. Am întrerupt studiile 16 ani și am mai făcut două clase. Am deci în total 8.

— Este munca aceasta deosebit de grea pentru o femeie ?

— Vă rog să rețineți că am 4 copii. Nici o muncă nu este ușoară, dar nu muncim pentru noi și pentru copiii noștri ? Trebuie să știți că munca noastră este ocrotită de bărbații uzinei. Se mai întâmplă cîteodată să mai avem de remediat. Niciodată o femeie nu iese afară iarna la remediat lucrurile. Eu v-aș mai spune ceva dar nu este cazul, poate.

— Este.

— Cu ocazia zilei de 8 Martie a apărut la gazeta de perete a uzinei un articol cum n-am mai citit niciodată. Vi-l spun pe dinafară. Se cheamă „Omăgiu celor dragi” și sună așa : „Tremurînd sub biciuirea aspră a frigului, cine oare nu tinjește după căldura binefăcătoare și strălucirea zorilor de primăvară ? Dar oricît de mare este dorința pe atît de mare este speranța care se desăvîrșește odată cu sosirea primilor muguri verzi, a ghiocelor ce binecuvîntează zumzetul gîzelor și al vieții renăscute. Cum copilul zîmbește naiv privind neștiutor în jurul său, la fel de confundată ne vom simți în bucuria lăuntrică a sufletului nostru, căci acest început de primăvară ne va aminti ca întotdeauna de ființele apropiate nouă, de tovarășele noastre de muncă, deci de viață, de gingășia și candoarea acestor ființe minunate. Martie este luna pe care străbunii au dat-o în dar femeii. Tocmai de aceasta să ne amintim cu mai multă căldură, fie și o dată pe an, de tovarășele noastre de muncă, de mamele, soțiile și fiicele noastre și să le dăruim florile recunoștinței noastre”. Acest articol mă face să plîng.

CUM SEAMĂNĂ ÎNTRE ELE MARILE GESTURI ALE MUNCII

— Prezențați-vă, vă rog.

— Trincă Tudor, 35 de ani, presator. Sint căsătorit, am doi copii și stau la bloc.

— Știm că sinteți unul din muncitorii de elită ai întreprinderii, așa că vă rog să-mi povestiți pe unde ați muncit înainte de a ajunge la Caracal.

— În anul 1963 am terminat școala profesională de presatori la Reșița. Am lucrat acolo 6 ani și apoi m-am gîndit să mă apropiu de părinți. Ei locuiesc în comuna Scărișoara. M-am apropiat însă și de Silvia, învățătoare din comuna Voineasa, satul Rusănești. Ne-am căsătorit și am lucrat la întreprinderea de osii și boghiuri Balș. În 1973, cînd s-a dat drumul la vagoane aici, m-am apropiat de-adevărata de părinți.

— Ce fel de colegi de muncă aveți ?

— Foști țărani, mai bine zis jumătate muncitori, jumătate țărani. Cînd termină lucrul la întreprindere trec la lucrul la pămînt.

— Faptul că ai lucrat pămîntul creează bune deprinderi pentru munca din industrie ?

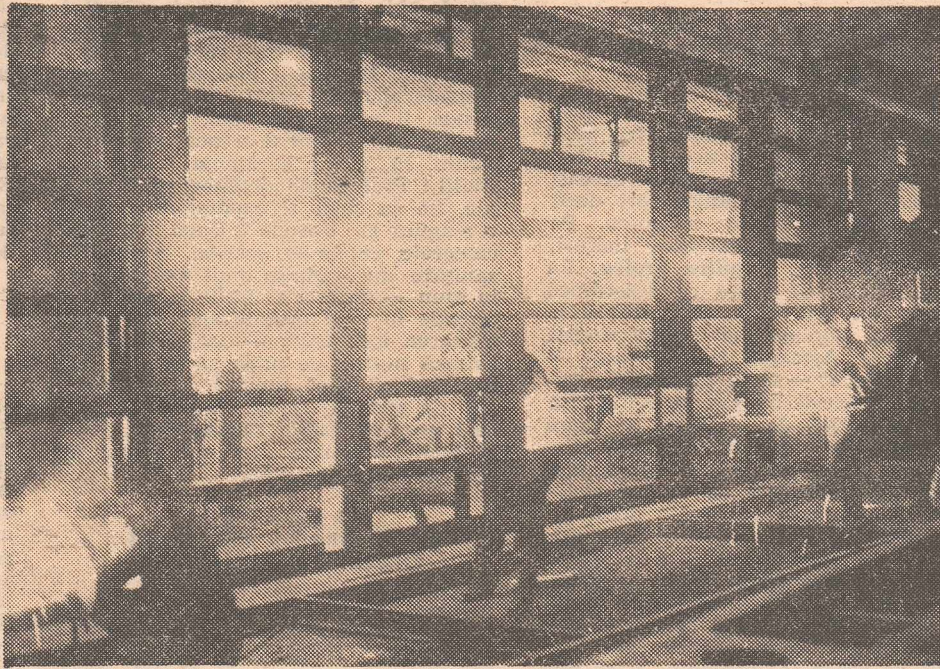
— Sigur. Un cosaș perfect poate deveni un foarte bun lăcătuș în sectorul ghilotine sau la abkant piese. Gesturile mari ale muncii seamănă. Vin însă și cu unele obiceiuri care trebuie corectate.

— De pildă. Știm și noi că acum vreo 10 ani, într-o mare uzină, muncitorii, foști țărani, stăteau cu căciula în cap pe considerentul că afară ploua. Hala unde lucrau ei era însă acoperită.

— Casca de protecția muncii înlocuiește tot mai mult căciula așa că degeaba plouă afară. Nu vin la lucru întotdeauna, își mai taie cîte-un deșt. Dar parcă au început să li se schimbe și mîinile.

— Chestiunile legate de locuințe, creșe, grădinițe, cine le rezolvă aici la întreprinderea de vagoane Caracal ?

Caracal, ceasul vagonului, ceasul omului

Fișă tehnică

Construcția întreprinderii a început în anul 1971.

A intrat în funcțiune în anul 1973 — aprilie.

Dezvoltarea ei continuă.

În aprilie 1973 se producea aici doar vagonul „Acoperit pentru export”. La o capacitate pusă în funcțiune de 500 vagoane, anul s-a încheiat cu o realizare de 700.

Pînă la jumătatea anului 1974 întreprinderea a lucrat același tip de vagon. Apoi s-a asimilat un nou produs : „Vagonul cisterne pentru export” (în colaborare cu întreprinderea de vagoane Arad).

În 1975 s-au produs aici 4 030 vagoane acoperite, atingîndu-se în acest fel prima capacitate proiectată.

În anul 1976 s-au mai asimilat 6 tipuri de vagoane pentru diversificarea fabricației.

În anul 1977 s-au lucrat 3 tipuri de vagoane realizîndu-se 4 120 bucăți.

Aceleași tipuri de vagoane se realizează și în anul 1978.

În acest an unitatea a asimilat și cadre de boghiuri, produs care nu este caracteristic întreprinderii.

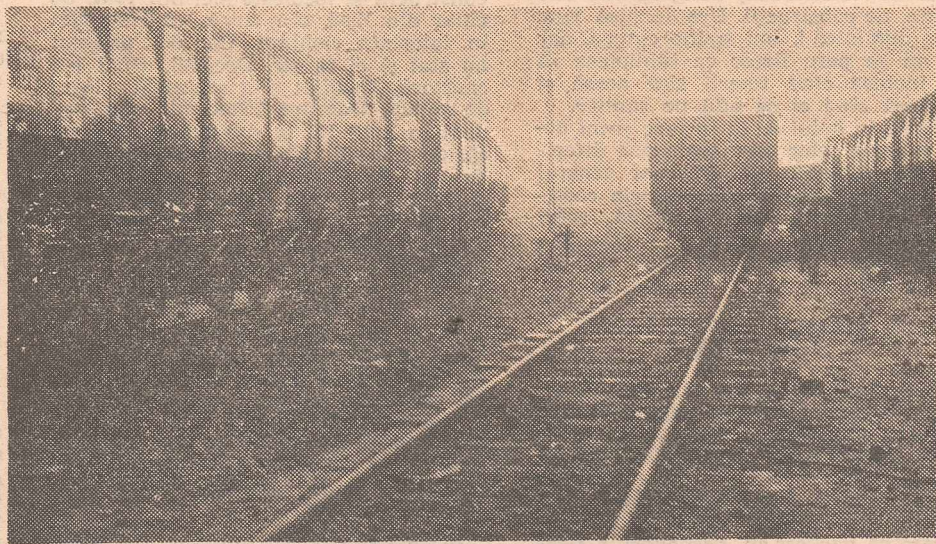
În cursul trim. I. 1978 de pe

poarta uzinei va ieși vagonul cu nr. 15 000. Desi lipsită de turnătorie și forjă, unitatea a asimilat un număr de 52 reperi care se executau la alte întreprinderi.

În anul 1973, valoric vorbind, 85 la sută din producția întreprinderii se executa în cooperare. Acum, datorită integrării, cifra a ajuns la 60 la sută. Această cifră relativ mică se datorește faptului că boghiul — subansamblul esențial — se execută de către o unitate specializată (Întreprinderea de osii și boghiuri Balș) și reprezintă circa 45 la sută din valoarea vagonului. Balșul este totuși la 30 km distanță de Caracal.

Întreprinderea are 5 secții de bază și 2 auxiliare. Adică : Secția Debitare, Mecanică-universală. Pregătire subansamble, Montaj finisaj pentru vagoanele intern, Montaj finisaj pentru vagoane export. Cele 2 auxiliare : Secția sculărie și Secția mecano-energetic.

Aproximativ 90% din forța de muncă a întreprinderii a fost calificată prin cursuri de scurtă durată fie în întreprindere, fie în alte întreprinderi colaboratoare : întreprinderea 23 August București, întreprinderea de vagoane Drobeta-Turnu Severin, întreprinderea de vagoane Arad.

— Comitetul oamenilor muncii. Chiar și eu am făcut cerere pentru 3 camere.

— Și cum ziceți că se rezolvă ?

— Favorabil, la noi omul este respectat tocmai pentru faptul că este om al muncii.

INTR-O HALĂ DE PRODUCȚIE LUNGĂ DE 480 METRI PROCESUL DE PRODUCȚIE POATE FI VĂZUT ÎN ANSAMBLU

— Tovarășe director general Diaconescu Ilie, nu reușiți să mă speriați

chiar dacă depășiți cu mult media de înălțime a locuitorilor orașului Caracal. Cum ați ajuns aici dominînd orașul atît de înălțimea cit și cu întreprinderea ?

— Am lucrat în București la Institutul de cercetări proiectări uzine chimice și rafinării dar am venit la întreprinderea de osii și boghiuri Balș. Am venit la Balș pentru că sint din Balș. Mi-a plăcut acasă. La Balș am fost, rînd pe rînd, inginer principal, șef de birou, șef de serviciu, director comer-

cial. În februarie 1973 am fost detașat aici, unde mă găsiți acum, pentru o săptămînă. Am fost numit director comercial. Apoi, în 1976, din cauza unor masive asimilări de produse noi, întreprinderea a avut o cădere. Ministrul de resort ne-a chemat pe toți 4 — atîți directori eram — și a discutat separat. M-am întors numai eu și director general încă.

— Înțeleg că a fost o acțiune profund democratică căci, iată, prezentul dovedește că nu s-a greșit. Care au fost primele măsuri luate de către directorul general Diaconescu Ilie ?

— Și fără să mă fi întrebat tot cu asta începeam. Iată-le : Mobilizarea colectivului pentru asimilarea tipurilor de vagoane prevăzute în plan și avînd contracte asigurate. Completarea posturilor vacante în conducerea întreprinderii. Am promovat cu mult curaj tinerii — ei știu să muncească și să asculte. Apoi, completarea necesarului de muncitori. Aici a fost mai greu căci în 1976 nefăcîndu-se planul se câștiga mai puțin. Ce am făcut ? Am reorganizat fluxul tehnologic de o asemenea manieră încît s-a evitat transportarea subansamblelor grele, cu spinarea, dintr-o secție în alta. Ca să zic așa halele de producție s-au unificat, după cum văzurăți. Cu o singură hală lungă de 480 metri procesul de producție poate fi văzut în ansamblu.

— Ce alte măsuri în spiritul gândirii ingineresti revoluționare au fost luate în scopul diversificării producției, al asimilării de piese noi ?

— Depozitele au fost mutate în spații neindustriale cîștigîndu-se astfel 1 800 de metri patrați unde s-a mutat secția de prelucrare mecanică. Uzina a fost dotată cu utilaje moderne ; 2 prese de 800 tone, 3 de 500 tone, strunguri carusel, raboteze și borverkuri. Avem la ora aceasta un ridicat grad de mecanizare. Printre produsele cu care ne mîndrim sint vagonul gondolă al cărui prototip a fost executat și omologat aici. Am asimilat carul de boghiu Y 25 CS2 pentru C.F.R., PKP și MAV în colaborare cu Balșul. Pentru asigurarea eficienței producției am asimilat 52 de reperi.

— Totuși, cum ați reușit să faceți aceste lucruri într-un timp relativ scurt ?

— Noi ne-am impus în centrală punctul de vedere în ceea ce privește asigurarea unui program de fabricație optim. Adică să avem ce ne trebuie și să mergem mai departe. Sint foarte aproape de colectiv. Colectivul pleacă numai cînd s-a terminat producția și s-a asigurat schimbul care urmează.

— Ce probleme de ordin educativ ați avut și aveți în vedere ?

— Dezvoltarea simțului de a participa la producție. Respectarea programului și a lucrului. Asigurarea curățeniei, a stării sanitare în genere. Avem vestiare cu dușuri peste tot. Am căutat ca încă de la intrare să fie frumos. Primăvara aceasta punem pomi fructiferi în zonă. Aducem în curînd porumbei, fazani în colivie. Știți ce înseamnă concret aici, la vagoane, la Caracal, dragostea față de întreprindere ? Iată : în fața uzinei este acum un parc. Anul trecut nu era căci era casa unei bătrîne. Ca s-o demolăm am contribuit cu toții. Dar nu vi se pare că vorbim numai în culoarea roz ?

— Ba da.

— Constructorul, I.J.C.M. Olt, întîrzie darea în funcțiune a cantinei din anul 1976. Vă rog să notați chiar așa : totala lor lipsă de preocupare. Apoi, cooperăția locală. Deși le-am făcut barăci nu vînd decît loz în plic și semințe. În schimb mi-au deschis o cîrciumă la 500 de metri.

— Tovarășe director general, ce este cel mai greu în construirea unui vagon ?

— Vă răspund ca inginer : în construirea unui vagon cel mai greu este vagonul.

— Și ca om ?

— Ce întrebare ! Omul !

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Am vrut să fiu 24 de ore căminist GOSPODARI SÎNT, DAR MÎNA NU LI SE VEDE!

Reportajul de față l-aș fi putut realiza nu doar la Iași, ci într-o sumedenie de alte orașe ale țării, cunoscut fiind faptul că pretutindeni există asemenea cămine și că, mai ales în ultima vreme, odată cu puternica impulsivitate a construcției de locuințe s-a pus un accent deosebit și pe realizarea de noi și noi cămine muncitorești. Nu de puține ori am avut prilejul să constat că muncitorii nefamilisti, de obicei tineri, au asigurat în aceste spații, oferite generos, condiții dintre cele mai bune, condiții de viață ce devin și mai relevante cînd se conjugă cu simțul gospodăresc al locatarilor, cu grija lor de a păstra și a înfrumuseța avutul obștesc. Inițiative de largă extindere în mai toate județele precum „Căminul nostru, casa noastră”, sau „Să ne gospodărim propria casă” mi-ar fi dat puțină să vă invit chiar și la Iași la multe asemenea adrese semnificative pentru viața tinerilor căministi, pentru grija lor în a gospodări locuința și a-și organiza conviețuirea conform cu normele firești de civilizație, de cultură. Am aies însă, o spun de la bun început, o excepție. O supărătoare și condamnabilă excepție, încercînd să fiu, pentru 24 de ore, locatar al căminului nr. 4 de pe strada Decebal, pus la dispoziția constructorilor ieșeni. De ce excepție? Veți afla și dumneavoastră deși nu descrierea m-a preocupat cît nominalizarea unor răspunderi, a unor obligații în măsură să determine modificarea unei situații cu totul ieșite din comun în ce privește atitudinea față de bunul obștesc, față de normele unei conviețuiri civilizate.

PRIMA IMPRESIE ESTE, ADESEORI, HOTĂRITOARE. MAI ALES CÎND SE CONFIRMĂ, ULTERIOR...

Am ajuns, într-o duminică dimineață, la Căminul nr. 4, aparținînd Trustului de construcții Iași, șantierul nr. 3, din strada Decebal, situată într-un cartier nou al urbei moldave, urmărind să-mi găsesc un loc liber, pentru următoarele 24 de ore. Zi frumoasă, preluînd primăvara. De la intrare, un prim șoc: ușa, cu clanțele... clănțănind și într-un echilibru precar, părea să mă avertizeze asupra întreținerii întregii construcții. Dar era prea puțin pentru un reporter decis să-și asume, 24 de ore, rolul de locatar al unui astfel de cămin. În hol, o masă ovală, înconjurată de 4 scaune. În stînga, cabina portarului, iar lipită de un calorifer locuitoria portarului, tovarășa Magdalena Bălan, una dintre femeile care asigură, în mod obișnuit, curățenia camerelor. Pe pereții de lingă cabină, în cel mai întunecos ungher, regulamentul de funcționare, diverse decizii, ilizibile nu numai din lipsa luminii dar și din cauza vechimii lor, reflectată de decolorare. Multe anunțuri ale cabinetului medical, afișe policrome, două ținînd prevenirea incendiilor, unul accidente de muncă. Văd și un regulament al concursului „Căminul muncitoresc frunză”...

Pe scări, încep să coboară probabilitățile mele colegi de o zi. Sînt oameni tineri, în general bine îmbrăcați (e doar duminică!), unii provenind, evident, de la țară. Cer permisiunea să văd câteva camere, deși sînt avertizat că locuri libere nu există. Aproape 1000 de oameni sînt găzduiți aici.

Care ușă s-o deschid? Mă gîndesc la numere favorite și, parcurgînd culoarul, remarc că nu toate au plăcuțe cu numere, sau că acestea au fost sparte și înlocuite, uneori, cu creionul. Citesc și corespondențe, datînd cine știe de cînd, scrise direct pe ușă: „Te-am căutat. Mă găsești la terenul de sport”, ori „Fany cheia o găsești la poartă”, sau o caricatură a unui tip cu barbă. Se aude puternic o melodie venind dintr-o cameră și presupun că acolo voi găsi și locatari. Trec de la o ușă la alta și, de peste tot, răzbate același cîntecel de duminică... Înțeleg că este difuzorul stației de amplificare. Cele mai multe camere închise, dar difuzoarele nu. Rețin aceasta ca un al doilea avertisment despre spiritul gospodăresc al locatarilor de aici. Prima ușă deschisă este cea de la instalațiile sanitare: WC-uri, dușuri, spații pentru spălătul exclusiv al picioarelor, chiuvete. Deci dotări corespunzătoare, numai că par bintuite de un taifun al neglijenței. Curățenia sub orice critică. La al doilea grup sanitar situație identică

la care se adaugă semne și mai evidente ale unei crase nepăsări față de bunurile puse la dispoziție, câteva chiuvete sparte, grătarele de lemn, de la dușuri, făcute surcele.

PRIMELE CUNOȘTINȚE CARE N-AVEAU SĂ FIE ȘI ULTIMELE...

Intru în camera nr. 3, unde muzica domina totul. Explicația: cei 4 locatari, aflați cu toții acolo, ascultau, simultan, difuzorul (care — aceeași neglijență — nu se putea opri decît prin... smulgere) și un casetofon. Pe cele câteva scaune, diverse lucruri, inclusiv alimente. Dumitru Froicu, din Botoșani, este de acord că dezordinea și murdăria sînt reale, în justificările sale nu-și implică mai deloc propria răspundere. Așteaptă să vină alții — cine, mă rog? — să le facă ordine, curățenie. O boierie-bumerang, ei înșiși se privează astfel de confortul pe care li-l poate oferi căminul. Discutăm despre ce ar trebui făcut și de către cine, — cine fiind înainte de toate beneficiarii de cămin, locatarii din mina căroră, pe șantier, ies lucruri frumoase, dar nu și în propria casă. Cei doi ieșeni, Ion Corbu și Ion Iacob, zidari la blocurile de locuințe, încuviințează ca și Gh. Toma, din Suceava, cel de al patrulea locatar, dar problema este nu să fii de acord în principiu, ci să pui mîna pe mătură.

Camera nr. 16, din fundul culoarului, de la parter, este, pur și simplu, sufocată de zecile de bidoane de vopsea (goale) rămase acolo de un an de zile și pe care nimeni nu le ridică. Instalatorul Vasile Căliman, din Andrieșeni, județul Iași, citește de unul singur „Mapa cenusie” a lui Haralamb Zincă și nu pare sensibil la dezordinea puțin obișnuită din cameră:

— Ce faceți cu reșoul? Gătiți în cameră?

— Nu, la bucătărie, pe culoar.

Bucătăria este o cameră ca și celelalte, dar complet goală, cu bucăți de PVC pe jos, murdare, sau lipsă, și cu două mese instabile. Cît de greu trebuie să fie oare pentru un constructor să bată niște cuie?! Sigur, dotarea oficiului nu-i tocmai corespunzătoare — sînt două prize duble pe un perete și alte două pe celălalt, unde nu există masă și încălzirea mîncării se face din poziția „în genunchi” dar, printr-un efort comun, ar putea fi soluționată, așa cum am văzut și în alte părți, și această problemă. Situația la etaje nu diferă în ceea ce privește starea gospodărescă subliniată vădit contradictoriu de un cartonaș pe care scrie „PĂSTRAȚI CURĂȚENIA!” Îndemn pe lingă care locatarii trec cu o crasă nepăsare, de parcă n-ar fi vorba în nici un chip de chiar viața lor. Biblioteca are un program... redus: doar luni, marți, miercuri și joi, între 18 și 20. Pe hol, o vitrină în care nu văd nici o carte de beletristică, de geografie sau istorie, de construcții. Ușa, închisă. Este doar duminică!, îmi spune cineva, dar nu mi se pare firesc ca biblioteca să fie închisă cînd tinerii sînt acasă și deschisă cînd ei se află pe șantier.

Revin în holul de la intrare și-mi notez numele celor care semnează diferitele regulamente etc. Director general Mircea Dumitrașcu. Președintele comitetului sindical Dumitru Roșca, șeful serviciului administrativ N. Trifu. Nimeni nu-mi poate spune dacă vreunul dintre aceștia a venit, vreodată, pe aici.

PE URMELE CELOR CARE SEMNEAZĂ...

Luni dimineața încep să-l caut pe cei care semnează diferitele regulamente și anunțuri. Directorul general, la o ședință. Președintele comitetului sindical, la băi. Șeful serviciului administrativ — pensionat... Dar, Vasile Găină, adjunctul directorului general, este de părere să vorbesc cu „gospodarul” Grădeanu, și el de negăsit, sau cu ing. Nicolae Ionescu, șeful șantierului nr. 3, de care „ține” căminul din str. Decebal. Dînsul îmi explică un fapt elementar: au semnat regulamentele și celelalte, dar au delegat atribuțiile altora, aflați mai aproape de problemă. „Am vrut să centralizăm conducerea acestor cămine, îmi spune tovarășul V. Găină, să acționăm mai organizat în aceste colective, dar am rămas totuși la formula veche, fiecare șantier să răspundă de căminele sale”. Ing. N. Ionescu, aflînd cele pe care le știți

și dv. acum, este foarte sincer, dezolant de sincer: „Mărturisesc că anul ăsta n-am călcat pe-acolo. În '77 am fost o dată. Cîte cămine avem? Două. Mă mir că l-ați găsit așa, că l-am reparat de-abia de cîteva luni, la sfîrșitul anului trecut. Tov. Grădeanu (recomandat de tov. Găină, n.n.) nu mai lucrează la noi. Tovarășul Frunză este acum gospodarul...” Pe acest „gospodar” nu-l găsesc, îi aștept telefonul, dar omul, prevenitor, preferă să treacă întii pe la cămin, să facă o curățenie zdravănă. Inutil! Problemele depășesc o curățenie, fie ea chiar și exemplară, dar de o singură zi. Dovada? După amiază, camerele, culoarele, scările, sectoarele sanitare nu arată cu mult mai bine ca în ajun — dovadă că întia și esențiala direcție în care trebuie acționat este educarea locatarilor — iar gospodarul Frunză n-avea de unde să știe că voi reveni luni după amiază, cînd orele sale de serviciu legale sfîrșiseră... Este însă prezent Vasile Constantin, gospodarul căminului. Un om ocupat, la acea oră, cu repartițiile.

O EXCEPȚIE CARE ARATĂ CĂ TOTUL DEPINDE DE LOCATAR

Tot circulînd pe culoare, se deschide o ușă și întrezăresc o bibliotecă. Bat la ușa cu nr. 4 și mi se deschide. Înăuntru, patru oameni. Unul pleacă, după

Flori SUZANA BANTAȘ medic

ce mă recomand. Ceilalți trei rămîn. Doi sînt musafiri. „Titularul” camerei este Dumitru Mitoceanu, om la 30 de ani, tehnician principal constructor, care se ocupă, în prezent, de problemele protecției muncii. Într-adevăr, biblioteca este a sa. Sînt cinci rînduri de cărți, pe tot atîtea rafturi, cîteva sute de volume: tehnice dar, cele mai multe, de beletristică, poezie, istorie, geografie, limbi străine etc. De 15 ani lucrează în construcții și locuiește aici din 1964, ba chiar din 1963, din iarnă, cînd s-a dat în folosință căminul. Cei doi prieteni au stat și ei în str. Decebal. Unul s-a căsătorit. Celălalt și-a schimbat locul de muncă. Dumitru Mitoceanu este student în anul III la subingineri. Colegii săi de cameră: Gh. Bălăucă, zugrav, 25 de ani, Ion Budeanu, la fel, dar mai tînar cu doi ani; camera este curată, nu excepțional, dar atît cît trebuie. Biblioteca, personală. Cum vede Dumitru Mitoceanu problemele căminului, ale vieții în comun? „Participăm, mă refer la camera noastră, în mod egal, la autogospodărire. La noi în cameră tovarășele de serviciu nu intră. Ne facem totul singuri. Acomodarea cu cei care s-au perindat prin camera nr. 4 s-a făcut de fiecare dată simplu: cînd vedeau că mă duc la duș, mergeau și ei; cînd îmi luam periuța de dinți și reveneam de la spălător, o luau pe-a lor și se duceau”.

Rețin puterea exemplului personal, dar mă întristează faptul că nimeni nu face nimic pentru a-l face să treacă pragul unei camere, ca și detașarea, mă tem să-i spun egoismul acestui om de ispravă, care se limitează doar la microuniversul său și rămîne totuși, și el, cam indiferent la tot ceea ce se petrece în jur. Pe pereți, reproduceri, fotografii, coperte de reviste ilustrate, un planiglob, în fine, un interior plăcut, nu lipsit de intimitate, dar vîdînd și preocupările mai largi ale locatarilor camerei nr. 4.

— Ce cred eu că este hotărîtor în as-

pectul interior al unui cămin? Desigur, educația fiecăruia, răspunderea și grija tuturor, fără de care oricite și s-ar pune la îndemină nu poți să faci din cămin o casă. Cu asta cred că trebuie să începem, să punem mina, dar să fim și intoleranți cu cei care degradează, care batjocoresc bunurile comune. Sigur, pentru rezolvarea unor lucruri ar trebui și șantierul să ne dea un sprijin. Mă gîndesc la un hidrofior, că apa nu urchă la etaje. Toți se spală la parter. Aproape 1000 de oameni. E o cifră! Atenția celor care conduc șantierul pentru viața noastră din afară acestuia nu prea există. Unii vin doar la ședințe și urchă direct la club.

DEOCAMDATA UN MONOLOG. CINE DĂ REPLICA?

Să stăm de vorbă și cu gospodarul. Acesta mă căuta, dealtfel, alertat de gospodarul mai mare, Frunză. Este puțin jenat cînd înțelege că nu poate lua parte la discuție. Află acum totul. Vasile Constantin, noul gospodar, dacă nou mai poate fi numit după 4 ani de zile, este un om tînar și îngrijit. Remarcă că nu-l multumesc realitățile consemnate în cele două zile și renunță la justificări de genul „știți, a fost duminică, după ziua de plată, cînd tovarășele de serviciu erau libere etc.” și trece la concret. Un concret care aduce a vîcările: că „am preluat căminul într-o situație precară”, că „fluctuația ne omoară”, că „spălătoriile din Iași nu ne servesc totdeauna cu promptitudine” și altele de aceeași natură. După care, absolut parcă de răspunderea pentru care e retribuit, gospodarul căminului îndreaptă degetul spre alții: — Tovarășul Ion Frunză nu mă ajută, nu e interesat. Urmează acum la subingineri. Tovarășul director Ionescu a venit o dată. Președintele comitetului sindical, tovarășul Roșca, nu mai vine nici dînsul.

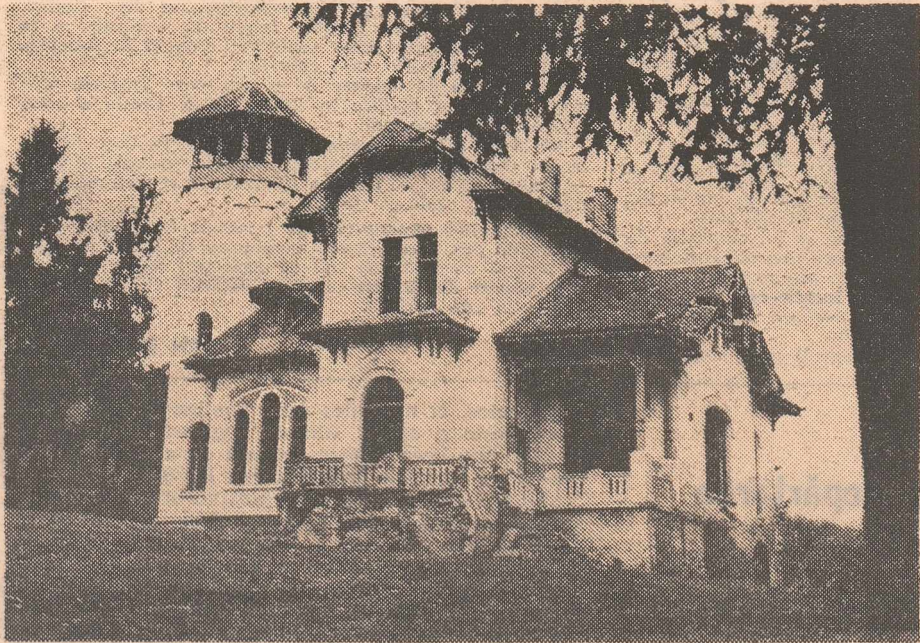
Prin urmare, cauzele nu sînt prea multe. Atitudinea diferită față de normele civilizației a celor 1000 de locuitori ai căminului. Atitudini inadmisibile chiar și pentru niște tineri proaspăt veniți la oraș, care trebuie să înțeleagă, ajutați și determinați să înțeleagă că păstrarea avutului obștesc e datorie elementară, că normele de conviețuire într-un cămin nu sînt facultative. Și încă mai ce? Incapacitatea, ori cel puțin insuficiența preocupare a conducerii trustului și a conducerii șantierului, ca și a „gospodarului” Vasile Constantin față de bunul mers al acestui cămin, care se deteriorează pe zi ce trece și în care oamenii nu sînt ajutați să se ridice deasupra unor obișnuințe, deasupra indiferenței, ca în cazul lui Dumitru Mitoceanu. E uimitor să constată că, tocmai în casa constructorilor, a celor care fac pentru alții locuințe, nu se poate instaura ordinea, că nu se poate repara un zid, schimba un robinet, un vas sanitar ori o ușă, adăuga cîteva lăzi de gunoi, schimba un geam spart. E trist să înregistrezi că în privința educației lucrurile se mărginesc doar la lipirea, o dată la 2—3 ani, a unor afișe care pot fi întîlnite pretutindeni, dar care nu oglindesc, deloc, viața acestei colectivități.

Este un fapt evident că statul nostru face eforturi importante pentru a asigura tinerilor muncitori condiții civilizate de trai, investind fonduri deosebite pentru construcția de cămine. De aceea apare surprinzător și trist că în unele locuri, cum este și cel descris, de la Iași, aceste bunuri materiale nu sînt îngrijite în mod corespunzător. Mai ales de un trust specializat în construcții.

Am văzut în atîtea și atîtea locuri cămine exemplare, iată, mă gîndesc, absolut întimplător, la cele ale întreprinderii de construcții hidrotehnice din Constanța (tot constructori, deci!), cu încăperi curate, cu așternuturi la fel, cu bucătării în care se află 2 mașini de aragaz, două reșouri electrice duble, mese acoperite cu tablă galvanizată, mese obișnuite cu necesarele fețe de pinză ori mușama, scaune, veselă, chiuvete duble, club cu activități diverse etc., etc., și nu putem crede că lucrurile nu pot fi rezolvate și aici. La Iași, adică în căminul din str. Decebal aparținînd Trustului de construcții local, cămin în care n-am avut prilejul să trăiesc 24 de ore pentru a putea scrie reportajul propus...

EMANUEL VALERIU ■

CINE VREA UN CASTEL?

„Se poate ajunge la Ludești în jurul orei 11,00, călătorind cu autobuzul care pleacă din București, autogara Grivița, la ora 8 dimineața”. Așa își incheie scrisoarea, adresată revistei noastre, Alexandru Gh. Dincă, institutor la Școala primară Ludești, prin care „invită un redactor al revistei «Flacăra» la «izvorul» unui reportaj care, vizând starea actuală a fostului sediu I.A.S. Ludești și a anexelor acestuia, poate fi senzational. Sper, continuă corespondentul nostru, ca invitatul să nu mai fi întâlnit în cariera sa reportericească o astfel de dovadă a lipsei totale de responsabilitate pentru conservarea avuției naționale”.

Fără a ne aștepta să găsim ceva senzational, mărturisim că rindurile pline de simțire caligrafiate de institutor ne-au urnit și la capătul drumului ne-am trezit în fața ochilor cu o zidire foarte tristă. Undeva, la marginea satului Potocelu, între brazi și molizi, înconjurată de o vegetație naturală ce abia acum primăvara se trezește la viață, se afla o clădire încă semeață, dar jalnică, deși de existența ei nu se leagă vreo legendă frumoasă. Am văzut și noi ce l-a îndurerat pe institutor... Mai întâi, castelul, cum i se spune, un fost conac boieresc, păstrează urmele unui mare dezinteres. Acoperișul, complet neîngrijit, a fost neglijat primul. Nu s-a mișcat nici un deget. Apoi urmează dovezile unor acte de curat vandalism. Nu mai există dușumele și parchet. Nici sobe, uși sau ferestre. Timplăria rămasă este ciopirțită fără milă. Locul sobelor de teracotă l-au luat grămezile de moloz. Și este vorba de nu mai puțin de 11 camere spațioase, 4 saloane mari, holuri, trei balcoane, un grup sanitar, un beci imens cu trei compartimente. Doar zidurile, din cărămidă roșie, sînt în stare bună și rînjesc la privitor. Peste drum — două grajduri dintre care unul a căzut de curînd.

Am încercat să aflăm cum a fost posibilă o asemenea „ispravă”. Era de pază Lupu Ștefan, elev în clasa a VIII-a. Îi ținea locul tatălui său Ion Lupu, care era plecat la masă. Păzesc mai mult grajdul dărîmat și asta numai de două săptămîni. Paznicul mai vechi, Vasile Neagoie, a fost mutat la

Scheiul de Sus să vadă de oi. De la mutarea lui s-a furat mult, iar grajdul a fost ajutat să se dărîme.

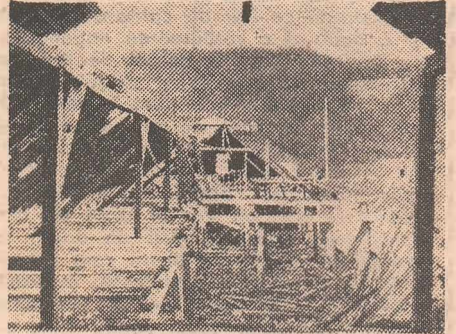
De la institutorul Al. Gh. Dincă am aflat că primarul Ion Panait nu poate fi găsit în comună. Între 8 martie și 11 aprilie, în fruntea unei echipe de 14 meseriași din comună, printre care Badea Olteanu, Dumitru Valerică, Petre Voicu, Nicolae Panait și Gh. C. Marin, muncește pe șantierele construcțiilor de locuințe la Tîrgoviște, alături de alți 55 de primari, din comunele județului Dimbovița, cu echipele lor. Tovarășul Ovidiu Barbu, vicepreședinte al consiliului popular, s-a arătat a fi grăbit, a refuzat să vorbească despre castel. Doar Ion Anca, secretarul Consiliului popular al comunei Ludești, a fost mai volubil: „Un castel fără acoperiș și fără stăpîn nu poate arăta decît așa”. Cum fără stăpîn?, ne arătam surprinși. „Păi prin Decretul 83 din martie 1949, ne spune dumnealui, a intrat în proprietatea G.A.S. Ludești. De atunci a trecut ba la I.A.S. Găești (fost Cuperu), ba la I.A.S. Leordeni, proprietarul clădirii din 1962 încoace. Dar situația e cam bizară. Aflat în județul Dimbovița, castelul împreună cu aproape 750 de hectare acoperite cu pășuni

și pruni, alcătuiesc o insulă, o enclavă, dacă putem zice așa, a județului Argeș pe teritoriul dimbovițenilor. Proprietarul de acum n-a făcut nimic, îi este peste mîna, are sediul la peste 30 km de Ludești, a luat ce s-a produs, totul a fost în voia soartei. Castelul, prea l-au lăsat de rîpă. Pînă mai an aveau aci un brigadier cu suflet, pe nume C. Pricoapsă, a făcut ce-a putut, adică l-a păzit. De atunci se fură-ntruna”. Îl întrerup și întreb dacă s-a atras atenția cuiva sau dacă s-au gîndit să-l preia primăria spre ocrotire, îngrijire și folosință. „Ne-am temut că-i peste puterile noastre, ale comunei, să-l reparăm. Ar trebui imputat celor care l-au dus la paragină. Tot de la I.A.S. Leordeni, am preluat o clădire mai mică și acum avem în ea, la Scheiul de Sus, cea mai frumoasă grădiniță. Clădirea grădiniței era mai surpată decît castelul. Am sucit-o, am învîrtit-o, oameni harnici avem destui, cîteva kilograme de var s-au găsit și acum ție-mai mare dragul s-o privești”.

La I.A.S. Leordeni, situația castelului este privită mai rece, adică statistic. Registrul pentru evidența mijloacelor fixe pe întreprindere precizează la capitoul clădirii de locuit individuale cu nr. de inventar 1157 următoarele: Clădire Ludești, zidărie cărămidă, fundație beton, șarpantă lemn, învelitoare țiglă, beci, planșeu lemn, suprafața 393 mp, anul ridicării 1903, valoarea la intrare 305 200 lei, amortizate în decembrie 1975. Întrebat ce soartă au clădirile amortizate, contabilul șef Petre Stănescu — dă din umeri, a „Nu știu”. Castelul — ne mărturisește — îl știu bine. Mă uitam la el cum moare în picioare. Este bine amplasat, bun pentru tabere pionierești, tabere de muncă ale elevilor, l-am și folosit în acest scop pînă în 1968, este bun pentru o tabără de creație, chiar pentru spital, dar nu pentru noi. Dacă l-am repara și nu i-am da o întrebuintare pe măsură, ar ajunge tot în situația asta. Celor din Ludești le-am zis de mult: „Măi fraților, luați-l, mă, că plînge sub ochii noștri și ai dumneavoastră”. Au ezitat, păi să vedeți, mă vorbim, să ne aprobe... Nu știu dacă și-l doreau, dar noi am înțeles că primarul de atunci, Ovidiu Barbu, actualul vicepreședinte, se ferea să-și ia belea pe cap. Ar fi însemnat să aibă multă tevatură, că fără ea nu putea face nimic. Ce-i de făcut? Știu eu? Noi îl dăm gratis, dar să vedem cine

il ia. Și cu pămîntul din jur vrem să facem schimb. Ne îngreunează munca, nu-l putem urmări, e departe.”

Aceasta este trista istorie a castelului. Și uita așa, el moare singur și fără stăpîn. Pentru castel vremea micilor remedieri, a reparațiilor curente a trecut de mult. Deși atît comuna Ludești, cît și I.A.S.-ul Leordeni aveau muncitori calificați pentru meseriile specifice lucrărilor de remedieri, nimeni nu le-a făcut. De asemenea, nimeni, pînă la institutorul Dincă, n-a sesizat și n-a reclamat jalnica stare a castelului. Este prea tîrziu? Este încă devreme? Doar specialiștii o pot spune. După cîte am

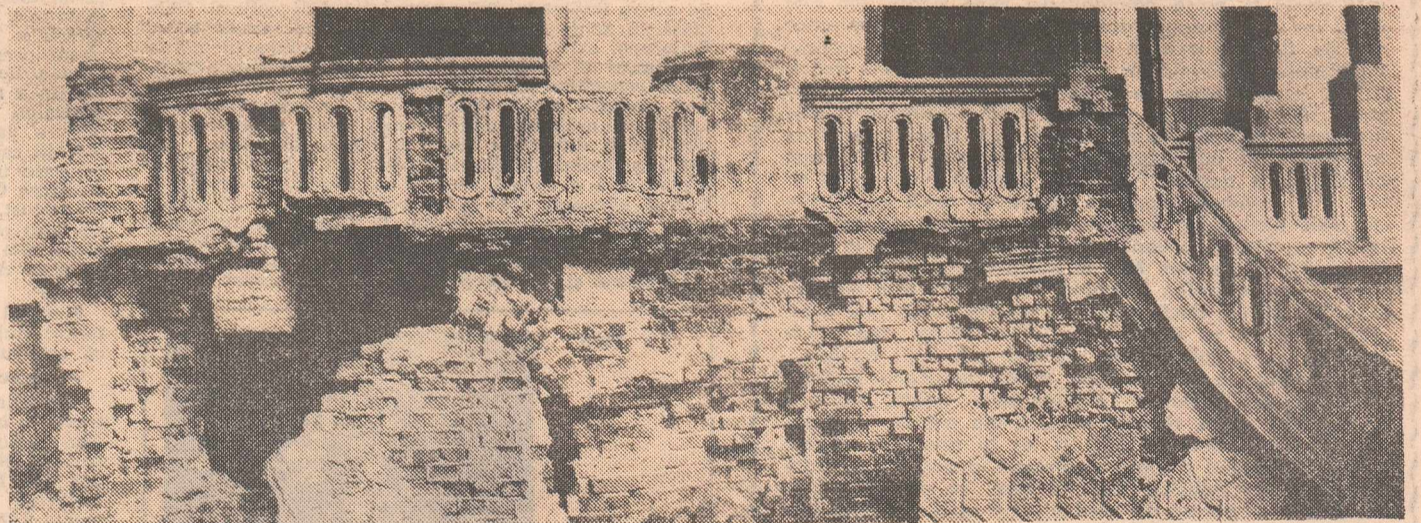
Vedere prin acoperișul grajdului

Singura timplărie rămasă în picioare este ciopirțită

aflat, la Leordeni și la Ludești, ei nu au venit la fața locului. Părerile noastre și a multor nespecialiști este că fundația, structura de rezistență (ambele fără vreo urmă de crăpătură în urma seismului de anul trecut) sînt încă într-o stare perfectă. Clădirea, credem, ar trebui examinată de specialiștii Secției județene de arhitectură, sistematizare și controlul construcțiilor. Poate reușesc să ofere soluții constructive economice. Nimeni nu vrea o restaurare, ci o reparare a sa, spre a fi din nou util.

ION PREDOȘANU ■

Balcon văzut de aproape

CRONICA SOSELEI

Evitați discuțiile cu șoferul!

Unul dintre cei 130 000 de posesori ai permisului roz purtînd data 1977 și anume H.P.I. din Oradea, în vîrstă de 38 de ani, de profesie mecanic la Uzina de alumina din Oradea, a fost rugat de o cunoștință să facă o deplasare pînă la Beiuș. Astfel, proaspătul nostru șofer îmbarcă în autoturism pe F.H. care îi solicitase cursa și pe colega ei, E.C., iar în jurul orei 16,00 pornesc spre destinația amîntită.

La Beiuș nu se zăbovesc prea mult și după circa 2 ore și jumătate autoturismul se îndreaptă spre casă, după ce în autovehicul se mai urcă un pasager.

De regulă, șoferii cu experiență redusă trebuie lăsați să-și vadă de conducerea mașinii, mai ales cînd deplasarea se efectuează în condiții de întuneric, așa cum se întimpla în cazul descris mai sus. Nu procedează deloc rău pasagerii care, dimpotrivă, atrag atenția novicilor de la volan atunci cînd pe drum se ivesc obstacole. Mai bine ca bicicleta, căruța, grămada de nisip să fie văzute de 4 ochi și replica șoferului să fie: „E în regulă, l-am văzut”, decît să se ajungă la accident, așa cum s-a petrecut în cazul nostru.

În lege nu există, bineînțeles, vreo regulă care să oblige pasagerii să ghideze șoferul ori să-l atenționeze asupra obstacolelor ce apar pe drum.

Sînt însă obligații morale. Cînd știi că cel de la volan e începător, nu-l lași să se angajeze în discuții de natură a-i slăbi, a-i distra atenția și vigilența în pilota-

rea mașinii, gîndindu-te, de ce să nu recunoaștem, în primul rînd la viața ta, pe care ție-o pui în pericol.

Spunînd aceasta mă refer, concretizînd, în primul rînd la pasagerul urcat la Beiuș, om cu experiență care putea și trebuia să sesizeze că discuția din mașină, coroborată cu viteza mare, experiența redusă a șoferului și condițiile concrete de circulație (întuneric) reprezentau un pericol potențial pentru toți ocupanții mașinii.

Autoturismul ajunge pe un sector de aliniament unde pilotul apasă și mai puternic pedala de accelerație. Pe șosea apare o căruță încărcată cu scinduri, neobservată însă de pilot, deși felinarul aprins așezat în spatele vehiculului semnaliza prezența acestora pe drum.

Coliziunea e extrem de puternică, scîndurile transformîndu-se în „sulțe” care străbat prin parbrizele mașinii și se înfig în ocupanți. Cele două pasagere sînt rănite grav și decedează în drum spre spital. Pasagerul și căruțașul se aleg doar cu rani ușoare, iar pilotul, care susține că a produs accidentul datorită faptului că a fost „orbit” de o mașină din față, scapă fără nici o zgîrietură.

Un eveniment rutier pentru care răspunderea, conform legii, o poartă șoferul, dar care s-a produs cu largul concurs al pasagerilor.

Colonel VICTOR BEDA ■

Strada

Apoi aeroportul. Un aeroport din care n-am reținut nimic în afară de lumina gălbuie. Mașinile care ne-au dus la hotel (și nici măcar n-am sesizat că acest hotel poartă numele unui muzeu la care rivnesc demult, Del Prado). M-am pomenit într-o cameră desfăcându-mi valizele și după aceea coborînd în stradă.

O stradă cu aer de carnaval. (E 15 septembrie seara și o doua zi e sărbătoarea națională.) Se vînd cornete cu confetti, măști și pălării de pai multicolore. Se aud detunături de petarde și strigăte. Pornim la întimplare. Fără hartă, fără țintă, fără întrebări. Dealtfel, în marile metropole pe care nu ai nici o șansă să le cunoști, aceasta e, probabil, singura formulă înțeleaptă... Pericolul în Mexic este același ca în fața picturii lui Gauguin, fascinația derizorie a exoticii, dar în această seară nu caut alt adevăr decît cel care ni se oferă în spectacolul străzii. Obosit de drum, de distanțe și de melancolie mă uit la tinerii care aruncă în obrazul trecătorilor o pulbere parfumată, în vreme ce veselia explodează și hohotește în jur. Exuberanța latino-americană a fost pînă acum pentru mine o noțiune cam labilă și, oricum, livrescă și dacă n-aș fi obosit aș intra în joc. Mi-ar place să renașc în mine adolescentul fără prejudecăți de odinioară, pe această Avenida Juárez din Ciudad de Mexico unde alunecăm, parcă, fără voie în miscarea unui dans dionisiac...

Vinzători ambulanti își întind marfa pe trotuar sau pe tarabe speciale stîrnind interesul neofitilor pentru folclor și mister. Se vînd emulete, calendare aztece, piramide în miniatură. Un comerț dubios proliferază ca de obicei în jurul monumentelor trecutului și se găsesc destui naivi care-și cumpără suveniruri cu iluzia că achiziționează amintiri. Nu-mi explic altfel prosperitatea acestui comerț echivoc decît prin nevoia de iluzii a turiștilor, dacă nu prin candoarea lui Gauguin, pe această Avenida Juárez din Ciudad de Mexico unde alunecăm, parcă, fără voie în miscarea unui dans dionisiac... Vinzătorii ambulanti își întind marfa pe trotuar sau pe tarabe speciale stîrnind interesul neofitilor pentru folclor și mister. Se vînd emulete, calendare aztece, piramide în miniatură. Un comerț dubios proliferază ca de obicei în jurul monumentelor trecutului și se găsesc destui naivi care-și cumpără suveniruri cu iluzia că achiziționează amintiri. Nu-mi explic altfel prosperitatea acestui comerț echivoc decît prin nevoia de iluzii a turiștilor, dacă nu prin candoarea lui Gauguin, pe această Avenida Juárez din Ciudad de Mexico unde alunecăm, parcă, fără voie în miscarea unui dans dionisiac... Rar mi s-a întîmplat să văd un asemenea tip de turist contemplînd în tăcere un monument. Probabil, tehnocrația, eficientă în alte domenii, are complexe în fața artei: cînd ea nu e un business. De cite ori mi-am reproșat incapacitatea de a fi, cum aș fi vrut uneori, întrepid, am căutat, dacă mă aflam în străinătate, astfel de mărturii în primul muzeu. Și, uneori, Doamne, m-am simțit răzbuhat pentru toate umilînțele la care m-au supus melancoliile mele.

...În fața noastră un tînăr metis care are o torță în mînă. Și lingă el o damigeană cu benzină. Își umple gura cu benzină pe care apoi o pulverizează suflînd în aer și-i dă foc creînd impresia unui aruncător de flăcări. Nimeni nu-i dă atenție, noi ne ferim de teamă să nu ne atingă cumva flacăra care zboară cîteva secunde prin aer, dar el își continuă netulburat spectacolul ca pe o scenă un bun actor.

La un moment dat zgomotul mă amețește. Simt nevoia liniștii și, brusc, călătorul din mine moare. Mă simt un intrus în psihologia acestei străzi. Cele douăsprezece ore de zbor cu avionul sînt de vină? Sau e destinul meu, probabil, să nu pot primi daruri fără să mă doară. Nu mi se potrivește aerul de globe-trotter oricît aș încerca să mi-l asum și oricît aș invidia aplombul altora în această privință. Nu-mi rămîne decît orgoliul de a nu le semăna. Nu ne alegem singuri caracterul. Și sînt ceea ce sînt și la tropice. Fac parte dintr-un neam care nu și-a dus niciodată istoria în corturi și, oricît aș admira de pildă pictura lui Gauguin, mă simt străin de cei care odată cu bilețul de vapor sau de avion își lasă la casa de bagaje și trecutul. Nicl în Roma antică n-aș fi putut intra în goana cailor, galopînd din nicăieri spre nicăieri, ci numai printre daci purtați în lanțuri, învinși dar neîngenunchiați... ca și aztecii... și dintr-odată mă uit la trecători cu o complicitate afectivă care mi-i apropie... Am senzația că voi găsi pe strada mexicană portrete desprinse din ilustrațiile manuscriselor vechi, așa cum la Florența, seara, tinerele prințese din pinzele lui Bronzino părăsesc Galeria Uffizi și ies la plimbare... Nimic nu evocă trecutul și totuși el plutește în aer. Parcă odată cu seara zeei aztecilor revin în oraș, se amestecă prin mulțime și se opresc din cînd în cînd adulmecînd în vîntul subțire de septembrie amintirea Tenochtitlanului pe care nu-l mai regăsim de atîtea secole, ruinele lui se află sub temeliiile clădirilor pe lingă care trecem... în vreme ce descopăr că avea dreptate Camus, tăcerea nu mai e posibilă decît în orașele zgomotoase...

Să nu confund totuși. Există orașe care te lasă să rămii singur dacă dorești; și orașe care îți impun singurătatea. Oboseala mea de-acum nu e singurătatea pe care am simțit-o cîndva la New York, singurătatea care mă pîndea într-o cameră de hotel cu ochi de cobră din aluminju și care, într-un amurg vinețiu, a deșteptat în mine porniri rousseau-iste, făcîndu-mă să visez cum pădurile, păsările, lichenii și bizonii se reintorc să recucească orașul, iar zgîrie-norii se recunosc învinși... Singurătatea din seara aceasta nu mi-o pot reproșa decît mie, e păcatul meu, viciul meu. Orașul e cordial, generos și tropical, dacă acest cuvînt spune ceva despre atmosfera unui oraș care nu obligă măștile de carnaval să se lipească de obraz. Cînd carnavalul se termină, pot fi scoase și obrazul rămîne serios, grav, cu urme de fîină albă care se vor mci vedea un timp... Dacă nu înțelegem asta, va fi greu mai tîrziu să pricepem de ce statuile ne arată zete înfiorători în vreme ce poezia îi cîntă tandru, de ce Fecioara e aici un fel de Jeanne d'Arc, de ce pictura a coborît în Mexic în stradă, de ce sufletul mexicanului e un amestec de modestie și orgoliu, de căldură și violență, de ce printre ruine vom „vedea” mituri, dacă Descartes nu ne-a imbolnăvit de o luciditate funebră... și de ce pentru acești bărbați cu ochi sumbri, cu părul lîns și negru care își duc copiii la carnaval, „miine” nu e o simplă formulă. Un popor care iubește atît de mult copiii cunoaște valoarea speranței.

OCTAVIAN PALER ■

Șerban Popa — stare de grație

Plasticianul ȘERBAN POPA (ce expune la Galeria de artă Eforie) e, dincolo de înfățișarea sa spectaculoasă, un tînăr și serios statornic creator; ceea ce se numește pe orice meridian al artei făcute sau pipăite cu ochiul — un constructor.

Stările sale de culoare între care ne mișcăm și vorbim aici depun irecuzabilă mărturie în acest sens. S-o spunem dintr-un bun început: nu credem că imprimul e merit doar să mascheze defecte anatomice, ori să pună în valoare dulci forme mergătoare.

Dar iată că ȘERBAN POPA vine să ne convingă de mult mai mult și anume că în epoca noastră care ține, într-un sens, măcar în artă, de un hiperrafinat și nou fel de helenism estetic, acesta, imprimul, poate și trebuie să devină teritoriul unor cortegii de frumuseți, nu o dată enigmatică, ale culorilor.

O veritabilă mireasmă a cunoașterii prin artă exală

CRONICA FILMULUI

„Cheamă-mă în depărtarea luminoasă”

Vasili Șukșin — un nume care va rămîne în cinematografia sovietică contemporană, chiar dacă destinul a întrerupt tragic viața acestui om aflat în plină și mai ales extrem de originală putere creatoare.

Aici, în „Cheamă-mă în depărtarea luminoasă” — film recompensat cu Marele premiu al Festivalului de la Mannheim în 1977 — Șukșin nu semnează decît scenariul, un scenariu de excepție. Personalitatea sa este însă prezentă, paradoxal, dar parcă mai prezentă decît în „Călina Roșie”, unde era și regizor și interpret principal; parcă ceva din această personalitate s-a transmis fizic în această din urmă peliculă (în care joacă și soția regretatului cineast, Lidia Fedoseeva-Șukșina, neuitata „grăsană” din „Călina Roșie”), ceva din dorința sălbatică a lui Șukșin de a pătrunde realitatea nu prin

Medici artiști

Sîntem obișnuiți să-i cunoaștem în halate albe, gata oricînd să ajute natura în ceea ce are ea mai perfect: omul. Poate de aceea în timpul lor liber simt nevoia să se aplece asupra șevaletului, pictînd pentru om, pentru desfătarea lui spirituală. Sînt medicii artiști plastici amatori, care în omele de răgaz — atît cît este el, dar totdeauna binemeritat — îmbogățesc cu lucrările lor, de ani și ani de zile, viața culturală a Bucureștiului. Publicul le-a onorat întotdeauna expozițiile din diversele săli ale Capitalei, fie dintr-un sentiment de recunoștință pentru un anumit medic, fie din plăcere sau curiozitate estetică.

Ultima lor expoziție, aflată sub semnul Festivalului național „Cîntarea României”, s-a închis tot așa cum s-a deschis: în anonim. Nici un anunț, nici un afiș nu ne-au invitat la vizionarea actului de cultură. Găzduită în sălile Casei de cultură de pe strada Mihai Eminescu, expoziția a supus atenției publicului iubitor de frumos un număr de 48 de lucrări aparținînd membrilor cenaclului „Ion Țuculescu”, care activează în cadrul clubului sindicatelor sanitare. În ansamblu, salonul degajă optimism datorită unei bogate palete cromatice, cit și diverselor teme tonifiante abordate. Artiștii, în majoritate femei, au dovedit o bună stăpînire a penelului și culorii, reușind prin lucrările expuse să traseze jaloanele unor preocupări spirituale care ridică nu o dată pe artistul amator la treapta de măiestrie remarcabilă. Pe cîtiva i-am căutat la locul de muncă.

Spitalul de urgență. Se operează. Vă rugăm să pășiți culoarul și să-l așteptați în hol pe tovarășul dr. Pe-

tre Gheorghe, căci operația e pe sfîrșite. Apare, puțin marcat de efortul depus, dar expresia feței i se schimbă imediat ce află că vreau să discutăm despre pictorul amator Petre Gheorghe.

— Tîrziu mi-am descoperit înclinarea pentru pictură, îmi mărturiseste. Pictez numai de patru ani, dar am impresia c-o fac de-o viață. Poate de aceea mă grăbesc. În liniștea atelierului improvizat, penelul îmi îndepărtează frîmintările, mă reconfortează. Toate naturile moarte le-am intitulat „Resuscitate”. E un termen medical drag mie ca anestezist, care înseamnă readucere la viață. Faceți legătura între subiectele pictate și titluri și veți înțelege ce înseamnă pentru mine șevaletul.

Într-o atmosferă cunoscută nouă am găsit-o pe doctorița Suzana Bantas, care-și desfășoară activitatea la policlinica Combinatului poligrafic „Casa Școlii”. Lucrările dumneaei, în număr de trei, expuse la salon ne-au făcut să întrevădăm un pictor amator cu lungi state de serviciu în slujba frumosului. Medicul ne mărturiseste:

— Pictez și desenez de la 14 ani. Am fost atrasă de pasiune de această meserie a frumosului, fiind absolventă a Facultății de bele-arte, pe care am urmat-o con-

din toate aceste imprimeuri-tablouri, stări de culoare și grație, pline adesea de o putere dinamitară în reinterpretarea spectrului și pîndind în dezordine lor numai aparentă implicații cosmologice, nu doar ludice.

De fapt, ȘERBAN POPA, talent de excepție, e, în esență, un ingenuos bine temperat crezînd în funcțiile primordiale simbolice ale culorilor.

Stările sale de culoare de o uimitoare fantezie cromatică nu sînt gîndite în afara logicii axiale a artei adevărate; ce rezistă.

ȘERBAN POPA nu dibuie; a și găsit. Probe evidente aceste superbe lucruri stacojii, violete, galbene și roșii — amintindu-ne de muzica lui Dvorak și Rahmaninov, dar și de o undă de jazz.

El a născut pentru noi pe țesătură fascinantă pete portocalii sau verde-otravă semănînd cu mingi de oină ce toamai au luat foc sau de galactice Super-Nove.

În Stările de culoare ale lui ȘERBAN POPA soarele răsare în „do major”.

DAN MUTAȘCU ■

spectaculos, ci mai ales prin analiza faptelor simple, izbește și aici; filmul regizorilor Lavrov și Liubșin are acea putere șocantă de a te obliga la meditație, ce-i era caracteristică lui Șukșin.

Sînt filme despre care nu poți vorbi în mod obișnuit, care răscolesc un „ceva” interior al nostru ce nu se dorește a fi expus, nici măcar într-o discuție de specialitate. Sînt filme ce trebuie văzute de mai multe ori, practic niciodată neputînd afirma că ai remarcat tot ceea ce ar trebui remarcat la ele, pentru că întotdeauna, la o fiecare nouă vizionare, mai găsești ceva ce-ți scăpase anterior. „Cheamă-mă în depărtarea luminoasă” este unul dintre acestea. Imposibilitatea de a trăi în compromis, duritatea tragi-comică cu care sînt cenzurate în film acele porniri absurde ale onora de a rețea visurile altora — firescul și căldura, înțelepciunea profundă a oamenilor simpli sau caustica și doar aparent naiva candoare a celor din cea mai tînără generație — sînt doar cîteva dintre datele, dintre faptele de viață sau aspectele umane ale traiului contemporan — cum vrei să le spunem! — constituînd elementele esențiale ale acestui extrem de generos film.

HORIA PĂTRAȘCU ■

comitent cu dreptul. Am abandonat pictura și dreptul și m-am îndreptat spre medicină nu dintr-un spirit de dezavuare, ci dintr-o chemare a mea intimă, pentru a ajuta în special femeile pentru care din tinerețe am simțit o mare admirație și doresc să fac totul pentru a le alina durerile. De aceea am rămas medic, dar și pictor. Și nu de duminică, cum ni se spune, ci de fiecare zi, de fiecare ceas. Pentru mine pictura reprezintă și bunătatea. De aceea donez lucrările mele vecinilor, și oricărui om care se declară incintat de ceea ce fac eu în timpul liber. Am o mare mulțumire că munca mea, frîmintările mele pentru frumos împodobesc casele și incintă ochii celor cu care doctorița Suzana Bantas vine în contact. Îmi plac impresioniștii, îmi plac Luchian, îmi plac Vasu, Piliuță, Pacea. Din păcate, munca noastră, a pictorilor amatori, nu este privită cu căldură de cei de la Uniunea Artiștilor Plastici, motiv pentru care nu avem dreptul să cumpărăm de la magazinele speciale ale uniunii nici un fel de materiale atît de necesare nouă, fiind socotită ruda săracă a profesioniștilor. Din această cauză trebuie să-mi prepar singură culorile, să-mi procur singură ramele. Poate, poate, cîndva, această dorință și nemulțumire a noastră va fi îndeplinită. Și ca să extind aria durerilor, vreau să spun că am participa cu multă plăcere la interesantele discuții ale profesioniștilor, discuții care nu ar putea decît să ne ajute pe noi toți cei care în timpul liber pictăm ori desenăm.

Mircea Gabriel Păunescu, medic specialist la Spitalul 23 August, era de gardă. Lume multă, iar cu bolnavii de dinți nu-i de glumit. Doctorul nu și-a permis răgazul nici unei singure clipe, promițînd o întîlnire a doua zi. A venit la întîlnire direct de la gardă, puțin obosit.

Pictează mult. Trei zile pe săptămînă, alterînd de foarte multe ori penelul cu arcașul viozii. Înțeleg deci că este un pasionat al artelor frumoase.

— De ce medicină, doctore?

— Mama mi-a pus penelul în mînă. Tatăl meu întrevădea în mine o mare speranță a muzicii românești. Dar medicina face parte din tradiția familiei, tatăl meu fiind medic, iar ceilalți frați ai mei, de asemenea, medici sau farmacisti. Și așa, tîrziu-grăbiș, am terminat medicina, nu ultimul, ci chiar al doilea pe țară, cu media 9,84. Dacă astăzi ar fi s-o iau de la început, aș face poate pictură, pentru că pictura înseamnă dragoste, iar dragostea înseamnă tinerețe. Faptul că sînt laureat al primului Festival național „Cîntarea României” îmi întărește credința.

Pictura este o destîndere, este credința mea că ajută omul să fie mai bun, să vadă lucrurile mai frumos, să fie mai fericit, mai înțelegător cu cei din jur.

— Poate aveți dreptate, cînd văd cit de furios privește un pacient cu falca umflată, fiind în stare să spargă zidul pentru a-l ușura durerea. Oare nu vă simțiți mai mulțumit și fericit atunci cînd alinați durerea?

— Sigur că dumneavoastră aveți dreptate. Faptul că am rămas în fața scaunului cu clește în mînă dovedește că a învins medicina, dar undeva, în sufletul meu, parcă regret că nu m-am dedicat total șevaletului. Mai ales acum, cînd dă colțul ierbil...

— Aveți vreun model pe care căutați să-l imitați?

— Sînt prieten cu foarte mulți pictori care, bineînțeles, îmi transmit în mod pozitiv, sau poate negativ, influența artei lor.

Așadar, ultima expoziție plastică a medicilor s-a închis. Acum se lucrează la pregătirea următoarei manifestări. Se lucrează intens, cu o perseverență justificată. Membrii cenaclului doresc să nu-i dezminț renumele, Cenaclul „Ion Țuculescu” are 23 de ani de activitate, cu 3-4 manifestări pe an, în săli centrale sau în holurile spitalelor. Festivalul național „Cîntarea României” i-a ajutat în depistarea unor reale talente, care s-au afirmat în scurtă vreme și le-au adus chiar și distincții. Dar au nevoie de o sală a lor, a medicilor, pentru că numai în astfel de lăcașuri arta poate fi probată în confruntarea directă cu ochiul exigent dar avizat al publicului. Poate că dorința lor nu va rămîne fără ecou.

DAN BÎRLĂDEANU ■

RUBRICA MEA

Unde ni sint... visătoarele?

În plină „Daciadă“ și în preajma sărbătorii a 2050 de ani de la întemeierea statului unitar al dacilor, am deschis cu emoție cartea **Dacia**, antologie de lirică românească (ediție de Chirata Iorgoveanu-Dumitru, prefată de Paul Anghel, Editura Minerva, 1978). Ca întotdeauna, am citit cu interes paginile prefeței, al cărei autor îmi apare și ca un filosof al culturii, de rindul acesta prezentând cunoașterea mică a problemei, din lipsa unor informații mai numeroase și mai precise decât acelea la îndemina istoricilor. Mi-am spus însă :

— N-are a face ! Deoarece poezia de totdeauna s-a nutrit din miturile existente, ba chiar le-a concurat cu altele noi. Așadar, o antologie axată pe tema viteazului popor dac nu poate fi altceva, în ultimă instanță, decât o alternanță de ode în cinstea strămoșilor noștri și de mituri dintre cele mai variate.

Asistăm așadar la un adevărat concurs literar, în interval de trei secole de poezie românească, de la Dosofoei, reprezentat cu ale sale faimoase **Stihuri de descălecatul Țării Moldovei** din **Psaltirea** în versuri (1673), apărută la Unieș, în Polonia, până la benjaminii culegerii noastre de astăzi, Mihai Bărbulescu și Mircea Florin Șandru, ambii născuți în 1949.

De la primul vers al stihurilor lui Dosofoei : „Neamul Țării Moldovei de unde dă rază ?“

am fost izbit de contrastul între autenticitatea formei genitvale vechi „țării“ a cuvintului țară, și mitocoseala redacțională a finalului : **dă rază**, în loc de **dărăz** (cu înțelesul se trage, obirșește). Recitind cunoscutul text, mi-a părut rău, pentru numeroșii cititori nefilologi, de lipsa unui glosar de nume proprii și comune, ca să-i pună deplin în temă. Astfel **Fliah** este **Flaccus**, care figurează și în **Letopisețul** lui Grigore Ureche, un general roman, ce-și are și el legenda în vechea noastră istoriografie. La versul în care înaltul prelat își exprimă credința că „semnele podului cu praguri căzute“, adică ruinele podului lui Traian, ar fi fost „de Sevir făcute“ era, de asemenea, necesară o notă de rectificarea. Mai ales cele două versuri finale cereau o deslusire :

„Pre-acei pod au trecut Moldoavei strămoșii Bătînd război cu dachii, a sașilor moșii“.

După istoricul sas din Medias, Toppeltin, a cărui lucrare **Origines et occasus Transylvanorum**, apărută la Lyon, în 1667, a fost consultată și parțial tradusă de Miron Costin, dacii ar fi fost strămoșii sașilor. Așadar stihurile lui Dosofoei, răspîndind o eroare curentă mai acum trei veacuri, deschid o carte de apologie a dacilor, prezentați însă ca strămoși ai sașilor ! Nu-i o inadvertență ? Sau nu mai știu ce-i aceea ?

Izvoare și popasuri

Arhitectura, spunea cineva, e o artă mută, arhitectii au cel mai adevărat destinul lebedei, deși socialul, ca prezentă artistică, ni se revelează cel mai pregnant prin ei, prin acești artiști, dat fiind că imagini dintre cele mai elocvente, mai desăvârșite ale credințelor, ale tehnicilor, ale ideilor de confort, ale poeziei, ale umanului în genere, ni le dau. În ultimă instanță, casa și agora, cu mediul lor ambiant. Nu există artist mai etern decât arhitectul, fiindcă materia lui înfruntă temerar eternitatea, și nu există artist mai rob cit circumstanței decât arhitectul, care zidește la comanda clipei și sub rigorile clipei. Și, poate, nici artist mai conștient de menirea lui socială, fiindcă el știe că, înălțînd edificiul, construiește cultură, prin mijlocirea unei civilizații. Așa l-am citit și l-am înțeles pe G. M. Cantacuzino, în mărturisirile sale retrospective recente, într-un impunător volum — un dar prețios pentru tinerii arhitecți, pentru iubitorii de artă, pentru noi toți*).

Sintem în fața mărturisirilor unui strălucit arhitect, autor al unor splendide edificii (vezi Palatul C.E.C. din București), artist restaurator de mare faimă (Palatul Mogoșoaia), desenator și pictor, savant și poet, distins profesor (elevii acestui Bramante al nostru fiind, toți, personalități ilustre), pedagog nu numai cu linia și volumul, ci și cu cuvîntul scris, personalitate enciclopedică, asimilabilă în literatură lui Iorga, Odobescu, Călinescu sau Eliade, gînditor și vizionar, filosof al arhitecturii și, pe un plan mai larg, al culturii, încercînd cu peniță fină, dar încărcată de ascuțimi și de tensiuni electrice, probleme care, și azi, după decenii, se vădesc a fi probleme curente ale construcției și științei noastre culturale.

Structurată ca un jurnal, ca un document original și original al unei sensibilități de excepție, alături de „Izvoare și popasuri“ și alte scrieri ale lui G.M.C., cum și conferințe ținute la radio, celebre în epocă, antologia alcătuită de Adrian Anghelescu ne oferă o imagine sugestivă, completă a operei esențiale a arhitectului-filosof, operă ale cărei coordonate, bine reletate de editor în impozantul avant-propos al volumului, ni se par a fi două : ancorarea în solul fertil, generos al tradiției, al valorilor de substanță ale culturii și civilizației românești, „demersul profund de adîncire și definire a elementelor distinctive ale fizionomiei noastre spirituale“, și, în același timp, viziunea modernă asupra acestor valori, smulse din bezna anonimatului sau din „exotismul“ idilic și proiectate cu fața spre soare, în universal, în temeinicie, în viitor.

G. M. Cantacuzino este unul dintre puținii care, într-o epocă sfîșiată confuz de porniri polare, la cumpăna de incertitudine dintre paseismul pășunist și „modernismul“ care anihilează trecutul, determină, pentru generații, nu numai originalitatea de fapt, fenomenală, a artei populare românești (cum ar zice Bologa).

Urmărind cu interes sumarul, am văzut că antologia cuprinde poezii a 30 de poeți decedați, de la Dosofoei (1624—1693) la Dimitrie Stelaru (1917—1971) și 44 în viață.

Nu toți ne vorbesc de daci. Astfel, poetul George Tutoveanu (1872—1957), foarte prețuit de N. Iorga, nu se socotea descendent al acestora. Ne-a spus-o răspicat, de la **bun început** (cum se zice azi !):

„Nu, nu, eu nu-s un călător pe mare
Purtat de valuri oarbe, nu, să știți,
Crescut din vlagă brazdei milenare,
Le sint urmaș cohortelor de sciți“.

Las' că prin cohorte se înțeleg unități militare romane, dar sciții sint alt neam decât dacii, n-avem a ne făli cu ei.

Nici interesantul G. Baronzi (1828—1896), reeditat cîndva de N. Iorga, nu avea ce căuta în antologie, deși a încercat o epopee, **Daciada**, deoarece el a crezut, ca și latinistii secolului precedent, că dacii s-au stins. Citez din finalul fragmentului dat :

„Dacia se stinse — atunci cînd n-a mai rămas
Pe-urmele-i de singe nici un singur pas“.

Spuneam că lipsește cărții un glosar.

Iată o pildă de substantiv comun, în **Dochia și Traian** a lui Gh. Asachi (1788—1869), primul poet moldovean modern și întîiul creator de mituri, cu acela al Dochiei, iubită de Traian. Dochia e însăși Dacia, pe care „Împăratu-n van cată“ a o-„mblinzi“, pentru că ea, ca să se ferească de urmăriitor

„A ei haină aurită
O preface în săiag...“

Ce e săiagul ? Este **șiacul** țărănesc, postav țesut din lînă aspră, închisă la culoare. Pe Tudor Argezi l-am cunoscut în 1926, în haine cafenii, din șiac (m-a lămurit : călugăresc !).

Nu în-a mirat prezența Iuliei Hasdeu (1869—1887), poetă de limbă franceză, al cărei **Cîntec dac** a fost foarte bine tălmăcit de Monica Pillat. Nu m-a mirat, pentru că tatăl ei, genialul Bogdan Petriceicu, a fost acela care a promovat la noi cel dintîi, cu ardore, cultul dacilor. Poezia ei însă e un îndemn de mîndrie, către contemporani, iar Dacia, România din zilele ei.

Mă surprinde însă că este singura poetă română din antologie. Altfel nu s-a găsit, nici din zilele noastre, nici în cele trei secole de poezie românească, să lăvească pe înaintașii noștri. Este, orice s-ar zice, o lacună : sau a liricii feminine, sau a cinstitei antologii.

Ne întrebăm, așadar, parafrazîndu-l pe Al. Vlașu :

„Unde ni sint... visătoarele ?“

Se ascund ca Dochia de Traian ?

Teamă mi-e să nu se fi schimbat și ele, ca Dochia lui Asachi, cu acest prilej, în „bolovan“.

ȘERBAN CIOULESCU ■

ci legătura cu funcția genetică a acestei arte, văzută ca o cărmidă constitutivă pentru creațiile mari ale prezentului și viitorului. Satul românesc, privit ca „o expresie a veșniciei tinereții“, e, pentru G.M.C., o sinteză de artă, cu rădăcini ce se pierd în timp dar cu coroana crescînd (trebuînd să crească !), viguros și durabil, spre ziua de mîine. Crestăturile în lemn, ale căror motive destăinule un „popor cu sufletul bogat în intuiții adînci“, ceramica populară, cu „similitudini de forme cu vase eline, egiptene, romane“, țesăturile țărănești, vîdînd „un gust al somptuosului care, chiar cînd se exprimă cu elemente și materii cit se poate de simple, nu este pentru aceasta mai puțin bogat în concepție“, fîntinile rustice, monumente de o unică frumusețe, care „arată bine că și cu acest prilej spiriul nostru a rămas cu eleganța expresiilor de adîncime“, sint, în optica arhitectului-filosof, elemente vii și viabile ca și folclorul, ca și limba, sint, ca și acestea, materii plastice disponibile la infinite serii de transformări, de metamorfoze, capabile să servească și să îmbrace structurile oricărei creații așa-zis „culte“. Nu prin calchiere servilă, nu prin „copierea superficială a formelor“, ci prin arderea discretă a motivului în retorta inteligenței artistice, printr-o „alchimie subtilă“, bazată pe știința veacului, deci prin fructificarea lor adecvată în spațiul și timpul modern. Insuși creatorul popular, dealtfel, procedează așa : „Răbdarea și ingeniozitatea țărănească — scrie G. M. Cantacuzino — ne sugerează o disciplină și ne îndeamnă spre o metodă de lucru din care se vor naște forme noi pentru vremea nouă care răsare“.

Sint pagini care (alături de altele, consacrate unor realități, fenomene sau personalități artistice de aiurea) descoperă un patriot lucid, responsabil, un artist de aprigă intransigență cu sine, cu arta lui, o inteligență superioară vremii, anticipînd problemele și direcțiile arhitecturii și artei noastre de azi, un moralist pertinent, un liric subtil, culrasat uneori de amărăciune, de ironie, de vehemență, de spirit polemic.

Adrian Anghelescu prefătează paginile acestei antologii cu o peniță exactă, de mare finețe a observației, luminînd unghiuri de inedită deschidere asupra omului și a operei, ceea ce face cu atît mai memorabilă tipăritura. Editorul a știut să aleagă și, alegînd, să ne ofere nu o suită de mostre, oricît de remarcabile, dintr-o mare operă, ci o sistemă — am zice — de definiții, definiții vizînd un spirit, un mare spirit, revelat în trăsăturile lui ca dinale. Un alt volum cu semnătura lui G.M.C., îngrijit de același A. Anghelescu („Pătrar de veghe“, Ed. Dacia, incluzînd însemnări despre lumea și arta Orientului) a ieșit recent de sub teascuri, completînd fericit, după niș e decenii de uitare, profilul unuia din cele mai interesante personalități ale culturii noastre.

ILIE PURCARU ■

* G.M. Cantacuzino : „Izvoare și popasuri“, Editura Eminescu, 1977. Antologie, studiu introductiv, tabel cronologic, note și bibliografie de Adrian Anghelescu.

CRONICA LITERARĂ

Doina Sălăjan:

AMINTIREA MIRESMELOR

Unul din cele mai bune volume de poezie apărute la noi în ultima vreme aparține fără îndoială Doinei Sălăjan. **Amintirea miresmelor** certifică prezența în literatura noastră contemporană a unei poete de un remarcabil talent care își făurește destiul liric fără grabă și fără dorința de a ieși cu orice preț în evidență printr-o evoluție spectaculoasă. Doina Sălăjan

își construiește opera cu înfinită răbdare și cu grija de a rămîne ea însăși, departe de zarva modelor sau de tentativele unor autori dornici să se rupă printr-un act radical și orgolios de tot ce i-a premers. Versurile ei nu creează dificultăți la lectură, sint fluente și de o simplitate dezarmantă, compuse fără un efort vizibil. Ceea ce nu înseamnă nici o clipă că lirica sa este superficială și face reverențe cititorului comod ci își datorează firescul încrederei neajmurate că mijloacele tradiționale de exprimare nu și-au epuizat resursele.

Prima secțiune a cărții, admirabilă întru totul — **Amintirea miresmelor** — conturează tărîmul paradiziac al copilăriei. Poeta celebrează în versuri pline de cantabilitate traiul simplu, nesofisticat, în care omul întrefîne un dialog cordial cu natura. Într-o epocă a zbururilor cosmice ea aduce un elogiu ocupațiilor mărunt, casnice, ca frămîntatul pîinii sau cusutul, sau îndeletnicirilor grădinărești. În acest teritoriu magic și accesibil azi poetei doar prin rememorară, năpădit de verdeață și rodind îmbelșugat fructe gustoase, în care se creează minunății culinare, domnește ca o blindă suzerană bunica, atotcunoscătoare a tuturor convențiilor acestui tărîm, pe deplin împăcată cu tot ceea ce se petrece în jurul său, toate fiind embleme ale vieții. În lumea modernă mai puțin tîhnită poeta încearcă prin vers să recupereze imagini de odinioară — ale nucului, calului, ale gospodăriei de la țară unde a descoperit obiectele și viețuitoarele. Implicite, ea face un elogiu puterii scrisului de a reînvia și de a fixa pentru totdeauna scene care altfel ar fi rămas doar în propria sa memorie. Dar amintirea unor clipe de fericire de la o altă vîrstă nu capătă niciodată în **Amintirea miresmelor** accente sfîșietoare. Poeta face cronica unor evenimente petrecute demult într-o stare de bucurie fără margini, din perspectiva copilului pentru care fiecare zi înseamnă o nouă aventură în necunoscut, bogată în peripeții și învățăminte, plină de miracole. Astfel, coacerea pîinii capătă dimensiunile colosale ale unui act de naștere al unei noi lumi, cămara devine un depozit secret și sacru care adăpostește efluvii rare ale unor bunătăți nemaivăzute. Deși în poezia Doinei Sălăjan se enumeră cu vioieșie o sumedenie de obiecte familiare nouă, sau plante și viețuitoare întîlnite pretutîndeni, fiecare dintre ele capătă o aură misterioasă, de parcă n-ar mai ține de domeniul cotidianului ci ar pătrunde pe meleaguri fabuloase și intangibile. Între elementele firii pare să se fi încheiat un pact care interzice orice provocare la neînțelegeră și proclamă armonia ca mod de existență. De aici apare și nota sărbătorească a poeziei Doinei Sălăjan în care orice întîmplare e primită cu seninătate fiind socotită o victorie împotriva fragilității și năruirii. Versurile alcătuiesc parcă un singur imn de biruință, simplu și fermecător, plin de bună-cuviință, de o putere de convingere extraordinară și exprimînd fericirea de neimaginat a unei încîntări perpetue în fața spectacolului vieții : „Într-o dimineață frumoasă de-aprilie / Ora șapte mirosea a vanilie. / Ieșind cucul să cucuie spornic, / Părea că aroma năvălește din ornic, / Și-ndată ce trecu un minut peste șapte / Crescu ușurel și o boare de lapte. / Cînd mai zbură înc-un stol de secunde, / Plutiră-mprejur și alte dulci unde, / Efluvii din flori de lămii și migdale / Dinspre împărățiile de zaharicale“.

Cînd este gravă, uneori cu tot dinadinsul, ca în cea de a doua parte a cărții — **Clepsiada de carne** — poeta comite și stîngăcii, are unele naivități, „filosofează“ fără a transfigura artistic. Dar și în această secțiune a cărții majoritatea poemelor — bînuite de presimțiri funeste, de neliniști, aidoma celor din poemele unor poeți romantici care cîntau zădărnica în mijlocul vestigiilor trecutului — sint emoționante prin sensibilitatea lor care nu are nimic de-a face cu melodrama. Doina Sălăjan conferă aproape întotdeauna forță versului său care se desparte de notațiile lirice dintr-un album de adolescență. Uneori, adîncimea meditației este deosebită și de efect, ca în **Pictură, Inscripție pe zidul casei, Poem imposibil, Natură vie cu ceașcă albastră** sau în **Poem pentru lumina ochilor** : „Se spune că, murînd, în scurta clipă / A ruperii de cele ce iubim, / Mai vedem frumoasa-ne risipă / De viață, sub un arc de cer sublim, // Și toate cite-n traiu-ne pîrură / Amare, dulci, ades de ne-ndurat, / Își vor ivi întreaga lor măsură / Ca-n negrul nopții corul instelat...“

Poetă originală, de un talent care nu are nevoie de suporteri fanatici pentru a răzbate, dar are nevoie de simpatie și încredere pentru a se împlini, Doina Sălăjan este un nume din poezia noastră de azi care trebuie rostit cu respect.

A. GEORGE ■

O voce de la Miercurea Ciuc

Mária Nagy — o nouă cântăreață cu o voce tulburătoare și cu o pasiune curată pentru muzica tînărară. Are 20 de ani, e elevă în ultimul an la un liceu din Miercurea Ciuc, cântă atît în limba sa maternă, limba maghiară, cît și în limba dragă tuturor cetățenilor acestei țări, limba română.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar — în practica sa firească de a-și improspăta mereu rindurile — promite pe curînd reintîlnirea cu prietenii săi care vor asculta astfel și o serie de noi reprezentanți ai muzicii tinere.

Despre niște tineri care repară calculatoare, și cuceresc publicul prin cîntecele lor

În 1971, o chitară, o tobă și un saxofon, nucleul actualei formații „Electrongrup”, apar pentru prima dată în fața publicului cu ocazia sărbătoririi a trei ani de la înființarea întreprinderii de întreținere și repararea utilajelor de calcul. Tatăl lor era pe atunci și este și astăzi Marin Comănici, președintele sindicatului, despre care se spune că muzical vorbind „are ciment în urechi”, dar care nu-i pierde din ochi la nici o repetiție, fiind sufletul întregii mișcări artistice a întreprinderii; iar Inginerului șef, Gheorghe Stoica Mann, i se spune „omul ureche” pentru că, fiind inginer electronist, face totdeauna observații precise și pitorești de genul: „Stația are un brum”, „n-ai luat bine nota”, „ce are pedala de la orgă?” Și deci nu este deloc intîmplător că orchestra de muzică ușoară „Electrongrup” este deținătoare Premiului I în cadrul concursului tinerilor interpreți și al orchestrelor de muzică ușoară și muzică folk „București '78”.

Piesa care le-a adus consacrația este o prelucrare proprie, stil jazz, a „călușului” românesc, în nuanțe melodice calde și efecte sonore moderne.

Membrii formației sînt toți deparatori de utilaje și sînt toți absolvenți ai școlii populare de artă. În 1971, cântau muzică „auzită”. Astăzi, toți sînt noțiști, abordează toate stilurile, prelucrînd melodii vechi de muzică românească pe ritmuri noi, dar

în aranjament propriu. Așa s-a intîmplat cu orchestra „călușului”. A trecut prin foarte multe variante, în repetiții de cite șase ore pe săptămînă. Și pentru că sînt pasionați, în materie de muzică, au acasă încă o serie de instrumente. Tot „acasă”, la întreprindere, mai au 11 diplome, primite în ultimii doi ani, fiind o formație

de bază a sectorului dol. Și tot despre pasiunea lor pentru muzică vorbește și faptul că, deși opt din cei nouă membri ai formației sînt căsătoriti și au cite un copil, toți continuă cele șase ore săptămînale de repetiții la întreprindere și cam trei ore repetă singuri, cu instrumentele de-acasă. S-au obișnuit astfel să se comporte față de această pasiune a lor pentru muzică foarte serios, așa cum își tratează și îndatoririle profesionale.

Pentru faza superioară a Festivalului național „Cîntarea României” pregătesc de pe acum un repertoriu amplu cu soliști instrumentiști și cor, avînd în vedere posibilitățile de care dispun.

ELENA GHERA ■

Formația „Electrongrup”, de la stînga la dreapta: Anton Rașcu — conducătorul formației, Deju Arpad — chitară bas, Ionel Ionescu — baterie, Marin Crîșmariu — saxofon alto, Ion Dumitrescu — solist

și sonorizator, Cornel Anisia — saxofon tenor, Alexandru Limban — trompetă, Teodor Hulea — orgă, Constantin Georgescu — chitară.

Formația „Cristal” — măsura unei munci susținute, măsura încrederii în ea

Fără a avea nimic conspirativ, discutația noastră cu membrii formației de muzică pop „Cristal” din Galați a avut loc la miezul nopții, cu primăvara bătînd în geamurile celui mai proaspăt club al tineretului, clubul „Cristal” deschis sub egida comitetului județean U.T.C. tuturor categoriilor de tineri din orașul a cărui emancipare culturală s-a împletit strîns cu ridicarea și extinderea aici, pe malurile Dunării, a unor giganți ai industriei noastre de azi.

Tînăr directorul clubului, Florin Cilincă, profesor de matematică și poet, tînăr entuziașt sau colaborator, metodistul Vasile Dănilă, talentat recitator, laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, atît de tînăr Vasile Șeicaru, solist de marcă în formația „Cristal” alcătuită acum vreo unsprezece ani.

Deși bună, deși cu state de vechime, se pare că umbra unui anonim a însoțit eforturile și certele realizări ale „Cristalului”, condusă cu competență de Puiu Crețu (orgă și voce), sufletul acestei formații, profesor de educație fizică, dar care cîntă Bach, om cu o bogată cultură muzicală. Vasile Șeicaru, de aceeași profesie, face naveta zilnic de la 60 de km pentru a veni seară de seară la repetiții. Cum v-ați lansat, Vasile Șeicaru? „Din ghinion în ghinion. Dar apariția noastră la emisiunea realizată de poetul Adrian Păunescu, „Antena vă aparține”, sperăm să ne fi impus atenției publicului. Aceasta a atras imediat imprimarea noastră la Radio cu șapte piese, într-un spațiu de timp record. A fost o adevărată performanță, care nu stă la îndemîna oricui. Ni s-au difuzat șase piese”. Cine face parte din această formație atît de unitară și de muzicală? „Ion Crețu și cu mine, profesori de sport, Gheorghe Marin, chimist la Combinatul siderurgic, Tiberiu Cazacu, student la Facultatea de mecanică, Aurel Schwartz, subinginer navalist, Vasile Spătaru, student la Conservator, Doru Căpălescu, Monica Lazăr, solista vocală a formației, operatoare la mașini de calcul. Nu s-ar putea spune că nu există o unitate în diversitate, nu? Formația noastră a fost laureată la aproape toate edițiile Festivalului artei studentești. Să ne amintim că în 1970, la Timișoara, „Cristalul” a luat locul al III-lea la categoria formații de muzică pop, aproape toți membrii forma-

ției obținînd și premii individuale. Am putut fi urmăriți și în top-ul „Săptămînii”. Ca să nu mai vorbim că am fost laureați în etapa finală a Festivalului național „Cîntarea României”.

Pe lîngă calitățile interpretative, repertoriul pe care îl avem ar putea ilustra măsura muncii noastre dar și concepția despre muzica tînărară și mesajul ei. Printre multele noastre compoziții se mai numără vreo 20 de piese care ne pot reprezenta oricînd. Dintre acestea, 8—10 piese ar putea constitui un disc care să ne reprezinte cu adevărat. Din păcate, avem doar două apariții pe două discuri colective, cu imprimări de la Radio, fără colaborarea „Electrecordului”. Ce este muzica pe care o propune „Cristalul”? Prin mijloace specifice ea încearcă să dea un răspuns la problemele noastre de viață. Nu sîntem profesioniști, dar se poate vorbi de profesionalismul acestei formații. Stilul nostru de lucru este acela al unui cenaclu. O piesă compusă de unul dintre noi este prelucrată, purificată, îmbogățită în îndelungi repetiții, pînă ce își găsește cea mai fericită formă de exprimare. Facem mereu apel la filonul popular, autentic și viguros. Un accent deosebit îl punem pe voci. Lucrăm fiecare voce în parte. Una dintre cele mai complexe piese, piesă de rezistență a formației, pe versurile poetei Constanța Buzea, care le-a scris special pentru noi, durează vreo 12 minute și pune în valoare toate resursele artistice și tehnice de care dispunem. De un deosebit succes s-a bucurat piesa pe versurile poetei Doina Sălăjan — „Memento” — dedicată tragicului seism de la 4 martie, piesă reluată și în emisiunea „Antena vă aparține”, împreună cu o altă piesă de valoare și care a creat un deosebit efect, „Cai în lumină”, pe versuri de Adrian Păunescu. Tot în cadrul aceleiași emisiuni a fost prezentată compoziția lui Vasile Șeicaru „Colindul Dunării”, pe versurile poetului Paul Tutungiu.

Noi dorim nespuse să colaborăm cu Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar și, dacă n-am înțeles greșit, chiar și conducătorul cenaclului ar dori. Acolo muzica tînărară se simte la ea acasă. Acolo sînt unii dintre cei mai buni și entuziaști interpreți, cu care noi am și cîntat: Nicu Alifantis, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Mircea Bodolan. Cenaclul Flacăra este una dintre cele mai frumoase și viguroase manifestări ale muzicii tinere.”

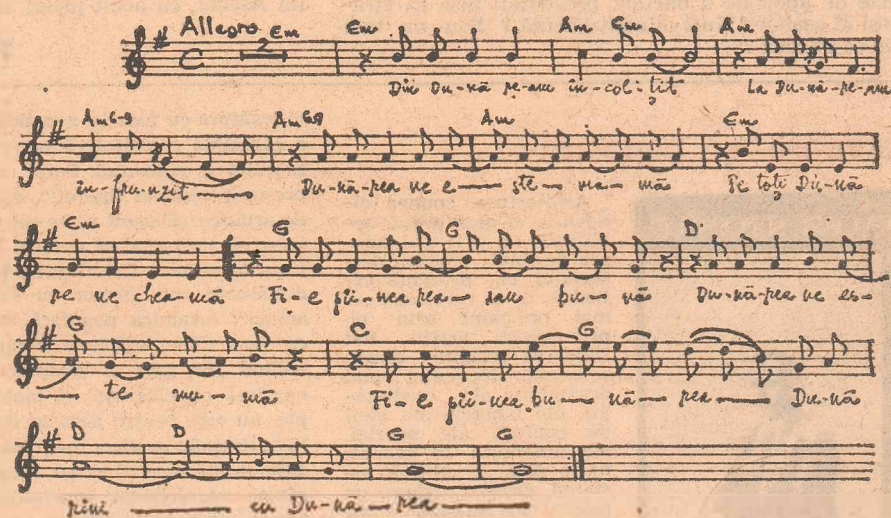
Directorul clubului, Florin Cilincă, este convins că la ediția a doua a Festivalului „Cîntarea României” formația „Cristal”, care de pe acum are noi piese în lucru și multe în refacere, apreciînd sprijinul material și moral al comitetului județean U.T.C., va da măsura unei munci susținute și nobile și a încrederii în ea.

ADI CUSIN ■

Colindul Dunării

Versuri : Paul Tutungiu

Muzica : Vasile Șeicaru

Pe pămînt, de cînd te știm,
Dunăre, ne dunărim.
Veac de cînd se pomenește
Dunărea ne dunărește.

Cîți băura apa sfințită
Graiul Dunării cuvîntă.
Carpații la zei cum cresc,
Graiul Dunării vorbește.

Din Dunăre-am încolțit,
La Dunăre-am infrunzît,
Dunărea ne este mamă,
Pe toți Dunăre ne cheamă —

Refren

Fie pîinea rea sau bună
Dunărea ne este mamă,
Fie pîinea bună rea
Dunărim cu Dunărea.

Memento

Versuri : Doina Sălăjan

Muzica : Puiu Crețu

De ce ? Se moare-n apă, pe uscat, în aer,
erolec, pueril, c-un ultim vaer
Se moare-n chinuri, ori în somn se moare
senin, inconștient, cu disperare

De ce ? acest pămînt, această vale largă
ne este leagăn bun și ne e targă
Noi prin lumina inimii și-a minii
îl sîntem totuși pe veșii stăpîniți.

De ce ? putem privi prin lacrimi dulcea față
a sorții noastre, flacăra și gheață
Putem răzbi cit umăr lîngă umăr
rămînem strînși, chiar de-am scăzut în număr.

Refren

Tubiții mei, am murmurat cuvînte
Ce nu alină, doar ne-aduc aminte !

Radu Selejan:

Scrisori din Transilvania

I.

Ar fi multe de spus.
Noi aveam atunci răsărit și apus,
aveam mișcări, mișcări noaptea,
aveam riuri și muni și cimpii,
mame, tați, strămoși și copii,
ne știam prea bine hotarele,
la Sarmizegetusa ne ședea mai marele.
Ar fi multe de spus,
de când veacuri destule s-au dus,
puhoai de rău și pirjol
n-au lăsat în urma lor nici un gol.
Noi eram, semănăm, culegeam,
sufletele cu doine și dor le-adăpam.
Ar fi multe de spus,
despre cum ne furau dușmanii,
despre cum vindeau truda noastră
și-mpărțeau banii,

despre cum își adăpau caii
cu sudoarea frunților noastre,
despre numele riurilor noastre
care nicidecum n-au fost sihastru.
Ar fi multe de spus.
Noi aveam atunci răsărit și apus,
aveam mișcări, mișcări noaptea,
martori ne sînt muni și Dunărea și Oltul,
Gelu și Menumuruit,
oasele lor care atît ne-au durut,
martor ne este rotundul în care trăim
și Patria în numele căreia vorbim.
Ar fi multe de spus,
despre cum n-am cumpărat de la alții istorie.
Mormintele strămoșilor noștri sînt cea mai
bună memorie.
Noi aveam atunci răsărit și apus,
aveam mișcări, mișcări noaptea,
aveam fapte între viață și moarte.
Ar fi multe de spus de când veacuri destule
s-au dus.

II.

Noi nu ne-am pripășit pe-acest pămînt,
venind de cine știe unde cu jafu-n gînd.
Nici nu ne-am scris istoria citind în stele
soarta unor bărbați care n-au fost
vreunui gînd viclean să-i dăm un rost.
Nu ne-am jucat hotarele la zaruri,
nici nu le-am tîrguit în vreun bazar.
Români sîntem și țara-i România,
pămînt de mii de ani înșămîntat
cu oasele din care-am răsărit,
pe care nu le-am izvodit,
cerindu-i vîntului povață,
din care pulbere să le-adunăm,
nici nu ne-am rezemat de stilpii lumii
cercînd să stoarcem datini din nimic.
Noi nu ne-am pripășit pe-acest pămînt,
venind de cine știe unde cu jafu-n gînd.
Noi sîntem noi
de când există acest pămînt.

Strigarea lui Negru Vodă de rămas bun de pe lumea asta

CÎNTUL AL DOISPREZECELEA

Prezentul fragment face parte dintr-un amplu poem popular, Balada ciobanului care și-a pierdut oile, cu o arie de răspîndire ce cuprinde, potrivit investigațiilor desfășurate pînă în momentul de față, zonele Brașov, Făgăraș, Sibiu, Hațeg, Buzău, Cîmpulung și Argeș. Poemul a fost reconstituit parțial de către un grup de cercetători neprofesioniști din București și Brașov (ingineri, matematicieni și fizicieni, neobosiți culegători de folclor și pasionați adepți ai investigațiilor istorice prin mijlocirea instrumentelor de calcul moderne). Fragmentul pe care îl publicăm a fost încredințat redacției de către principalul animator al grupului, inginerul Alexandru Forje. Balada a fost recitată în fața grupului de folcloriști (care a înregistrat-o pe bandă magnetică) de către Ludovica Munteanu din Făgăraș, decedată în 1976, în vîrstă de 96 de ani. Ulterior - ne informează inginerul Alexandru Forje - cercetările întreprinse în zonele amintite mai sus au dus la descoperirea unor numeroase alte variante, colectivul izbutind să reconstituie peste 7200 de versuri ale unui foarte vechi poem ce cuprinde elemente de istorie națională ce ne îndeamnă să-i situăm începuturile genezei spre mijlocul veacului al XIII-lea. Printre personajele lui dominante se numără legendarul Negru Vodă, domnitor controversat de istorici, și căruia tradiția îi atribuie, între altele, o mare victorie dobîndită împotriva tătarilor.

Așa cum vor remarca desigur cititorii - balada se recomandă printr-o remarcabilă fluiditate a versului și prin ampla și surprinzătoare concepție despre univers și lume, populată de elemente de credință ancestrală, de sorginte dacică, pretind cercetătorii, aducînd în sprijin informațiile pe care ni le oferă unele izvoare ale anti-chității.

Evident, specialiștii vor avea ultimul cuvînt, revistei noastre revenindu-i modestul merit de a aduce în atenția acestora și a marelui public deopotrivă această rară și, paradoxal, necunoscută perlă a folclorului național.

Colo-n creasta muntelui,
Unde-i desul codrului,
Negru Vodă îmi ședea,
Nu ședea că îi plăcea,
Ședea că nu mai putea,
Zice cit mai apuca,
Că puterile-l lăsa,
Sfătua și poruncia
Și ciobanii-l asculta.
Negru Vodă zice-așa :
- Fraților, firtați
Voi ciobani și frați
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Bodrule, bătrîne,
Inimă de ciine,
Ciine credincios,
Ciine de folos,
Slujba ce-ai slujit,
Truda ce-ai trudit,
Scump le-ai mai plătit,
Cu toți opt feciori
Și cu opt nurori,
Cu un ginerel,
Chiar cu Floricel,
Bine-au chibzuit
Dar nu mi-a ieșit
Cum am poruncit
Și cum m-am gîndit.
Iartă-mi bănuiala,
Sfada și greșala,
Dacă nu veneai,
Și nu ajungeai,
Și nu ne vesteai
Cite-ai pătimit,
Și cite-ai pățit,
Ne prindeau dușmanii,
Să ne curme anii.
Deci pentru cîință
Și recunoștință,
Acum dau de știre
Pentru pomenire,
Pentru veșnicire,
Cit va fi să fie
Pînă-n veșnicie,
Să stai și vei sta,
Numa-n dreapta mea,
Cu credința ta,
Ca să-ți mulțumesc,
Și să te cinstesc.
Negru Vodă se ținea
Da' durerea-l sfîșia,
Zice cit mai apuca,
Sfătua și poruncia

Și ciobanii-l asculta.
Negru Vodă zice-așa :
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați,
Minzari și strungari,
Stîrpari și brînzari,
Și voi păcurari,
Și voi brebenari,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Mi-ați fost de credință,
Și de trebuință.
Dați-vă pe-aproape,
Voi toți și voi toate
Să vă sfătuiască,
Să vă poruncesc.
Stați și m-ascultați
Și seama luați,
La cite vă spun,
Ca să vă îmbun.
Azi ne-am războit,
Și am izbîndit.
Că ai de-au venit,
C-au venit călare
Ca să ne-mpresoare,
Țara s-o pocească
Și de iertăciune,
Noi i-am prăpădit
Și i-am risipit.
Le-am plătit cu moarte,
Ca să n-ai bă parte,
La ce-au jînduit,
Și la ce-au rimnit.
Nu ne-a ostoit,
Plata ce-am plătit,
Cu copii și frați,
Cu soți și bărbați,
Ciți au tot pierit
Și ciți au murit.
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Pe toți și pe toate,
Cit s-au dus în moarte,
De și-au dat viața,
Să nu mai apuce,
Miine dimineața,
Voi să-i adunați,
Și să mi-i spălați,
Cu vin să-i udați,
Ca de sărbătoare,
Ca de nuntă mare,
Să mi-i îmbrăcați

Cinstea să le-o dați.
Un popă vlădică,
Slujba să le-o zică
Slujba bătrînească,
Slujbă-mpărătească.
Nouă popi bătrîni,
Ca pentru stăpîni,
Să meargă-nainte,
Să-i binecuvînte,
Nouă fete mari,
Și nouă pîndari,
Să se prîndă-n joc.
Să bată pămîntu'
S-astimpere vîntu',
S-alunge gîndu'.
Gîndu' de-ntristare,
De durere mare,
Nouă bocitoare,
Din opus de soare,
Pînă-n zori de zi,
Să prîndă-a-i boc,
Nouă nopți la rînd
Pe ai de nu sînt,
Acum la strigare
Și numărătoare.
Nouă nopți la rînd,
Ca pentru comînd,
Cum știți numai voi,
Cum e pe la noi
Voi să priveghiați
Și tot trei să-mi stați.
După miezul nopții
Păsările morții,
Dacă vor veni
Și se vor roti
Și vor filii
Din aripi ușoare
Îngînd cîntare,
Ca de alinare,
De vrei să scîpați
Să nu le răbdați
Să le alungați
Să dați după ele
Cu ce apucați.
Fraților, firtați
Voi ciobani și frați
Și voi ciobănițe
Fete și băcițe
Pe toți și pe toate,
Pe toți și în parte,
Cit s-au prăpădit,
Fiindcă m-au slujit,
Cum am poruncit,
Ca să izbăvească,
Țara de năpastă,
Să nu mi-i uitați
Și să mi-i cîntați
Să-i cîntați în cînturi,
Să-i plîngeți în plînsuri,
Plîns de-ngropăciune,
Și de iertăciune,
Plîns de pomenire,
Și de veșnicire,
Să-i țineți în gînduri,
Să-i puneți în cînturi,
Să-i cîntați în plînsuri.
Pe la sărbători
Și la șezători
Să-i cîntați de moși
Din moși în strămoși,
La pași și crăciun,
Ascultați ce spun.
Că e drept așa,
E dreptatea mea.
Cum vă sfătuiască
Și cum poruncesc.
Pe toți și pe toate,
Să le scrieți carte,
Pentru pomenire,
Pentru veșnicire,
Cit va fi să fie,
De ei să se știe,
Pentru ce-au murit,
Pentru ce-au pierit,
Cînd am biruit.
Și mai dau de știre,
Că le dau la popi,
Loc de minăstire,

Loc de pomenire,
Cu clopote mari,
Între doi stejari
Să bată în dungă,
Vestea să ajungă,
Peste țări și mări,
Peste nouă zări,
Pentru ce-am trudit,
Și ce-am izbîndit
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Dați-vă pe-aproape
Voi toți și voi toate
Să vă sfătuiască,
Să vă poruncesc,
Cit am stăpînit,
Din opus de soare,
Cîte-am întocmit
Ca să aveți parte
Numa' de dreptate.
A fost voia mea
Și-a fost drept așa.
Dar n-am isprăvit,
Ce-avem de plătit
Și de izbîndit.
Seama să luați
Și să nu uitați,
Să știți că de-ațuma
Au să vie-ntruna,
Să umple cîmpia
Să ne ia moșia
Eu vă sfătuiască
Și vă poruncesc
Vă cer să jurăți
Și să vă legați
Să știți să răbdați,
Țara s-o păziți,
Să n-o prăpădiți,
Să n-o risipiți.
Și să-mi mai jurăți
Și să vă legați,
Copii de copii,
Toți ciți sînt și-or fi,
Și cit vor veni.
Nepoți de nepoți
Și de strănepoți
Pe toți să-i jurăți
Și să mi-i legați.
Să mi-i învățați.
Pe toți și pe toate,
Să jure pe viață,
Să jure pe moarte,
Țara s-o păzească,
Să n-o risipească
Să le fie dragă
Cum mi-a fost și mie,
De azi și-n vecie,
Și de vor veni
De peste cîmpii
De-or veni călări,
De prin alte zări,
De-or veni călări
De-or veni pe jos
Cu rău ori frumos
De-ar veni oricine
De prin părți străine
Ca să ne stîrpească
Să ne prăpădească
Și să ne pocească
Nici ca să-i lăsați
Și să-i așteptați
Cum i-am așteptat
Și cum i-am gătat
La apus de soare
Cînd dă raza-n dungă
În ochi să le-ajungă
Să nu prididească
Să mi-i ostenească
Și să mi-i orbească,
Atunci să săriți,
Și să-i prăpădiți
Să mi-i spirăciți
Să moară să știe,
Că n-avem moșie
Nici de-mpurmat

Că n-avem de dat
Numa' de-ngropat
Să le se-negrească
Oasele sub glie,
Să-nveți să știe
De-o mai fi să fie
Pentru ce-au venit,
Și ce-au dobîndit.
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe
Eu mă duc de-acuma,
Ca să mă grijesc,
Să mă hodinesc,
Că azi m-am trudit,
Și m-am ostenit.
Chiar miine în zori,
Pînă-n cîntători,
Mă pornesc la drum,
Și am cale lungă
Lungă să-mi ajungă
Tot de mers pe jos
Pe un drum frumos
Mă tot duc, mă duc,
La capăt s-opuc
Lungă-i calea mea,
Dar mă duc pe ea,
Că mă duc stingher
Numa' către cer
Cu opinci de fier
Ca să-mi prisosească
Să nu se tocească.
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Eu vă poruncesc,
Și vă sfătuiască,
Să nu mă vorbiți
Și să nu mințiți,
Că așa fi murit
Ori că am pierit.
Stați și m-ascultați
Și seama luați
Că vin înapoi,
Ca să stau cu voi
Ca să isprăvim
Și să izbîndim
Ce-i de isprăvit
Și de izbîndit.
Dac-o fi și-o fi
Și de-o trebui
Voi să mi jurăți
Și să vă legați
Că știți să răbdați
Să mi-ați fost copii
Și mi-ați fost și frați
Să mă oșteptați
Aicea la munte
Printre stînci cărunte
Și-ntr-un bolovan
O mie de ani
Fraților, firtați,
Voi ciobani și frați
Minzari și strungari,
Stîrpari și brînzari,
Și voi păunari,
Și voi brebenari,
Și voi ciobănițe,
Fete și băcițe,
Eu vă las așa,
Că ne doamna mea
S-o lăsați pe ea,
Că să mă ardească
Să mă orimească
Și să-mi dea de drum
Unde plec acum,
Că desi-i străin
Nu mi-a fost haină
Mi-a fost de credință
Și de trebuință
Și-am trăit cu ea,
Toată viața mea,
Să faceți așa,
Că e voia mea,
Cum vă sfătuiască
Și cum poruncesc.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Anul Schubert

Nici nu s-a terminat bine primul trimestru al anului festiv Schubert și un post de radio al unei țări — îndoliate de masacrarea multor oameni și copii — pune „Neterminată” de Schubert, imediat după comunicarea nenorocirii, în locul oricărui altor știri, în numele celei mai crâncene tăceri. În anul festiv Schubert, lumea se mai omoară, între două lieduri și trei momente muzicale. E disperant, oricât am vrea să rămânem lucizi față de om și istoria muzicii sale, știind prea bine că nici Beethoven, nici Mozart — și nici Schubert, atât de covârșit de moștenirea lor, conștient până la boala de fragilitate talentului său între stincile „Eroice” și „Destinului” — nu au putut îmblinzi războaiele, în pofida visurilor lor orfeice. Fiecare om crede că-i înțelept acceptând neputința muzicii, de atâtea ori dovedită, de-a pune capăt războaielor și urii între oameni. Fiecare e mulțumit de luciditatea sa realistă, potrivit iluziei, când constată că strigătul din a „Noua” nu a provocat acel radical deznăscut al omului față de armele sale. Nimeni nu a dat lieduri ca Schubert, vocea omenească nu a cîntat mai melodiios, de una singură, doar cu un pian lângă ea, muzica lui de cameră e dintre acelea de pus pe răni — dacă aceasta poate fi o comparație convingătoare și eu cred că poate, avînd în vedere și în nări și în urechi vaietele de sub atîtea pansamente — cu cvintetul lui intitulat vesel „al păstrăvilor” poți străbate îndelungi dureri (cum mi s-a întîmplat în '58) iar un Richter poate extrage din sonatele lui cea mai adîncă lumină beethoveniană, aceea care te somează, cutremurîndu-te, să fii înrît cu semenul tău întru suferință, ce altceva? Totuși, fredonînd „Sub liliacul înflorit, totul e vrîjît” lumea a ajuns la perfecționarea bombei atomice și la rachetele nebune iar anul festiv Schubert nu interupe lanțul atentatelor și contra-atentatelor, al măcelurilor și contra-măcelurilor care se urmăresc unele pe altele, ca temele celei mai oribile „Fugi”. Inteligența care știe a demonstra foarte științific lipsa unei legături directe între muzică și armamente mă turbează. Înțelepciunea care cere înțelegere și resemnare în fața lipsei de consecință a „Eroice” asupra prozei de fiecare zi a planetei în care strălucite devin mai ales atentatele reușite — mă revoltă și mi se pare, acea înțelepciune, o nebulie. În acest An Schubert — simultan cu Anul Jules Verne, dar cine se lasă săgetat de această interferență? — am citit un studiu scris cu cea mai pătrunzătoare răceală științifică în care se sublinia, fără vreo tresărire a sprincenelor, că un obstacol fundamental în desăvîșirea noilor armamente se ridică din imposibilitatea verificării lor în condiții reale de luptă. Liniștea superioară cu care esteticienii și filosofi ne sfătuiesc să nu simplificăm vulgar, sociologic vulgar, influența muzicii asupra naturii și societății umane, să o vedem în toată complexitatea ei, adică pînă la a admite chiar că un călău, un asasin, poate fi încîntat și el de Sonata Lunii! — această liniște superioară îmi dă coșmaruri în care strig și murmur, din perete în perete, din tranzistor în tranzistor: simplificați, simplificați cît mai mult, vulgarizați fără teamă și aruncați armele, stingeți războaiele, desființați blocurile militare, cum cîntă a „Noua”, cum cere uvertura la „Bărbierul”, cum te somează „cvintetul păstrăvilor”! Simplificați pînă-n pinzele albe, pînă la a fi frați, pînă la a ucide ura dintre popoare, mergeți pînă-n pinzele albe, dacă acele pinze albe sînt ale păcii și ale scutelelor de prunci! Beethoven — în loc de tunuri! Schubert — în loc de mitraliere și grenade! E prea simplu? Dar cum e posibil ca un măcel, ca o bombă, să pară mai simple, mai la îndemîna omului, decît aceste strigăte și șoapte utopice? Simplific abuziv dacă aud în această întrebare — durerea „Neterminatei”?

RADU COSAȘU

Un pisc numit Brâncuși

Revista „Art News” (S.U.A.) a publicat aprecierile făcute de peste 100 de artiști în cadrul unei anchete în care au fost solicitați să răspundă la întrebarea „ce opere de artă specifice sau ce artiști din ultimii 75 de ani v-au influențat sau i-ați admirat cel mai mult și de ce”. Între artiștii cei mai admirați se află și C. Brâncuși.

„Artiștii cei mai admirați ai secolului XX de către ceilalți artiști sînt Picasso, urmat de Matisse, Pollock și Brâncuși. Acestea sînt concluziile unei anchete profunde și foarte selective, organizate în rîndul a peste 100 de artiști din Statele Unite și din străinătate cu ocazia împlinirii a 75 de ani de la apariția revistei „Art News”. Ei au răspuns la întrebarea «Ce opere de artă specifice sau ce artiști din

ultimii 75 de ani v-au influențat sau i-ați admirat cel mai mult și de ce?».

Carl Andre: „Culoana infinită” a lui Brâncuși a fost inspiratoarea primelor mele lucrări. Am început să sculptez în lemn și mi s-a părut că Brâncuși reprezintă cea mai perfectă realizare a sculpturii abstracte europene a secolului.

Jose de Rivera: Brâncuși și Mondrian m-au influențat prin poziția lor față de artă și societate și prin prezentările lor plastice. Operele din perioada anilor '30 ale lui Mondrian au fost cele mai bune, operele lui Brâncuși au fost de la început pînă la sfîrșit foarte bune.

Mark de Suvero: „Pasărea măiastră” de Brâncuși este cea mai bună lucrare, deoarece pare mai modernă decît ultimul tip de avion supersonic. De ce această

comparație? O operă de artă este făcută ca să te transporte, nu-i așa?

Chaim Gross: Brâncuși m-a influențat foarte mult. El înțelegea materialul — știa ce poate face cu o bucată de lemn sau cu o piatră. Și a creat imagini de o simplitate minunată: „Cocoșul”, „Noul născut”, „Adam”, torsurile lui minunate. El știa, de asemenea, că baza este o parte a sculpturii, a fost primul care a înțeles că baza și sculptura trebuie să fie unite.

Marino Marini: În tinerețea mea, Brâncuși mi-a fost de un mare ajutor. Am admirat fantezia și precizia formelor lui ample.

Tony Rosenthal: „Oul” lui Brâncuși (Sculptură pentru un orb), operă care a avut o deosebită influență asupra picturii, cit și a sculpturii, a schimbat întreaga structură a creației mele, de la figurativ la abstract. Pentru mine a fost o inspirație, deoarece a redus totul la o formă fundamentală.

Transmauritanianul — un drum al speranței

Nouakchott, capitala Mauritaniei, oraș situat în vestul țării, se traduce printr-un grup de cuvinte care, pentru un european, poate avea doar o rezonanță metaforică: „de-a lungul vîntului”. Dar pentru oamenii din această parte a continentului african, unde oceanul se învecinează cu deșertul și unde 60 la sută din cei 1 030 700 kilometri pătrați, cît este întinderea țării, o reprezintă deșertul, „de-a lungul vîntului” poate să traducă și un gînd, gîndul de a călători, poate chiar din vest spre sud-est, spre un pămînt mai fertil, răcorit de apele fluviului Senegal.

Din gîndul și dorința aceasta s-a născut poate și proiectul cunoscut acum sub numele de „Transmauritanianul”. Drumul ce va lega în 1980 Nouakchott de orașul Nema, aflat în extremitatea sud-estică a Mauritaniei, este numit „rută a speranței”. Pentru omul deșertului, cel mai adesea împăcat cu izolarea sa seculară datorată condițiilor geografice, speranța îmbracă de această dată forma unei lungi panglici de asfalt, care trebuie să biruie și să străbată cei 1 100 de kilometri, într-o confruntare cu o natură ostilă oricărei statorniciri umane. Ostilă, dar care poate fi îmblînzită. Aceasta este în orice caz convingerea pe care cei 1 320 000 de locuitori ai țării nu încetează să o facă cunoscută, din 1960, anul obținerii independenței. 12 ani mai tîrziu, în 1972, începea studiul viitorului „Transmauritanian”, unul dintre proiectele cele mai ambițioase ale Mauritaniei.

Pentru autoritățile mauritaniene, încheierea construirii acestui drum este de o importanță considerabilă, din punct de vedere economic, dar și politic și social. Președintele Moktar Ould Daddah a înțeles că fără scoaterea din izolare a regiunilor din sudul și estul țării, unde trăiește peste 40 la sută din populația țării, Mauritania nu se poate angaja pe drumul depășirii nivelului de dezvoltare scăzut, moștenit din perioada colonială. Fără o axă rutieră modernă, mai ales în condițiile în care urgia secetei afectează crunt zone întinse din această parte a lumii, este practic imposibil să vii repede și masiv în ajutorul sinistraților. Pentru a ajunge la Nema pe drumuri întimplătoare, greu practicabile, sînt necesare mai multe zile. Izolarea regiunilor frînează deopotrivă și funcționarea unei administrații eficiente, care, ea singură, poate garanta educația, înformarea politică a populației și înflorirea unei veritabile conștiințe naționale.

Panglica de asfalt avansează zilnic, în medie cu un kilometru și jumătate.

În fata Mauritaniei contemporane, angajată într-un efort susținut de emancipare economică, de ridicare a calității vieții oamenilor care trăiesc pe aceste pămînturi, învingerea vrăjmașiei naturii, scurtarea distanțelor tradiționale și aducerea în circuitul economic al țării a tuturor zonelor, exprimă înțelegerea necesității efortului propriu al fiecărui popor în a-și asigura progresul.

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Ce este și mai ales ce va fi „Tokamak” în balanța energetică a viitorului

Se va ajunge vreodată să se creeze pe Terra un soare artificial? Pentru a ne imagina mai bine ceea ce umanitatea ar avea de cîștigat de la stăpînirea fuziunii termonucleare, este suficient să comparăm cantitățile de energie eliberată în cele trei reacții de bază utilizate pentru obținerea căldurii. Combustia hidrogenului în oxigen nu produce decît 4,4 Wh pe gramul de materie consumată. Prin fuziunea atomilor de uraniu se pot obține 22,5 milioane Wh pe gramul de combustibil.

Producerea termonucleară a energiei s-a născut odată cu universul și a fost „testată” timp de miliarde de ani, dovedindu-se a fi cea mai curată și comportînd cele mai puține reziduuri. Apa servește drept materie primă, nu există deseuri, nici o particulă solidă, practic nimic. Dacă la ora actuală toate centralele electrice ale lumii ar fi convertite în centrale termonucleare — afirmă revista „Temps Nouveau” în unul din ultimele sale numere — chiar cu un randament de numai 30 la sută, pentru a funcționa 24 de ore n-ar fi necesare decît 720 kilograme de hidrogen combustibil, deuterium.

Ideea unui reactor termonuclear este deci pasionantă și promițătoare. În teorie se știe foarte bine cum poate fi realizat acest vis secular. Este vorba de a imprima nucleelor atomilor de hidrogen sau deuterium o asemenea viteză încît coliziunea lor să provoace fuziunea lor. În ceea ce privește practica lucrurilor nu sînt nici pe departe tot atît de simple. Cercetări foarte susținute se desfășoară în acest sens în diverse direcții. Probabil unele dintre ele — afirmă publicația sovietică — vor ajunge la capăt. Deocamdată, pe acest teritoriu fascinant domină două direcții. Prima este „declanșarea” fuziunii termonucleare cu ajutorul laserilor. Această direcție este explorată cu succes în Uniunea Sovietică la Institutul de fizică Lebedev, de către echipa academicianului Nikolai Bassov, laureat al premiilor Lenin și Nobel. Cealaltă direcție o constituie construcția unor cuști mag-

netice pentru încălzirea plasmelor. Este vorba de programul „Tokamak”, conceput la Institutul de energie atomică „Kurchatov” din Moscova.

În vara anului 1975, la aproximativ 23 de ani de la apariția primelor idei asupra izolării plasmelor, la acest institut moscovit a intrat în funcțiune, în cadrul serviciului „Tokamak”, instalația termonucleară experimentală cea mai importantă din lume. Ea permite aducerea hidrogenului la temperaturi care nu există decît în interiorul Soarelui, ceea ce înseamnă zeci de mii de grade. Instalația este, totodată, capabilă să izoleze această substanță, botezată plasmă, într-un timp destul de lung. În cazul incandescent care se obține astfel nucleelor ușoare fuzionează pentru a forma nucleu de heliu, decît cele de heliu, eliberînd astfel cantități de energie colosale. Problemele tehnice care se ridică sînt dificile și numeroase. Să amintim doar faptul că, în plasmă adusă la temperaturi solare, particulele rapide vor dispersa energia către pereții recipientului în interiorul căreia este creată. Este important deci de a se reține într-un fel sau altul această „materie solară” într-un volum limitat, din materiale terestre. Din această dificultate s-a născut ideea de „cuști magnetice” pentru plasmă, la originea acestor cercetări aflîndu-se eminentei savanți sovietici.

Dar, peste ani, s-a dovedit că, în pofida simplității ideii inițiale, numeroase piedici stau în calea realizării sale. Aceasta pentru că plasma este o substanță extrem de capricioasă, care nu trăiește și nu se comportă normal decît atunci cînd nimic nu o limitează.

Optimismul a revenit odată cu descoperirea remediilor contra instabilității periculoase, contra acelor „infarcturi” și „apoplexii” ale plasmelor — cum le-a definit academicianul L. Artsimovici. Iar în acest sens fizicienii sovietici au fost primii care au înregistrat progrese notabile. Cu darea în funcțiune a instalației experimentale „Tokamak-10”, cu care de doi ani se fac studii și încercări în domeniul sintezei reacțiilor termonucleare dirijate, savanții sovietici dispun în prezent de un instrument puternic pentru a studia fuziunea termonucleară. Rezultatele pe care le va aduce programul de cercetare-dezvoltare pe termen lung de la Institutul „Kurchatov”, adăugate la cele realizate în străinătate, vor servi ca bază pentru construirea la începutul anilor '80 a primului reactor termonuclear (tokamak) pentru demonstrație. Această realizare va marca trecerea de la etapa de cercetări fizice la cea a studiilor tehnologice.

Deocamdată nici o experiență nu a dus la o reacție termonucleară completă, dar la ordinea zilei figurează deja conceperea reactorilor termonucleari de testare sau demonstrație. Există mai multe schițe de proiecte ale unor mari instalații de acest gen.

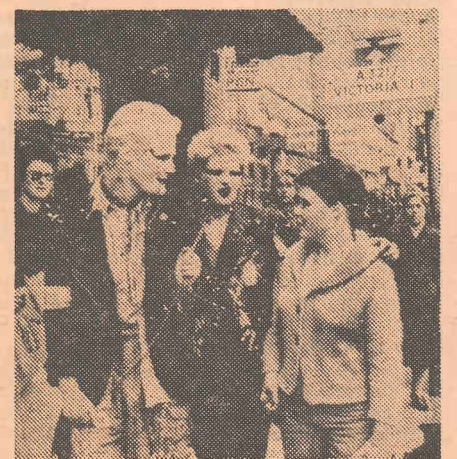
Cercetările fuziunii termonucleare controlate intră deci într-o fază nouă. Judecînd după ritmul actual al cercetărilor, se poate aștepta ca această problemă să fie rezolvată, la nivelul fizicii, în cinci sau șase ani de acum înainte. Este posibil ca și în alte țări — subliniază în încheierea articolului prezentat revista sovietică — savanții să fi ajuns la idei similare în acest domeniu, pe căi proprii, așa cum se întîmplă adesea în știință. Avînd în vedere că pentru umanitate soluționarea problemelor energetice reprezintă un obiectiv vital, aceste cercetări valorează prin eforturile conjugate ale savanților din toate țările.

DIN PRESA STRĂINĂ

„Der Spiegel” „Punk:

Zgomotul mărit de amplificatoare și microfoane este atît de puternic, încît nu se mai poate înregistra decît ca o gălăgie nediferențiată. Cuvintele „Omoară-mă, nu vreau să trăiesc, omoară-mă”, pe care le urlă febril în microfon un adolescent cu fața plină de coșuri, pe nume Johnny Blood, cîntăreț al formației „Dead Dogs”, sînt de neînțeles. De pe tuburile de neon și țevile de metal ale plafonului bodegii neîncăpătoare, de numai 200 mp, picături de apă condensate cad pe capetele incinse ale mulțimii care se agită, asudată — un dans „pogo” la barul „Roxy” din Covent Garden. Dansatorii poartă maleuri rupte; părul lor ciuflit este vopsit verde, roz sau violet și uns cu un strat de vaselină, peste care e turnată pudră de talc. Unii și-au trecut ace de siguranță prin urechi, prin buze sau nas. Alții, în majoritate tineri între 15 și 20 de ani, se țin strîns înșfăcați de gît, de parcă ar voi să se sugrume reciproc. Unora le singurează nasul, dar se pare că asta place tuturor.

Căci această distracție violentă nu este un caz singular: așa se întîmplă în fiecare noapte. Și nu numai la „Roxy”. La barul londonez „Vortex”, care oferă spațiu (prea puțin) pentru 500 de tinere figuri

O imperioasă cerință a lumii de azi:

SĂ PRIMEZE RAȚIUNEA ARGUMENTELOR, NU GLASUL ARMELOR!

Agenciile de presă relatează în zilele din urmă fapte îngrijorătoare din „zona fierbinte” a Orientului Mijlociu. Trupe israeliene au trecut granița Libanului, într-o acțiune de mari dimensiuni; ciocnirile produse cu acest prilej s-au soldat cu un mare număr de victime, nu numai din rândul militarilor angajați în luptă, dar și al populației civile, la acestea adăugându-se însemnate pagube materiale.

Teritoriul unei țări independente — Libanul — este încălcat și transformat în teatru de război. În urmă cu câteva zile, bilanțul locuitorilor refugiați din zona luptelor se cifra la 150 000 de oameni. Aviație de bombardament, artilerie grea, rachete, arsenalul unui război modern s-a dezlănțuit pe cîmpii și în munții Libanului.

În România aceste vești au produs o adîncă îngrijorare. Opinia publică din țara noastră aprobă unanim Declarația agenției de presă „Agerpres”, care dă expresie poziției guvernului român, a întregului nostru popor, dezavuințind cu tărie această agresiune care „constituie o încălcare gravă a legalității și dreptului internațional, a inviolabilității teritoriului unui stat vecin și care este de natură să ducă la escaladarea conflictului din Orientul Mijlociu, să ridice obstacole în calea instaurării păcii și securității în această zonă”.

Situația nou creată afectează grav interesele popoarelor din zonă, inclusiv pe cele ale poporului israelian, amenințată să rupă echilibrul fragil, „starea de calm” ce începuse să se impună în urma acțiunii de reglementare pașnică, prin tratative, deschisă de vizita președintelui Sadat în Israel.

Argumentele invocate de guvernul israelian în încercarea de a motiva acest atac — ca un răspuns la acțiunea comandoului palestinian în zona Tel-Avivului, ca o necesitate a asigurării unei „zone de securitate” în afara țării — nu pot fi acceptate, nu au nici un fel de suport în cadrul internațional. Nimic nu poate justifica pătrunderea cu forța într-o țară străină, bom-

bardarea unor așezări pașnice și, mai mult, anunțarea intenției de a-ți stabili pe un timp nedeterminat trupele pe teritoriul acelei țări, pentru „siguranță” — așa cum a declarat premierul israelian că va proceda în sudul Libanului.

Desigur, acțiunile teroriste, sechestrările de persoane, atentatele cărora le cad victimă oameni nevinovați nu pot fi înscrise printre mijloacele luptei revoluționare, mișcarea de eliberare a popoarelor putînd fi susținută numai prin unirea politică a tuturor forțelor progresiste, prin ridicarea la luptă a maselor populare. Se cuvine însă a fi relevant faptul că, în contextul situației complexe din Orientul Mijlociu, înregistrarea unor astfel de acte se revendică de la o realitate prelungită în timp — ocuparea de către Israel a unor teritorii arabe în urma războiului din 1967, respingerea sistematică, timp de peste un deceniu, a înțelegerii drepturilor legitime la autodeterminare ale poporului palestinian, situație care poate duce la stări de tensiune, de disperare chiar. Iată de ce se impune reglementarea justă, echitabilă, de esență a acestei situații, eliminarea cauzelor în sine, retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate în 1967, recunoașterea drepturilor legitime ale poporului palestinian, inclusiv acela al formării unui stat propriu, independent. O soluție politică, pe calea tratativelor, nu escaladarea războiului, nu adăugarea unor piese noi la dosarul agresiunii, prin ocuparea unor noi pămînturi străine, prin creșterea hecatombelor în acest punct duros al lumii contemporane care este Orientul Mijlociu.

Gravitatea evenimentelor consemnate în aceste zile, conștiința pericolului pentru pacea lumii, pe care îl poate genera continuarea operațiilor militare în Liban au declanșat reacția așteptată de dezaprobare, exprimată de numeroase state, de foruri internaționale, de secretarul general al O.N.U. De o deplină justete, de un profund umanism se dovedește poziția afirmată de Româ-

nia socialistă, de partidul și guvernul nostru, de întregul popor, care atrag atenția asupra acestui inacceptabil act al guvernului israelian, pledînd cu tărie pentru retragerea neîntîrziată a trupelor Israelului din sudul Libanului, singura premisă pentru continuarea firească, pe cale negociată, politică, a rezolvării conflictului din Orientul Mijlociu, în interesul tuturor popoarelor din regiune. Numai astfel se poate netezi calea unui proces început cu speranțe în ultimele luni, proces în care reluarea Conferinței de la Geneva, în prezența tuturor statelor implicate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, afirmarea cu tărie a rolului ce-i revine O.N.U. în acest context, sînt elemente de importanță majoră.

Atașată profund ideilor de pace, de respectare a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, conform aspirațiilor și idealurilor sale, România militează cu fermitate pentru eliminarea forței și amenințării cu forța în relațiile dintre state, avînd convingerea categorică și consecventă că nu există problema litigioasă sau diferend, de orice natură — pe plan bilateral, regional sau multilateral — care să nu poată fi rezolvată pe calea tratativelor, prin contacte directe între părțile interesate, prin receptivitate și înțelegere, respect reciproc, responsabilitate față de pacea și liniștea lumii.

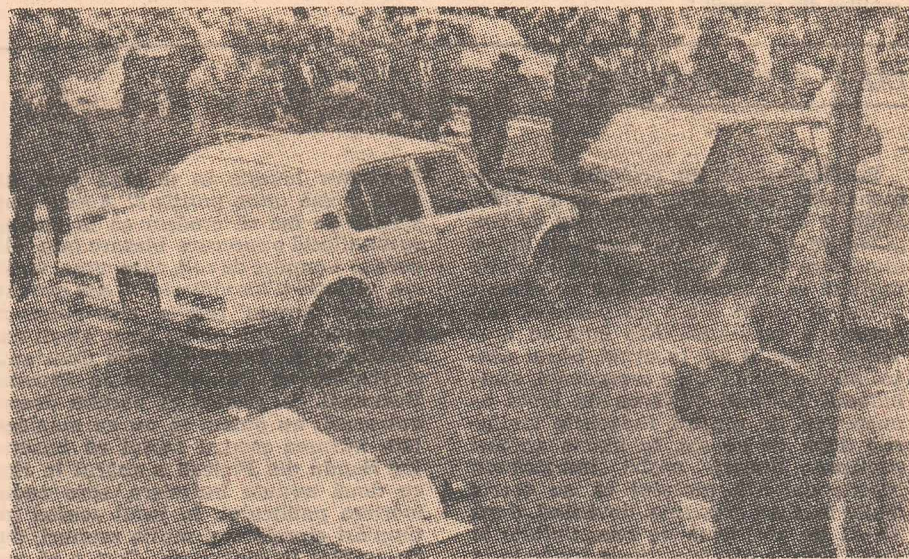
Nu se poate discuta despre pace, despre drepturi, despre libertate, în zăngănitul armelor, în flacăra exploziilor produse de „supertehnică” războiului modern. În această primăvară pe cîmpii Libanului ar trebui, ca pe toate cîmpiile lumii, să se pregătească recoltele anului. Pămîntul este însă semănat cu bombe și cu morți. Un paradox cumplit, în fața căruia conștiința lumii trebuie să fie rănită, trebuie să reacționeze. Pentru că normalizarea situației de aici, stingerea acestui focar de război este o condiție a viitorului sigur al popoarelor care trăiesc în Orientul Mijlociu, o condiție a păcii și securității lumii întregi.

DOINA IOVANEL

Roma, ore dramatice

Camilluccia este un cartier rezidențial al capitalei italiene. Aici, în dimineața zilei de joi 16 martie, cu două ore înaintea începerii dezbaterilor de investitură a noului guvern al Italiei, s-a petrecut unul dintre cele mai tulburătoare fapte, care a indignat profund întreaga Italie și opinia publică internațională: Aldo Moro, fost prim-ministru al țării și actualul președinte al Partidului Democrat-Creștin, a fost răpit de un comando auto-intitulat „Brigăzile roșii”.

La ora cînd aceste rînduri pleacă spre tipar, cazul se află în plină desfășurare. Reacția promptă și puternică, profund dezaprobatoare, a omului obișnuit, a locuitorului Romei, a cetățenilor italieni, amplele eforturi desfășurate de guvern — cu deplinul sprijin al principalelor partide politice din țară — în vederea descoperirii autorilor răpirii lui Aldo Moro arată că trebuie făcut totul pentru ca asemenea fapte să nu se mai repete, întrucît este bine cunoscut că terorismul provoacă daune și nu constituie o soluție.

un ac în ureche, o lamă la gît — brutal și urît“

lumpen proletariat adolescent și copiilor de burghezi care se simt frustrați.

Poate că la alte întîlniri ale adolescenților, cu caracter similar, care au loc în afara Marii Britanii, cum ar fi la „C.B.G.B.” din New York, la clubul „The Rat” din Boston, la „Masque”, aproape de Hollywood, la circuma pariziană „La Main Bleue” sau la „Punkhouse”, în Berlin occidental, lucrurile să se petreacă nițel mai civilizată. Dar un lucru este cert: punk-ul, noua mișcare de tineret care s-a aprins din nu mai mult de trei acorduri de rock, se răspîndește în marile orașe occidentale.

Ce este de fapt „punk”-ul, de unde provine denumirea? În „Oxford Dictionary” noțiunea este citată ca existînd deja din secolul al XVI-lea: ca substantiv — femeie de stradă, ca adjectiv — stricat, lipsit de valoare, fără nici un fel de calități. Etimologul Eric Partridge pretinde că inițial „punk” ar fi fost un cuvînt argotic folosit pentru a desemna piinea învechită, muceșită, probabil derivat din franțuzescul „pain”.

În mod cert, „punk” nu este o anticipare a unui viitor dezumanizat, așa cum a fost de pildă agresivitatea viitoristă a filmului lui Kubrick „Portocala meca-

nică”. „Punk”-ul este mai degrabă un catalizator și reflexul unui prezent devenit insuportabil pentru mulți adolescenți, reflexul unui sentiment de frustrare și subestimare din partea unei societăți care nu acordă nici o atenție tinerilor din categoriile sociale „inferioare”.

„Violența este generată din neglijarea copiilor șomeri care bat străzile marilor orașe”. „Punk”-ul, scrie psihologul britanic dr. Peter Marsh, este „profund înrădăcinat în structurile sociale și comportamentul social” ale epocii și societății noastre, este o emanație directă a șomajului juvenil și a frustrării tineretului.

Așa s-a întîmplat mai demult, cînd, la sfîrșitul anilor '50, Beatles-ii și alți 40 de amatori de asemenea muzică n-au găsit altă ieșire din cocioabele, ghetourile sociale și șomajul Liverpool-ului decît aceea oferită de chitarele lor electrice.

De atunci, problema șomajului juvenil s-a amplificat, luînd proporțiile unei catastrofe mondiale. Dacă, bunăoară, în 1967 în Anglia existau 71 000 de tineri sub 20 de ani înscrși pe listele de șomaj, astăzi numărul lor este de peste trei ori mai mare. În S.U.A., în iulie anul trecut 5,1

la sută din bărbăți și 6,9 la sută din femei nu aveau de lucru, în vreme ce în rîndul tinerilor între 16 și 19 ani proporția șomerilor era de 17,4 la sută. În R.F.G., aproape un sfert din șomeri au sub 25 de ani, iar în Italia ponderea tinerilor șomeri este chiar de peste 60 la sută.

De aceea, nu este de mirare că sloganuri ca „Pustiit, fără viitor, șomer și plictisit de moarte”, preluate din cîntecul formației „Sex Pistols”, găsesc un ecou atît de puternic și dincolo de hotarele Marii Britanii.

Un an întreg a petrecut Sid Vicious, solistul la chitară bas al formației „Sex Pistols” și inventatorul acului de siguranță ca accesoriu vestimentar „la modă”, pe coridoarele Oficiului pentru plasarea brațelor de muncă. Pentru a atrage asupra sa atenția, el a încercat să se sinucidă: „E o metodă bună să concentrezi atenția, așa repeta-o”. Nu numai lipsurile materiale, ci, în primul rînd, sărăcia locurilor de muncă ce se oferă absolvenților școlilor, „ocaziile profesionale”, despre care cîntă grupul „Clash”, a generat „punk”-ul ca mișcare de tineret. În grupul „The Damned”, muzicienii provin, de exemplu, din meserii ca îngrijitor de toalete, iar cîntărețul a lucrat ca... gropar.

MONDO UMANO ?

Flynt și afacerile

Despre localitatea Lawrenceville, din statul american Georgia, enciclopediile scriu destul de puțin. Poate și pentru că nu au avut prilejul să consemneze ceva mai deosebit, poate din lipsă de spațiu etc., etc. Mai presus de orice, Lawrenceville avea reputația unuia dintre cele mai liniștite orașe americane. Mulți dintre locuitorii săi nu-și amintesc de cînd nu s-a mai consemnat o întîmplare în cursul căreia să fi răsănit focuri de armă, să fi fost rănit cineva sau alte lucruri și mai grave.

Și, totuși, lumea din Lawrenceville a fost surprinsă, a fost contrariată, a fost șocată cînd, luni, 6 martie a.c., în plin centrul liniștitului ei orașel, chiar în apropierea unei instituții de tradiție și a cărei menire nu este alta decît să vegheze la păstrarea liniștii și ordinii (e vorba de tribunal), au răsănit focuri de armă. Dintr-un automobil (despre a cărui marcă nu s-au aflat prea multe amănunte, dar aici nu așa ceva contează) s-a tras asupra unui om ce se îndrepta spre tribunal, pentru a depune mărturie. Avea o figură cu totul respectabilă, mergea plin de el, era acompaniat de avocatul său, ce-l asigurase demult că totul nu-i decît o simplă formalitate și că deci acuzația, pentru care trebuia să răspundă, va fi înlăturată iar el își va putea vedea liniștit de treabă. Mai bine-zis de marile afaceri, de acel gen de afaceri de pe urma cărora prosperase substanțial, ajungînd foarte, foarte bogat.

Se numește Larry Flynt. În anul 1974 a fondat o revistă pe care a botezat-o „Hustler”. La început, n-a tipărit-o decît în 160 000 de exemplare. Era un tiraj benign pentru o țară cu 280 milioane de locuitori sau de-a dreptul curajos pentru o revistă aflată la începuturile ei? Întrebarea ar putea să preocupe doar după ce-i vom cunoaște profilul, pentru că, în sfîrșit, trebuie să pîmîntăm pe i. „Hustler” nu era și nu este decît o revistă specializată în literatură pornografică. Agenția „France Presse” a scris că în „Hustler” totul depășește orice limite și închipuirii, totul de propagat cu autoritate (?!?). Așa se face că supralicînd totul (text, imagini și cine mai știe ce), că pedaliînd pe teme de pură mocriră amorală „Hustler” a ajuns la un tiraj mediu de 2,5 milioane de exemplare pe lună, în cursul anului trecut.

Anul trecut, poate pentru a-și spori substanțial publicitatea, poate pentru a-și spori tirajele revistelor, el promisesese un milion de dolari recompensă celui ce va furniza informații inedite despre asasinarea de la Dallas (noiembrie 1963) a lui John F. Kennedy. Ce are a face „literatură” din „Hustler” cu moartea lui Kennedy, nu putem ști, dar Flynt crede într-un complot. Și face o legătură între inițiativa amintită și gloantele trase asupra lui la 6 martie, condiții în care, susține el devine și mai plauzibilă supoziția lui. Luați cu vorba, să nu uităm însă pentru ce trebuia să compară Flynt în fața tribunalului: este acuzat că propagă literatură pornografică.

PETRE NICOLAE

Acolo unde se face treaba

Dispariția lui Tească din preocupările cronicarilor pare firească până la un punct. O tentativă de a fi readus la Craiova, după ce fusese expulzat brutal, a eșuat. Prea erau mari rănile și prea inversunați și inconștienți fuseseră unii dintre cei ce trebuiau să-l apere. Acum el poate fi văzut cu nelipsita-i tichie de lină pe o sprinceană pe tușa terenului unde joacă o echipă care nu mai departe de astă toamnă era candidată sigură la retrogradarea din Divizia B: *Steagul roșu*. De data asta se pare că la Brașov oamenii de-acolo care se ocupă cu treburile sportive la marea uzină care dă numele echipei pe care o antrenează Piticul, au înțeles bine că prea mult au greșit în ce-l privește pe acest antrenor pentru a-și mai permite să nu-i dea mină liberă. Rezultatele sunt vizibile nu numai în clasament.

Duminică 19 martie mi-am făcut drum până în frumosul oraș să văd cu ochii mei dacă Napoleonul fotbalului a mai îmbătrinit sau nu. Priveliștea era, ca pretendenții unde funcționează el, plină de antren ca să zic așa: oameni în copaci, coadă la casa de bilete, stadionul neîncăpător, 22.000 de suflete după estimările locale veniseră să vadă la lucru o echipă care nu a lerga decît 35 de minute pe meci, gata-gata să plece pe drumul fără întoarcere al celui de-al treilea eșalon. Mărturisesc că eram destul de sceptic. Lotul subțire, citiva jucători raniți, unul dintre ei, Naghi, poate cel mai bun om din apărare, dacă-l exceptăm pe excelentul și astăzi, Pescaru, părea să el la pauză terenul, lovit în cursul unei faze și devenit indisponibil pentru cel puțin patru săptămâni. Lipsa de noroc a lui Tească nu se desmîntea nici acum, dar nu despre asta e vorba. Am privit programul pe care erau scrise numele jucătorilor. La brașoveni nume mai cunoscute mi s-au părut: Clipa, Pescaru și Tească. În rest, cine a auzit de Ionescu, Goga, Șulea, Bucur, Popescu I, Szabo, Paraschivescu și Gheorghiu? Poate localnicii. *Steagul* juca cu *Ceahlăul Piatra Neamț* care a dat, trebuie spus, de la început o replică vie formației locale. Și aici, în afară de Fugaciu și Sinăuceanu (excelenți amindoi în acest joc) nu mi s-a părut că ar exista „vedete”. Dar, un jucător ca Butunoiu, de exemplu, și-ar dori chiar echipe din Divizia A la ora asta.

Rezultatul meciului, 2-0 pentru *stegarii* nu trebuie să impresioneze pe nimeni. Echipa lui Tească învinsese în prima etapă cu 6-0 o altă formație și în deplasare cu 2-1. Era deci a treia victorie în meciurile oficiale. Dacă punem la socoteală și *amicalele*, cifrele spuneau de un golaveraj de 19-2, ceea ce nu-i de kolea, dar nu despre scoruri vreau să scriu, pentru că, după ocazii, el trebuia să fie de cel puțin trei ori pe atît, ci despre jocul văzut. Întîi: viteza imprimată formației tinere, viteză pe care nu am văzut-o la nici o echipă de prima categorie în această primăvară (și au trecut cinci etape, plus una de Cupă); al doilea, presingul extraordinar exercitat pe tot terenul. În al treilea rînd, pofta de fotbal ce trăda o pregătire formidabilă (22 de km zilnic, alergare, spunea Tească la sfîrșitul meciului); lejeritatea cu care circula balonul, desfacerea jocului, aerisirea, obținute prin deplasarea celor din teren tot timpul meciului (nici un jucător nu stă pe loc timp de 90 de minute). Literalmente, după 15 minute de la începutul celui de-a doua reprize, oaspeții erau *groggy*, într-atît fuseseră siliți să alerge. Faze de mare spectacol, combinații de un mare rafinament tehnic și încă o dată o viteză de joc pe care o invidiez dacă mă gîndesc la hătrînii „călifari” din Divizia A care galopează lejer pe la marginea terenului, *de voie*. Iată mi-am spus, că se poate, iată că putem juca orice, cu oameni ascultători, dacă au înțeles că nu există scăpare: fotbal sau nimic; muncă sau nota zero! Credeți-mă pe cuvînt și duceți-vă la un meci al „*Steagului roșu*”, la Brașov și-o să vedeți un public care a redescoperit plăcerea de a privi acest joc. Meritele sunt, deopotrivă, și ale Piticului, și ale jucătorilor, și mai ales ale conducătorilor acestui club care au înțeles că a-l lăsa să facă ce trebuie e singurul secret al marelui tehnician. O să mai auzim de unsprezecele de la poalele Timpei, sigur că el nu o să promoveze dintr-o dată în Divizia A, dar e sigur că nu va mai retrograda, și cum balonul e rotund și alte echipe au început să șchioapete, cine știe...

EUGEN BARBU

A început duminică

EDIȚIA DE VARĂ A „DACIADEI”

Prezenți, în dimineața deschiderii „seșiunii” de vară a populației competiției, pe diferite stadioane din București, reporterii noștri au consemnat.

● **STADIONUL TINERETULUI.** „Crosul Primăverii” s-a bucurat de o afliuență deosebită de participanți, peste 600 de copii între 6 și 18 ani, aliniindu-se la startul diferitelor probe, desfășurate pe distanțe variînd, după vîrstă, între 400 și 3000 de metri. Între cîștigători: Maria Mihai, Ruxandra Anton, Daniela Neagu, Radu Ogrzeanu, Florin Ghinea, Nicolae Crăciun. Alături, am asistat la meciuri de handbal, rugby, volei și baschet, precum și la un concurs de tir. Participare masivă, cifră la peste 1500 de tineri, organizare minuțioasă, asigurată de Clubul sportiv școlar și de Consiliul pentru educație fizică și sport al sectorului 1 (Emanuel Tânjală). ● **ȘCOALA GENERALĂ NUMĂRUL 116.** La minifotbal, competiție în cadrul căreia s-au disputat 3 meciuri, cea mai bună impresie a lăsat-o echipa clasei a VII-a B. La baschet băieți, rivalitatea dintre cele două clase a VII-a a dat cîștig de cauză clasei B, în vreme ce întrecerile de tenis de masă și șah au fost dominate de elevii dintr-o VIII-a. Au cîștigat, la ping-pong, Viorel Istrate, iar la șah, Fernando Petre. În sala de sport a acestei foarte tinere școli, dată în folosință acum doi ani pentru elevii cartierului Titan, au avut loc pregătirile echipei de gimnastică în vederea concursului, pe sector, din 2 aprilie. Profesoarele de educație fizică Lucica Popa și Rădița Giurgiu au arbitrat și supravegheat întrecerile, desfășurate în ordine și sportivitate. După concursuri, elevii, învingători și învinși, au ajutat la curățenia școlii. ● **BAZA SPORTIVĂ „VOINICELUL.”** Turneul de minifotbal, la care s-au înscris 8 echipe, s-a desfășurat sub semnul superiorității echipelor A.S. „Voinicelul”, care au cîști-

gat la toate categoriile de vîrstă, detașîndu-se formațiile grupelor 1964 (antrenor Gheorghe Andreescu) și 1967 (antrenor profesor Viorel Cojocaru). La tenis de cîmp au luat parte 25 de elevi, profesora Mihaela Colceag, de la Școala generală numărul 76, fiind de părere că „mulți dintre ei vor ajunge jucători redutabili”. Către prînz, cînd a început să plouă, atenția spectatorilor a fost captată de demonstrația de karturi a cercului de specialitate a Casei pionierilor din sectorul 4 (instructor Ion Pană). În rezumat, organizare excelentă, număr mulțumitor de participanți, puțini spectatori. Prezent la fața locului, prim-vicepreședintele Consiliului pentru educație fizică și sport al sectorului 4, Viorel Coadă, a plecat ultimul din bază, traversînd strada, spre a asista, în sala de sport a Școlii generale numărul 69, la „Festivalul sportiv școlar”, la baschet fete. „În întregul sector, ne-a informat dînsul la deschiderea ediției de vară a „Daciadei” au fost antrenate peste 10.000 de tineri”. (Traian Iordăchescu) ● **STADIONUL STEAUA.** Participare record, peste 900 de tineri și tinere din școlile și întreprinderile sectorului 7 înscriindu-se în foile de concurs. La cros au ieșit primii Vasile Huțu (Liceul numărul 2) și Gheorghe Vasile (Semănătoarea) la băieți, precum și, la fete, Elvira Robescu (Liceul numărul 2) și Constanța Ionescu (Confecția). La handbal, competiție care s-a lungit pînă după prînz, calitatea meciurilor nefiind influențată de ploaie, au luat parte 12 echipe, 8 masculine și 4 feminine. Organizare reușită, cuvinte mai puțin frumoase la adresa popularizării întrecerilor, desfășurate practic fără asistență. (Elena Ghera) ● **COMPLEXUL SPORTIV „TITAN.”** Frumoasa bază de sport și agrement, numărînd felurite terenuri pe o suprafață de 12 hectare, a fost plină în tot cursul dimineții. Sute de copii, provenind din echipele proprii sau din acelea ale școlilor generale 195, 89, 200, situa-

Pe terenul de handbal al Complexului Steaua — acolo unde au crescut Oțelea, Gațu și compania — s-au întrecut duminică cele mai bune echipe ale întreprinderilor și școlilor din sectorul 7.

DUPĂ „CENTURA DE AUR”

Pentru sănătatea boxerilor

Desfășurată ca un preludeu al Campionatelor mondiale, cea de-a VII-a ediție a Turneului internațional de box „Centura de aur” s-a încheiat într-o atmosferă de entuziasm reținut, în ciuda faptului că 6 medaliile de aur au revenit boxerilor noștri. Pare un paradox, dar aceasta e realitatea. Așa cum se prevedea cu mulți ani în urmă, boxul nostru nu cunoaște o linie ascendentă, combatanții folosind mijloace de luptă anacronice. Se preferă îndeobște loviturile dure, de pe loc, în dauna scimeii pugiliste. Boxerii noștri îmbătrînesc repede datorită faptului că au foarte multe meciuri susținute, dovedind, după 20—21 de ani, lipsă de receptivitate la nou, rămînd la procedeele învățate la începutul carierei. La acest turneu s-a evidențiat și mai mult faptul că ducem mare lipsă de talente tinere. Delegația cubaneză a venit cu cîteva „mănuși” în vîrstă de 16—18 ani, care au demonstrat o serioasă însușire a tehnicii de luptă, cu toate că nu au urcat prea des în ring. În boxul românesc, un talent, odată descoperit, este solicitat la maximum, din dorința stringentă de a realiza și inventaria victoriei. Și așa, din victorie în victorie, se face un deserviciu boxului, uitînd de ceea ce se numește **protecția boxerului**, care ar trebui să fie, în amatorism, deviza numărul 1. Asta nu înseamnă că un amator nu poate fi învins înainte de limită. Asta nu înseamnă că un amator căzut la podea trebuie negreșit abandonat. Dar asta înseamnă că pugilistul amator trebuie să fie privit din colț cu ochi de părinte și că boxerul se cade să aibă încredere nelimitată în omul care, teoretic, are obligația — morală, înainte de toate — de a arunca prosopul în ring. Ne întrebăm ce va fi gîndit Gheorghe Simion despre antrenorul său, care nu l-a abandonat la timp, în meciul cu Mihai Ciobotaru?! Sau Șandor Iosif, care trebuia oprit de omul din colț atunci cînd era clar pentru oricine că Ilie

Dragomir lovește în el cînd vrea, cît vrea și din orice poziție?! Aceste constatări ne fac să credem că la cluburi se manifestă o oarecare blazare (sau altceva...) a omului de colț, care vrea victorie, victorie și iar victorie! ● Am urmărit la acest turneu relația elev-antrenor. O impresie bună ne-au lăsat elevii antrenorului A. Teodorescu din Constanța și cei ai lui Ion Dumitru de la Dinamo București. Și, pentru că vorbim despre antrenori, nu putem să nu ne manifestăm mirarea pentru faptul că boxerul Ion Sandu din Ploiești a apărut în ring cu două minute întîrziere, spre nedumerirea publicului. În jurul acestei întîmplări circulă mai multe zvonuri, dar nu intrăm în amănunte. Cert e că antrenorul are mare parte de vinovăție. Un antrenor adevărat trebuie să știe cum și cînd să-și alimenteze elevul și, mai ales, trebuie să știe, în orice clipă, unde se află elevul său, cu atît mai mult în momentele din preajma urcării în ring! ● La acest turneu au asistat numeroase personalități de peste hotare, care s-au convins, încă o dată, că în România există o veche tradiție în arta pugilatului, că publicul nostru cunoaște box și răsplătește pe adevărații învingători. Nu putem trece cu vederea însă că, și în acest an, au venit un număr insuficient de boxeri de peste hotare, în ciuda faptului că, în același rîstimp, boxul românesc și-a onorat angajamentul de a trimite cîteva boxeri la un turneu internațional de anvergură, în Ungaria. Credem că federația trebuie să analizeze cauzele și să caute soluții. În sfîrșit, nici la ediția din acest an n-am fost scutiți de **greșeli de arbitraj**. Să amintim de greșala arbitrilor Victor Șchiopu, altădată un boxer fruntaș, la meciul dintre Mihai Ploieșteanu și Gheorghe Sorescu, sau de cea a arbitrilor iranian Bighi Mohamad la confruntarea dintre Armando Martinez și Sandor Iosif. Ori despre greșeala judecătoarei M. Zamfirescu, care a punctat

te în imediată apropiere, s-au întrecut, în pofida ploii, în spectaculoase partide de handbal, minifotbal, tenis și minibaschet. La minibaschet, competiție arbitrată de fostul internațional Horațiu Giurgiu, s-au remarcat cîteva tinere talente, Olimpiu Popa, Gherasim Tzakis, Camelia Mușet, Gabriela Cuțenco, nume despre care am fost avertizați că vom mai auzi. Turneul de fotbal a revenit echipei Școlii generale numărul 69. La reușita întrecerilor au contribuit, în egală măsură, profesorul Gheorghe Vanghelescu, din Consiliul Organizației Pionierilor al sectorului 4, precum și administratorul bazei, Mihai Moșog. O remarcă: grupul social al complexului s-ar cuveni modernizat. (Gheorghe Amuza) ● C.M.E.F.S. În primele ore ale dimineții de luni 1-am căutat pe tovarășul N. Stancu, prim-vicepreședinte al Consiliului municipal pentru educație fizică și sport, pe care l-am rugat să întocmească un prim bilanț al activității sportive desfășurate în ziua precedentă. „Chiar dacă deschiderea noii ediții de vară a mării competiții naționale „Daciada” nu s-a făcut, de această dată, cu prea mult fast, pentru că nu acest lucru este important, ci activitatea sportivă în sine, vreau să reținem că au fost organizate competiții pe un număr de peste 80 de baze sportive aparținînd unităților școlare, întreprinderilor și instituțiilor. Între unitățile școlare cu activitate bună, să remarcăm școlile generale cu numerele 69, 21, 89, Liceele nr. 2, 6 și „Spiru Haret”, Grupurile școlare M.I.U. și Electronica, apoi activitatea desfășurată pe bazele sportive „Voinicelul”, „Temerarii” și „Titani” ca și cea de la institutelor de învățămînt superior I.E.F.S. și Universitatea, dar lista este departe de a fi, completă. Lucruri frumoase peste tot, dar și cîteva puncte care ne nemulțumesc, cum ar fi unele reprezentări: Școala generală nr. 98 (la handbal-băieți), Liceul „D. Bolintineanu” (la baschet-licee), sau echipele reprezentante ale sectorului 7, la tenis de masă și șah. Unele unități școlare au folosit, contrar regulamentului, și sportivi legitimați: școlile generale nr. 46, 179 și 194 Liceul nr. 43 și P.T.T., cu mențiunea că reprezentanta sectorului 8. Școlara nr. 179, a prezentat de fapt întreaga echipă a... Clubului sportiv școlar nr. 1, antrenată de profesoara Irina Climovschi! Ne-a surprins foarte mult comportarea reprezentantei sectorului 2: Școala generală nr. 42 la turneul de baschet-băieți, care a pierdut primul meci cu scorul de 0-60, iar la al doilea nu s-a mai prezentat. Va trebui să vedem ce fel de turneu de selecție a avut loc în sectorul 2, dacă acolo s-a stabilit o asemenea „reprezentantă”? În general totuși, ca o caracterizare a duminicii care a deschis noua ediție a „Daciadei”, activitatea a fost bună înspre foarte bună, existînd toate premisele ca, în anul acesta, în care „Daciada” va avea, pentru prima dată, finale pe țară, competiția să se desfășoare la un nivel superior celui al ediției trecute”. (Dan Grecu)

59—59 cu preferință la meciul A. Turrei — Armando Guevara, adjudecat evident de venezuelean. Trebuie să zăbovim mai mult la acest capitol generator de nemulțumiri și să aducem în discuție meciul Florian Livadaru — Gheorghe Vlad. Pe acesta din urmă publicul nu-l agreează datorită stilului său. Dacă stilul e omul și dacă Vlad, la 28 de ani, n-are gardă, are în schimb ochi. Pe ringurile noastre am aplaudat de multe ori un mare sportiv, Titi Dumitrescu, care prefera ochiul gardei ridicată și era bine. Lui Vlad însă i s-a luat meciul la 28 de ani și e păcat. Insistăm asupra acestui caz deoarece ni s-a părut total deplasată atitudinea antrenorului lui Livadaru care, în pauza dinaintea reprizei a treia, s-a ridicat și a început să se certe cu cei trei de pe ring! ● „Centura de aur” a demonstrat, o dată în plus, capacitatea organizatorică a federației, știința ei de a oferi publicului gale alcătuite cu minuțiozitate. Comisia de organizare a competiției dovedindu-se pe toată lungimea celor 6 zile de concurs la înălțime, neobosită și întreprinzătoare. În altă ordine de idei însă socotim că forul federal trebuie să treacă la măsuri radicale în ceea ce privește starea noilor talente, ridicarea și menținerea lor pe locuri fruntașe în ierarhia boxului intern. Părerea noastră este că, în prezent, situația lotului e destul de confuză, fapt cu atît mai grav cu cît, după cum se știe, campionatele mondiale bat la ușă. O altă datorie a federației este aceea că trebuie să sugereze cîtorva boxeri, între care C. Dafinovic și M. Ploieșteanu, să renunțe la activitatea competițională deoarece sănătatea acestora poate fi amenințată de eventualele lovituri recepționate. ● În ziua finalei, am revăzut cîteva glorie de altădată ale ringului nostru, Dobrescu, Fiat, Gheorghiu, Zaharia, Ciobotaru și alții. Fără să ne dăm seama, s-a așternut pe hîrtie următoarea întrebare: unde ne sînt boxerii de altădată? Cine știe să răspundă?

B. DAN

Petre Mehedintu: „Timișoara va urca pe podium”

— Să presupunem că nu ești prea cunoscut deși, anul trecut, în clasamentul unei publicații, ai figurat pe locul 6 între primii fotbaliști din 1977. E și acesta un fapt pentru care te invit, Petre Mehedintu, să-ți prezinți cartea de vizită.

— M-am născut la 8 septembrie 1948, la Leotești, județul Olt. Am debutat în fotbal la 16 ani, jucând la o echipă de seniori din Lugoj, oraș în care urmam liceul. „Voința” activa în campionatul regional, apoi în divizia C. În '67 am trecut la juniorii „Poli-tehnicii” Timișoara, apoi la C.F.R. (în divizia B), după care am revenit la Lugoj (în divizia C). Un alt moment important a fost cel când, la Timișoara, s-a reînființat „Ripensia” și când, de la „C.F.R.”, au fost luați câțiva jucători. Gloriosul nume reactualizat n-a fost însă suficient așa că, atunci când toată lumea spera că „Ripensia” să intre în divizia A, lucrul s-a întâmplat, cu „C.F.R.”! Am urmat studii universitare și azi sînt inginer electromecanic la sectorul de mecanizare al Trustului județean I.A.S. Timiș.

— Să revenim la fotbal. Cum a fost contactul cu divizia A?

— Greu. Eu jucasem puțin în B. Cu toate acestea, am fost selecționat repede în lotul de tineret.

— Apoi ai ajuns la „Poli”? Cum, când?

— În 1970 am trecut la această echipă din mai multe motive. Cel mai important este că eram student. Speram că se va refăce un climat propice promovării — după atîta timp — în prima divizie. Am jucat mijlocăș și chiar extremă stîngă. Apoi, în '73, când visul revenirii în A s-a realizat, am fost trecut fundaș central.

— O întrebare tehnicistă: cum vede meciul un fundaș?

— Mai clar. Observi ce trebuie făcut, cum trebuie să stai în teren.

— Despre climatul de azi de la „Poli”?

— Bun pentru performanță. Venirea profesorului Angelo Niculescu la cirna echipei a creat un climat serios de muncă și o încredere în noi, care mă fac să declar că „Poli” va urca pe podium.

— Trecînd peste acest optimism pe

care-l consemnez ca atare, ce jucători apreciezi?

— Dobrin, Dumitru, Lucescu, Dem-browschi, Dinu, Păltinișan, Lața.

— Crezi că vei rămîne doar cu debutul în națională?

— Am jucat, primăvara trecută, în meciul cu R.D.G. Deși sînt la o vîrstă la care puțini se mai gîndesc la națională, jocurile bune din campionat și poate alte elemente mă determină să sper că nu voi rămîne doar cu prima și ultima selecționare. Dealtfel, includerea în lotul pentru meciul cu Turcia, de la Istanbul, întărește speranțele mele de a mai juca în reprezentativa țării.

— Ce crede Petre Mehedintu că are și — mai ales — că n-are fotbalul românesc de azi?

— Are practicanți dotați și talentați, dar marea performanță depinde de conștiința jucătorilor care, la noi, lasă de dorit, ei mulțumindu-se cu foarte puțin. De unde și dezinteresul pentru meciuri. Apoi nu există o stabilitate a formei jucătorilor. Prea multe și prea mari ieșiri din formă.

— Ce trebuie totuși făcut?

— Este un complex întreg de factori ce nu trebuie neglijați. Începînd de la statutul antrenorilor și îndeosebi al jucătorilor și terminînd cu ceea ce aș numi educația sportivului de performanță, nu în sensul strict al cîștigării unui anume meci, ci pentru a impune și păstra o poziție a echipei sale, a fotbalului românesc. Altfel zis, trebuie create și cultivate o conștiință a valorii adevărate, autentice și durabile, o demnitate a sportivului. Mai sînt necesare structuri — cluburi, asociații etc. — și sisteme competiționale stabile.

— Ai fost căpitan de echipă la „Poli”?

— Da. Cînd am avut un punct de vedere personal, nu o ieșire sau o nerespectare a sarcinilor de joc, antrenorul de pe atunci, Ion Ionescu, m-a de-sărînat. Am redevenit căpitan de echipă și am purtat banderola pînă toamna trecută. Am însă cîteva opinii în ce privește competențele lui. La noi, căpitanul unei formații are numai două lucruri de făcut: dă mina cu arbitrul și alege terenul. Pledez pentru o anume autoritate, nu exagerată și nici nefondată. Acum el este prea puțin luat în considerație, de antrenor, de jucători, de toată lumea. Iată, cred, o problemă de meditație serioasă.

— Cum ai primit faptul că o revistă te-a situat pe locul 6, între primii 10 fotbaliști ai anului?

— Cu mare satisfacție. Cînd te apropii de o anume vîrstă, cînd joci la Timișoara, adică departe de București, cînd fotbalul n-a avut un an bun, autoritatea unei asemenea opinii înseamnă mult. Nu doar mîndrie, ci și, poate în primul rînd, un imbold de a te pregăti mai temeinic, de a munci mai serios și mai responsabil.

DUMITRU MIRILEANU

Grigoraș Dinicu: MEMORII

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Modestia lăutarilor noștri rămîne una din trăsăturile specifice ale acestor muzicieni de talent. Mulți au confundat simplitatea cu simplismul, deși setea de cunoaștere a muzicanților populari pare uneori nemăsurată. Poposită pe „pămîntul făgăduinței” americane, orchestra lui Grigoraș Dinicu nu s-a pierdut cu firea, oamenii căutînd să surprindă tot ceea ce era nou, instructiv. Chiar dacă în Expoziția universală de la New York pavilioanele fiecărui popor încercau să-i surprindă pe vizitatori prin elemente deseori extravagante, lăutarii noștri le-au pătruns dincolo de strălucirea exterioară. Tehnica veacului XX nu i-a captivat peste limitele profundului umanism atît de propriu firii românului. Însemnările lui Grigoraș Dinicu sînt de fapt ale tuturor colegilor de breaslă ce îl însoțeau.

VIOREL COSMA

Pavilioanele Expoziției

Din tot ce am văzut în expoziție, nu știu cu ce să încep să descriu, dar hai să încep cu pavilionul din imediata noastră apropiere. Deci cu pavilionul Uniunii Sovietice.

În dimensiunile sale, enorm și măreț, sobru și totuși elegant, dar ceea ce impresiona era statuia de deasupra pavilionului, care reprezenta steaua sovietică. Cit de imensă părea expoziția și cit de ușor te puteai rătăci, era suficient să stai în loc și să privești pe sus (mai cu seamă seara) și steaua pavilionului U.R.S.S. apărea ca un punct de reper.

La intrarea în pavilion, pe fațadele interioare impresonau tablourile extrem de bine executate, în mărime naturală, care reprezentau pe conducătorii Rusiei Socialiste Sovietice primind o defilare. În sălile de expoziție ale pavilionului se putea admira cu plăcere imensitatea teritoriului Rusiei, fiindcă într-o sală special amenajată cinematograful rula filme de scurt metraj care arătau pe ecran momente din viața republicilor socialiste sovietice.

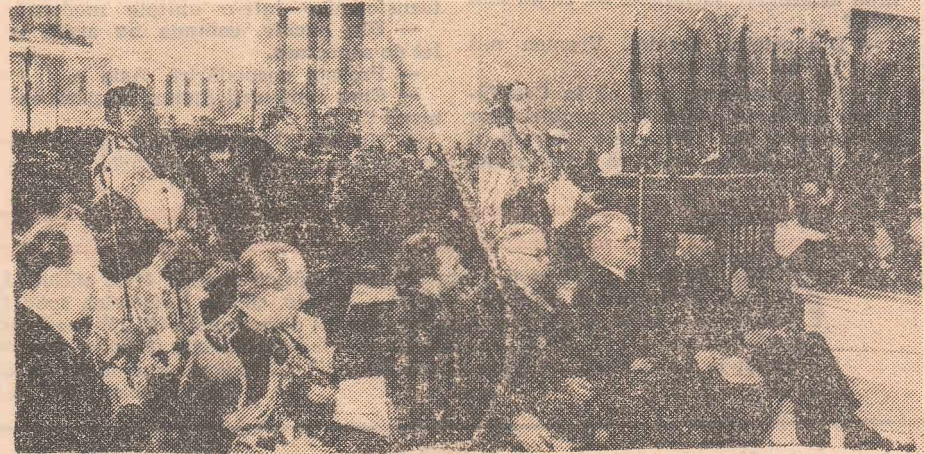
În minte cînd am văzut (acolo și atunci am văzut pentru prima oară) cum se însămintăză imensitatea terenurilor agricole și din avion. Am rămas perplex. Iar atunci cînd pe diferite panouri reprezentative arătau cifre ale producției socialiste, nu-mi venea a crede ochilor și mintea refuza să poată concepe asemenea progrese în toate domeniile vieții socialiste ce existau în U.R.S.S. încă din 1939.

Cred că aș fi poate nedrept dacă aș îndrăzni să fac o categorisire a pavilionelor, dar scriu și încerc să descriu totul cum îmi vine în memorie acum. Deci, urmez cu pavilionul Marii Britanii.

În acest pavilion impresiona mai cu seamă bogăția, bogăția reală a posesiunilor coroanei engleze. Se putea admira coroana propriu-zisă a împăratului Indiilor și rege al Angliei. Scînteierile briliantelor provocau scene hazlii (pentru mine) fiindcă vedeam pe mulți cum se distrau și ce aluzii făceau: că ar trebui să facă exerciții ca să poată merge cu o astfel de pălărie pe cap, fiindcă în felul acesta îi va sta bine pe cal cînd alargă după turme prin Nevada. Dar glumele poate nu-și aveau rostul, fiindcă valoarea istorică și reală în adevăr era imensă.

Manuscrise după operele lui Shakespeare erau păstrate în așa fel încît nu-ți venea a crede că în adevăr au sute de ani acele foi de hîrtie îngălbenite de vreme.

Dar pe mine m-au impresonat mai mult două lucruri: o hartă care cuprîndea toate mările și oceanele lumii și macheta unui transatlantic. Ei bine, cititorule, aici se arăta foarte precis tonajul (prin vapoare în miniatură) ce îl are Marea Britanie pe fiecare mare și ocean. Era surprinzător, era imens, era ceva de nedescris, să fii român și să vezi comparația. Era dureroasă cruda realitate și spuneam în gîndul meu: va veni vreodată ziua cînd pe o astfel de hartă va figura și puterea flotei Româ-

Grigoraș Dinicu cu taraful său la Expoziția din anul 1939 de la New York

Recordul a fost omologat

Primum din partea Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport:

„Referitor la articolul „Un record doborît altfel decît prin mijloace sportive” publicat în FLACĂRA nr. 9/1977, vă informăm următoarele: în Plenara Comitetului F. R. Modelism din decembrie 1977, tovarășul Dumitru Lupulescu din județul Gorj a ridicat problema recordului său din 1976, contestat de către comisia de specialitate a federației, din lipsa unor aparate optice de măsurare exactă a înălțimii. În perioada premergătoare primei ședințe a biroului federal, după plenara amintită, au fost reexaminat problemele ridicate așa cum s-a indicat în hotărîrea plenarei, s-au consultat o seamă de cadre de specialitate prezen-

te la acțiune și a fost invitat pentru clarificări la federație tovarășul Dumitru Lupulescu. La 7 martie a.c. a avut loc ședința biroului federal la care s-a analizat și această problemă prevăzută în planul de muncă pe acest trimestru. Din discuțiile purtate a reieșit că determinarea înălțimii recordului, făcută cu alte mijloace decît cele optice, corespunde cerințelor regulamentului, iar înălțimea realizată, cu toată aproximația calculului, este mult superioară recordului anterior. În acest sens, Biroul F.R. Modelism a hotărît să reconșidere ca valabil recordul obținut de Dumitru Lupulescu la competiția din 5-6 august 1976. Această hotărîre a fost adusă la cunoștință celor în drept. Multumim redacției revistei FLACĂRA pentru intervenția făcută care pentru noi a constituit un ajutor în sensul că, pe viitor, va trebui să tratăm cu mai multă responsabilitate astfel de probleme.”

în careu, dar mingea, de la numai 10 metri, a fost năprasnic șutată de Stoichiță, care a stabilit scorul final. O victorie obținută cu multe emoții într-un meci arbitrat corect de bucureștii Fr. Coloși, ajutat la margine de D. Dopp — Sibiu și I. Peto din Mediaș. (Victor Niță)

● BUCUREȘTI: Steaua — S.C. Bacău 3-0 (1-0), după un meci relaxat, în care oaspeții au făcut mai mult figuratie în teren, ei apărînd aproape dezinteresați de rezultatul partidei, atenți să nu primească nici un cartonaș, grijulii pînă la exces cu picicările adversarilor, de parcă le-ar fi fost frică să nu se supere cumva cineva și să le producă bătăi de cap cu întîrziere. ● Steaua și-a făcut însă jocul obișnuit, ceea ce înseamnă că n-a jucat nici mai bine, nici mai prost decît în alte date — dar încă fără o idee de joc precisă, forțînd pătrunderea individuală și așteptînd răbdătoare greșeala adversarului. După numai 30 de minute de joc această greșeală a venit, Lunca neîntînd dorința lui Dumitru de a obține un penalty, moment preluat cu conștiințozitate și de arbitrul partidei, care s-a grăbit s-o vadă pe Steaua în avantaj. ● Au înscris deci Iordănescu (din 11 m), apoi Răducanu, la o atenție gravă a defensivei băcăuane, și Iarși Iordănescu, la cea mai frumoasă fază a meciului, în care balonul a circulat șnur de la poarta lui Moraru pînă în cea a lui Ursache, în mai puțin de 20 de secunde. ● A arbitrat satisfăcător hunedoreanul V. Tătar, ajutat de A. Avramescu și V. Gilgoreșcu — ambii din Ploiești. (Dumitru Graur).

FOTBAL

● PETROȘANI: Jiul — F.C. Constanța 2-1 (1-0). Meci destul de slab, poate și datorită absenței lui Mulțescu și Stoica, doi oameni de bază în linia mediană a Jiului, dar aprig disputat. ● Publicul, suspicios mai ales în repriza a doua, cînd oaspeții au egalat prin Tararache și cînd, la cîteva clipe de la egalare, au fost pe punctul de a înscrie din nou, s-a văzut obligat, totuși, să aplaude victoria gazdelor, obținută destul de greu, pe un teren aproape impracticabil, parcă arăt și, realmente, însămintat. ● De reținut, din acest meci, excepționala execuție tehnică prin care Dumitrache a deschis scorul în minutul 25: o centrare venită de pe dreapta, de la Stoichiță, reluată printr-un voley cu însurubare sau întoarcere, la seminăltime, în colțul lung, portarul oaspeților fiind depășit de rapiditatea fazei. Am mai consemnat în repriza a doua o lovitură executată de Ciupitu, de la mare distanță, în bara transversală, ca și faza în care Peniu a șutat în bară, iar mingea a fost reluată slab de Petcu, drept în Cavai! A fost momentul în care petroșenii au fost mingiați de spectatori cu cuvinte nu tocmai dulci, dar, așa cum am mai spus, bănuielele, cum că punctul cucerit la Hunedoara va fi recucerit de conștanțeni nu s-au dovedit întemeiate. ● Dacă Dumitrache a înscris excepțional primul gol, tot el va fi autorul unui luft de zile mari

(Va urma)

Cind ai ceas la mină, nu te mai uiți la stele ca să pornești la muncă

● Anghel Mircea-Dan s-a născut la 6 august 1925 în comuna Grindu. Este președintele C.A.P. Grindu din anul 1956. În anul 1973 devine Erou al Muncii Socialiste. În 1974 și 1975 C.A.P. Grindu este distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Anghel Mircea-Dan a fost distins de două ori cu Ordinul Muncii clasa I. Este deputat în Marea Adunare Națională.

— Anghel Mircea-Dan, îmi dați voie să vă aduc la zi?

— Cum adică?

— Văd că n-ați rupt din calendar filele de multă vreme...

— Vin rar pe la birou. Stau mai mult prin unitate sau pe cimp.

— Dar de ce-mi vorbiți atât de blazat? V-ați obișnuit atât de mult cu zăriștii încât dacă mai trece prin Grindu încă unul nu vă mai interesează să discutați cu el?

— Din partea mea pot să vină oricând! Da articolul ăsta cînd o să apară?

— Stați întâi să vedem ce-mi spuneți. Poate că nici nu apare. Așa că haideți să vedem cum a început drumul dumneavoastră prin viață.

— M-am născut în timpul secerișului. Mama lucra la cîmp. Era cît p-aci să mă nasc într-o căruță. Cu cîți nu se întimpla așa pe vremea aceea...

— Cu cîți?

— Cu mulți. Cît despre primii ani din viață ce să vă spun? O să vă povestesc la întimplare, cum îmi aduc aminte, și dumneavoastră să mă opriți cînd credeți că e de ajuns. Anii copilăriei? Cei mai frumoși ani. Cu jocuri de tot felul, cu prieteni de neuitat. Totul e ca în Creangă. Eu mă bucuram că există soare și ploaie, că există fîrînă în care să te joci și că prin șanțuri cînd curge apa poți să lansezi fluturile nemai-văzute, însă habar n-aveam de greutățile familiei mele. Eram cinci copii. Eu, cel mai mic și mai ocrotit. Aveam să pricep cîrînd ce sînt acelea lipsurile.

După ce am făcut patru clase primare am plecat să-mi agonisesc pîinea la București. Ca băiat de prăvălie. Nu mai zic despre cîte am tras departe de pîrînți. În 1944 m-am întors la Grindu. Un frate îmi murise pe front. Am stat cîțiva ani pe lîngă ai mei. Erau descumpăniți de nenorocirea abătută asupra noastră. În 1947 am plecat militar. Doi ani. După care am lucrat în cooperatie. Iar...

— Opriți-vă, vă rog. Constat că pînă aici existența dumneavoastră nu are nimic spectaculos.

— N-aveți grijă, nici de acum încolo. În 1954 am intrat ca brigadier la C.A.P. Grindu. Numai cîteva luni, mi s-a spus. Am stat doi ani. După care am fost ales președinte. Tot numai pentru cîteva luni, mi s-a zis. Sînt președintele C.A.P. Grindu și azi.

— O vorbă spune că nimic nu durează mai mult decît provizoratul.

— N-am lucrat nici un moment gîndind că e vorba de ceva provizoriu.

— Nici nu mă îndoiesc. Spuneți-mi însă cum se prezenta cooperativa în 1956?

— Aveam 300 de hectare și 43 de familii înscrise. În 1959 întreaga comună era cooperativizată. Aveam acum 4700 de hectare și 800 de membri cooperatori. Dezvoltăm și sectoarele zootehnice. Taurine, porcine, păsări.

— Care sînt cîteva din cifrele recoltei de anul trecut?

— La porumb neirigat am obținut 6200 kg la hectar pe 1359 de hectare. La floarea-soarelui 3210 kg la hectar pe 550 hectare, la grîu 4903 kg la hectar pe 1050 hectare, la soia, pe 400 ha am realizat 2205 kg la hectar, la orz pe 300 de ha 5710 kg la hectar.

— Ce fertilitate are pămîntul aici?

— Pămîntul e bun. Sîntem în zona de fertilitate I.

— Atunci rezultatele pe care le-ați obținut sînt mulțumitoare?

— Eu zic că sînt. E vorba de suprafețe mari și să nu uităm că ne aflăm într-o zonă neirigată.

— Deci, eu scriu că sînteți mulțumit de rezultatele de anul trecut. Să vedem ce or să spună specialiștii cînd vor citi aceste lucruri.

— Cred că îmi vor da dreptate.

— C.A.P. Grindu a fost de două ori Erou al Muncii Socialiste. De ce nu mai este?

— Din pricina secetei. Vremea n-a ținut cu noi anul trecut.

— Vă reamintesc însă că la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii din februarie tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că întotdeauna

se caută cauze exterioare celor reale pentru nerealizarea producției. Și, în primul rînd, se dă vina pe vreme.

— Da, se recurge la astfel de subterfugii. Însă la noi e vorba de condiții obiective. Dealtfel, realizarea în condițiile amintite a 6200 kg la hectar cred că nu e o chestiune pentru care ar trebui să fim criticați. La floarea-soarelui avem o producție mare, e un adevărat miracol pentru o astfel de zonă. Chiar la cultura grîului care a suferit mult de lipsa apei în perioada de vegetație.

— Vă repet: ne citesc și specialiștii și ei vor decide dacă aveți dreptate sau nu. Dar, vorbind cinstit, despre C.A.P. Grindu s-a vorbit în repetate rînduri în termeni elogioși. Care e secretul reușitei dumneavoastră?

— E un secret la îndemîna tuturor: munca. Iar pentru asta la noi e întronată o severă disciplină.

— Ați cunoscut vreun moment de derută în activitatea dumneavoastră?

— De ce să nu recunosc că da? În 1970—1971 am suferit mult din pricina inundațiilor. Am avut o grămadă de ne cazuri. Dar au trecut.

— Ce diferență este între țărănul de azi și cel de altădată?

— Vă spun deschis: azi nu mai recunoști țărănul dacă l-ai știut și pe cel dinainte de război. Numai dacă te uiți la chipul lui și îți dai seama că trăiește mai bine. De pildă, să-l luăm pe cel de la noi. Anul trecut — un an mai puțin darnic cu noi — norma convențională a fost de 45 de lei, neincluzîndu-se în calcul tutunul. Fără nici o îndoială, oamenii cîștigă mai bine azi. Și își trimit copiii la oraș să învețe. Și le fac toate gusturile. Nu zic că e rău asta, dar cred că tinerii ar trebui să știe să prețuiască mai bine banul. N-am dreptate?

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră pămîntul?

— Dacă stăm și ne gîndim sîntem stăpîni unei tîndări de pămînt din planeta asta pe care locuim și trebuie să avem grijă ca această bucată de pămînt să rodească pentru noi, cei de azi, și pentru cei care vor veni după noi. Nu trebuie cu nici un chip să lăsăm lucrurile la voia întîmplării, pentru că pămîntul produce exact atît cît îi cerem, iar pentru asta ne trebuie știință și îndrăzneala de a cuteza să cerem cît mai mult. Iată, noi, cei din Grindu, nu ne lăcomim. Anul trecut am dat la fondul de acumulare 30 la sută din producție. În consens cu întreaga politică a statului nostru care are grijă și de dezvoltare, nu numai de consum. Numai așa vom asigura în anii viitori venituri tot mai mari cooperativilor. Numai așa vom reuși să ne transformăm într-o unitate modernă.

— Din păcate, comuna nu arată la fel de aspectuos.

— Proasta gospodărire. Asta e.

— Cum conduceți dumneavoastră oamenii?

— Nu am ținut niciodată o ședință de consiliu închisă. Problemele pe care

le discutăm îi interesează pe toți și de aceea am crezut și cred că e bine ca toți să fie cît mai bine informați, pentru că niciodată nu știi cine vine cu o sugestie care se nimerește a fi soluția cea mai bună. Sînt sever, dar am rămas tot un țărăn.

— Cum se manifestă democrația la C.A.P. Grindu?

— V-am spus și înainte: la noi există un cadru bun ca fiecare să-și spună deschis părerea în orice problemă indiferent cine ar fi el. Ceea ce s-a realizat la scara întregii noastre națiuni se înfăptuiește și în colectivitatea noastră mai mică de aici.

— De cînd n-ați mai fost nemulțumit de dumneavoastră înșivă?

— Am primit de-a lungul vieții multe dovezi de prețuire. Însă nu m-am îngîmfat niciodată. Dacă te înfumurezi, te plafonezi și nu mai acționezi ca un comunist adevărat.

— Nu-mi place: sînteți un om al concretului și acum îmi roștiți cuvinte generale, valabile pentru oricine. Spuneți-mi exact ce vă nemulțumește în aceste zile în activitatea dumneavoastră.

— Faptul că nu am făcut totul pentru o exploatare la maximum a pămîntului. Că disciplina mă lasă uneori de dorit.

— Înțeleg atunci că disciplina despre care vorbeați nu e atît de fermă. Însă ia să vedem, cînd ați fost criticat ultima oară?

— În cel 24 de ani de cînd sînt la acest C.A.P. nu am fost criticat niciodată. Și sînt convins că am avut și lipsuri. Poate au fost prea mici. Poate le-am corectat eu imediat. Să nu credeți că-mi închipui că sînt atît de strălucit pe cît zic unii.

— Niciodată criticat în 24 de ani? Asta nu e bine. Oare de ce? Le e frică de dumneavoastră celor pe care îi conduceți?

— În nici un caz! Sînt, cum am spus, sever, dar nu nedrept. Mie mi-a plăcut să fac treabă fără să fiu împins de la spate. Poate de aceea nu a avut nimeni nimic cu mine.

— Cum ați reacționat dacă un membru cooperativ v-ar critica pe bună dreptate?

— Și chiar dacă n-ar avea prea multă dreptate mi-aș da seama că am greșit fără să vreau în problema respectivă. Și chiar dacă nu ar avea dreptate i-aș da cîștig de cauză. Înseamnă că dacă a spus ceea ce a spus e ceva care nu merge bine în activitatea mea.

— Aici nu sînt cituși de puțin de acord cu dumneavoastră. A da dreptate unui om care judecă greșit e o dovadă de slăbiciune care nu are ce căuta la un conducător de unitate. Poate com-promite multe o astfel de atitudine. Acum însă să trecem la altceva. Ce voiam să vă întreb? A, da... Sînteți un țărăn care a ajuns în Parlament.

— Primul țărăn de pe aceste locuri care a cunoscut o asemenea cinste. Re-

prezint 30 000 de oameni. E o responsabilitate covârșitoare.

— Ce înseamnă a fi țărăn în România socialistă?

— Revoluția socialistă ne-a dat și nouă dreptul, ca tuturor cetățenilor țării, să trăim liberi și cu o deplină conștiință a valorii noastre, a puterii noastre de a face ca printre țările lumii România să reprezinte un stat liber și demn. Înseamnă cîștigarea dreptului de a năzui la fericire și, de ce nu, chiar și a o cunoaște.

— Ce probleme se pun acum în fața agriculturii din C.A.P. Grindu?

— Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R., ne aflăm într-o fază în care trebuie să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Vorbind despre noi, aș porni de la folosirea rațională a pămîntului. De ce să nu fim sinceri, mai facem încă risipă de pămînt. Am luat o serie de măsuri și am desființat drumuri inutile, am căutat să folosim pămîntul chiar din incinta unității. Ne-am preocupat să avem semințe selectate de o înaltă productivitate. În domeniul zootehnicii avem grijă să realizăm efectivele de animale la toate speciile, cu producții sporite la fiecare animal. Ne pregătim anul acesta pentru o recoltă bună. La porumb neirigat — pîromitem 8 000 kg la hectar.

— Aveți semne dacă un an va fi bun sau nu pentru recoltă?

— Înainte se spunea că dacă vîntul bate dinspre Dunăre o să plouă. Se cam nimerea așa. Acum nu. Semne? Cei bătrîni poate le mai știu. Dar cînd ai ceas la mină, nu te mai uiți la stele ca să pornești la muncă.

— Un cîntec spune așa: dintr-un bob să iasă zece. De fapt, cît iese dintr-un bob?

— La grîu, chiar peste 30 de boabe dintr-unul singur. La porumb, peste o mie...

— Sînteți un om al cîmpiei. Cum priviți alte forme de relief?

— Să fiu sincer, n-am plecat într-o stațiune decît o singură dată și atunci am obosit grozav. Prefer ca privirea mea să fie liberă, nu să se poticnească la cîteva pași de mine. Am călătorit și în străinătate. Pînă în Asia Centrală. Acolo am aflat și ce înseamnă dorul de țară. E un lucru cumplit. Dacă aveam aripi zburam înapoi. Numai aici, mi-am dat seama, numai aici, în România, în România acestor ani tulburători, mă simt limpede și gînditor.

— O întrebare livrescă: unde sînt ciulinii Bărăganului? Erau ei atît de uriași încît puteai să și zbori călare pe ei?

— Nu mai sînt. Pentru că Bărăganul nu mai e o paragină.

— Dar dropiile? Ce-le cu ele?

— Mergeau altădată în turme, ca oile. Nici ele nu mai sînt. Cînd erau pe cîmp mărăcini și salcîmi mai aveau unde să se ascundă. Pînă acum cîteva ani știam chiar eu o pereche de dropii. S-au dus și ele.

— Care e cea mai frumoasă zi din an pentru un țărăn?

— Cînd se recoltează grîul. Un lan de grîu copt miroase atît de puternic încît îți pare că în văzduh se coace pîine. Omul se tulbură atunci și se bucură ca oricare viețuitoare care știe că are ce mîncă.

— Dar prin multe părți ale lumii oamenii nu cunosc această bucurie.

— E o prostie să susții că nu se poate produce pentru întreaga omenire. Pămînt este destul și omul poate să-l facă să rodească în orice condiții. Există însă orînduiri nedrepte care îi lasă pe oameni să sufere de foame. Există însă în această lume o grozavă inechitate care permite ca unul să aibă cu mult peste necesitățile sale, în vreme ce alții nu-și pot asigura nici hrana zilnică. Există cheltuieli uriașe pentru arme din ce în ce mai cumplite dar nu se face mai nimic pentru ca terenuri uriașe să devină fertile. Sînt mîndru că țara mea, România, condamnă astfel de fenomene care pot primejdi însăși viața planetei.

GEORGE ARION ■

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU